ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՅԷ,

'ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼ,Տ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆԻՍ 4, 1910. Ն° 23

ԷՋՄԻԱԾԻՆ ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ ՎԵՀ. ՄԱՏԹԷՈՍ ԻԶՄԻՐԼԵԱՆ

اوه‌داپر هفته‌لق غزته — درسعادتده بابيل هاوسده — مدير مسئول - صمويل ق . هاروتيونيان

ՇԷՐԱ՛ԻԹ
Սէնէլիկի 40 Ղրշ.
Ամերիգա իչիւն 2 Տօլ.
Ինկիլթերրա ,, 8 Շիլին
Մէմ. սաիրէ ,, 10 Ֆրնգ.

Ելտէն Նուսխէսի 40 փր.

Ի'լանաթ գըյմէթլէրի մու'թէտիլ

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ԷՐՄԷՆԻՃԷ
ՎԷ ԷՐՄ. ՀՈՒՐՈՒՖԱԹԸ ԻԼԷ ԹՈՒՐՔՃԷ
ՀԱՖԹԱԼԸԳ ՂԱԶԷԹԱ
Մուհէրրիրլէր Հ. Մ. Ալէն
Հ. Ս. Պարնըմ
Մ. Մինասեան
Պայպըլ Հաուս,
Տէր ի Սա'ադէթ, Թիւրքիա

THE AVEDAPER

A WEEKLY PAPER
ARMENIAN, ARMENO-TURKISH.
EDITORS H. M. ALLEN
H. S BARNUM
M, MINASSIAN
American Bible House
Cons/ple, Turkey

TERMS
An. Subscrip. Ps. 40
U. S. A. $ 2
England Shils. 8
Other countries Frs. 10

Single Copy 40 Paras

Advertising rates on application

طلوع حريت
تاريخدن بر صحيفه
اثر
دوقتور ج. ف. هريك

بو كتاب ۸۰ صحيفه‌دن عبارت اولوب حلا طبع اولنمش اولديغندن هر بر نسخه‌سى ٦٠ پاره فيأتله درسعادتده آمريقان خانى كتابخانه‌سنده صاتلقده اولديغى اعلان اولنور. يكرمى نسخه بردن آلنديغنده خصوصى بر ايسقونتو ويريله‌جكدر. طشره‌لردن ايستينلرك آمريقان خاننده مستر پيته مراجعت ايتملرى مقتضى در.

ԴՐ. Հ. ԳԱԼՈՒՍՏԵԱՆ

ԺԻՍՍԻՅԱԹ ԳԱԹՐԷԼԷՐԻ

— Եէնի Սէնէ չիչէկի, Պէտպին սանիֆէլէր, Գալպ-կեան ը մու'մինտէն, Ձէվզէմաթ ը Հուրրիյէթ, Կի-լիկիա ֆիղանլարը, Թուհֆէ ի մուհիպպանէ, Իհ-թիզազաթ ը գալպիյէ, Թէլգինաթ ը սամիմանէ: —

Իչպու էսէր գըսմ'ը ա'զամը հէնուզ նէշր օլունմամըշ 38 փարչա կիւզէլ շի'իրլէրտէն 'իպարէթ տիր: Աւէտաբէրին ճիւմլէ օգույանլարընա պիրէր նիւսխէ ալմալարընը խասսէթէն թավսիյէ էտէրիզ: Ֆի'յաթը Իսթանպոլտա 4 վէ թաշրատա փօսթա իւճրէթի իչինտէ օլարագ $4\frac{1}{2}$ ղրշ. տըր: Ատանա վիլայէթի իչիւն մէրքէզ ի ֆիւրուխթը Ատանատա Ոսկիան էֆ. Ոսկիանեանըն տիւքքեանը տըր: 3 - 5

Ի'ԼԱՆ

Պու սէնէ 'Ամիթապ Գըզլար մէտրէսէսինին 50նճի սէնէ ի տէվրիյէսի միւնասէպէթիյլէ, Յունիս 20յէ միւսատիֆ Փազար էրթէսի կիւնիւ մէ'զունէլէրէ 'ա'իտ խուսուսի, վէ 21է միւսատիֆ Սալը կիւնիւ 'ումումի պիր Յոբելեան խըտմէթի իճրա գըլընաճաղընտան, պիլճիւմլէ մէ'զունէլէր վէ իսթէյէն տօսթլար մուհապպէթլէ տա'վէթ օլունուր:

Թէշրիֆ էտէճէքլէրինի էվվէլճէ իխպար էտէն մէ'զունէլէր իչիւն, չէհրտէ խուսուսի միւսաֆիրխանէլէր թէտարիք էտիլէճէք իսէ տէ, մէտրէսէ ի մէզքիւրէ ղարիպ էվլատլարընը Յունիս 18 ճիւմա էրթէսի ագշամընտան ի'թիպարէն, պիր գաչ կիւն միւսաֆիր մագամընտա գապուլ վէ անլէրէմիւմքին օլան ախէր թարիգլէրլէ իքրամ էթմէյէ չալըշաճագ տըր:

'Ամիթապ Գըզլար մէտրէսէսի Miss Forman Prin.
3 – 5

ԹԻՃԱՐԻՅԷ

1910 Մայիս 15/28

Պուղտայ օգգա փրյ.	
Անատօլու սէրթ	46-47
» Բ.	44-45
Ոփն չուվալ ղրշ.	
Գըրմա պիրինճի	81-87
Վարնա	81-83
Մարսիլիա	80-85
Արփա օգգա փր.	
Անատօլու Ալա	33
« Ա.	34
Թունա քիլէ	$13\frac{1}{2}$-14
Ֆասուլյա 100 օգգա	
Սէլանիք	230-235
Թրապզօն	—
Նօխուտ օգգա փր.	
Պալըքէսիր	—
Պիղա	80
Սուրիա	65-68
Սուսամ օգգա փր	
Մէրսին	116

Լիրա 100 ղրշ. տան
Շէքէր գանթար ղրշ.

Թրիէսթէ	129
Թրիս. (Ֆիլմք. ճրնսի)	130
Գահվէ 100 օգ.	600-715
Փիրինճ չուվալը ղրշ.	
Սըսըր	77-91
Րանկօն	113
Ճափօն	132-160
Ռիզօն ֆր.	50
Կազ չիֆթ թէնէ. ղշ.	
Ռուս, փիդմըզ. իչին	20-21
Թէֆթիք օգգա ղրշ.	
Էնգարէ, Եօզ.	$17\frac{1}{2}$-18
Եփէկ օգգա ղրշ.	
Անատօ. գըրփմա	$7\frac{1}{4}$-$7\frac{1}{2}$
Փամ. Պլքսիր օգ.	$8\frac{1}{2}$-$8\frac{5}{8}$
Ատանա	$8\frac{1}{2}$-$8\frac{5}{8}$
Աֆիօն օգգա ղրշ.	
Տրուկիսթ	
Մալաթիա	

1910 Մայիս 18/31

ՍԱՐՐԱՖԻՅԷ. Էսհ միւպէտ. գփնտը.	Լ. Օ.	102 16
Շ. Տէմիր Եօլ. Թահվ.	» Ֆրգ.	222
Ա. Գրէտի Ֆօնսիյէ Էժիպսիէն	»	314
Բ. » » »	»	264
Պանգ Նասիօնալ տը Կրէս	»	424

Մէճիտիյէ ղրշ.	107 35	Գըըմից ղրշ.	50
Մէթալիք ղրշ.	99	Լիրա Ինկլիզ »	110
Կիւմիւշ ուֆգ. »	104 25	Կմշ. Ռութ. 6սը »	59
Նափօլէօն	87 9	Գարպօն գա'իմէ	8 60

ԱՒԵՏԱԲԵՐ

ՈՒՄՈՒՐԸ ՏԻՆԻՅԷ,
'ԻԼՄԻՅԷ, ՊԷՅԹԻՅԷ ՎԷ ՍԻՅԱՍԻՅԷՅԷ ՏԱ՛ԻՐ ՂԱԶԷԹԱ ՏԸՐ

The Weekly **AVEDAPER**, American Bible House, Constantinople.

ՃԻԼՏ 53. ԻՍԹԱՆՊՕԼ, ՅՈՒՆԻՍ 4, 1910 Ն° 23

ՊԷՆՏ Ի ՄԱԽՍՈՒՍԼԱՐ

ՈՒՖՕՒԳ
(Հ. Մ. Ալէն)

Կէլէլիմ ահվալը. Պու մէս՛էլէյէ տա՛իր Ինկիլթէրրատա հիւքմ սիւրէն հիսսիյաթըն պիր միգեասը մազամընտա պիզ Թայմզըն «Կիրիտլիլէրին խաթասը» 'ինվանլը պէնտի մախսուսընտան աթիտէքի փարչալարը իգթիպաս էտէրիզ.

«Կիրիտ մէճլիսի տիւվէլի համիյէնին իխթարաթընա բաղմէն, պիր հարէքէթ ի 'ատալէթշիքէնանէ իճրա էթմիշ տիր քի, փէք վախիմ նէթիճէլէր թէվլիտինտէն խալի գալամազ. Մէճլիս ի մէզքիւր եալընըզ էքսէրիյէթ Ֆըրգասը հազըր պուլունտըղը հալտէ Իսլամ ագալլիյէթինինի միւզաքէրաթտան իխրաճա գարար վէրմիշ տիր. Հիւքիւմէթ ի մուվաքքաթա րէ՛իսի Մ. Վէնէզէլօս ագալլիյէթ ա՛զասընըն միւզաքէրաթա իշթիրաքը մուխալէֆէթ թէվլիտ վէ պունա պինա՛էն ասայիշ ի 'ումումիյի թէհտիտ էտէճէյինի իլէրի սիւրէրէք, մէճլիսին պու հարէքէթինի իլթիզամ էթմիշ տիր.» «Կիրիտլիլէր Իսլամ մէպ'ուսլարընը մէճլիստէն չըգարմագլէ եալընըզ քէնտի մաթպու'լարը օլան հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյէ գարշը մէյտան օգումըշ օլմայըպ, տէվլէթլէրի տախի թահգիր ու խաթրնգա էթմիշ օլույօրլար. Օ տէվլէթլէր քի էլեէվմ մազհար օլտըգլարը մուխթարիյէթի անլէրէ մէտեուն տըրլար վէ անճագ տիւվէլի միւշարիլէյհիւմին հիմայէ ի տա՛իմէսի սայէսինտէ պու մուխթարիյէթի մուհաֆազա էտէպիլէճէքլէր տիր. Կիրիտլիլէր պիլմէլի տիրլէր քի, Թիւրքլէր պու գապիլ մէյտան օգումալարա արթըգ սապր ու թէհամմիւլ էտէճէք պիր հալտէ տէյիլ տիրլէր. Պու կիպի հարէքէթլէր իլէ տիւվէլի համիյէնին թէվէճճիւհ վէ սապր ու թէհամմիւլլիւնիւ տէ տիւքէտիյօրլար. Կէչէն կիւն Օսմանլը մէպ'ուսան մէճլիսինտէ Սատրա'զամ հազրէթլէրի՝ Կիրիտ մէպ'ուսան մէճլիսինին Եունան գըրալը նամընա էթմիշ օլտըգլարը եէմինի քէնտէյէմեէքիւն հիւքմիւնտէ թութուլտըղընտան, հալ ը հազըրը թէպտիլ էտէմէյէճէյի խուսուսընտա համի տէվլէթլէրին ֆիքրինի զահիրտէ գապուլ էթմիշ տիր. Խուսուսա քի մէզքիւր մէճլիս իլք տէֆ'ա Եունան գըրալը նամընա եէմին էթտիյի զէման տէվլէթ ի 'Օսմանիյէ պիր կէօնէ ի'թիրազտա պուլունմամըշ տըր. Լաքին Սատր ը միւշարիլէյհ Կիրիտ մէճլիս ի 'ումումիսինտէ Խրիսթիյան էքսէրիյէթ Միւսլիմ ագալլիյէթի միւզաքէրաթա իշթիրաքտան մէն' էտէճէք օլուրլար իսէ, մէս՛էլէնին տահա վախիմ պիր հալ ու շէքլ ալաճաղընը պիլտիրմիշ տիր. 'Օսմանլը մաթպու'աթը պունտան պիր հաֆթա էվվէլ շայան ը թագտիր պիր ի'թիտալ իլէ Կիրիտ մէս՛էլէսինտէն պահս էթտիյի հալտէ, շիմտի փէք ֆարգլը պիր հալէթ ի րուհիյէ կէօսթէրիյօր քի, պու տա զայր ի թապի'ի տէյիլ տիր.

«Շիւպհէսիզ Կիրիտ հիւքիւմէթի իլէ Կիրիտ մէճլիսինին ճիննէթի պաշլըճա շու ֆիքր ու գանա'աթլարընտան իլէրի կէլիյօր քի, 'ագլըզըղ սա՛իգասըյլէ նէ եափսալար, հէր եափտըգլարը չէյին թապի'ի նէթիճէլէրինտէն գուրթուլմագ իչիւն տա՛իմա տէօրթ տէվլէթին հիմայէսինտէն մահրում օլմայաճագլար տըր. Կիրիտլիլէր քէնտի համիլէրինին թիւքէնմէք պիլմէզ պու սապր ու թէհամմիւլիւնէ պու տէրէճէ ի'թիգատ էթմիշ օլմասալար իտի, ճէնէրալ գօնսօլօսլարընըն Իսլամ մէպ'ուսլարըն մէճլիստէն իխրաճ էտիլմէսի վախիմ նէթիճէլէր ինթաճ էտէճէյի հագգընտաքի իխթարաթ ը զաթ'իյէսինի փայմալը թահգիր էթմէզլէր իտի. Լաքին հէր չէյին հուտուտը պուլունտըղը վէ չար-

գը գարիպին վէ պինա՛էն՛ալէյհ Էվրօփանըն սուլհ ու միւսալէմէթինի թէհլիքէյէ իլգա էթմէլէրինէ միւսա՛ատէ էտիլէմէյէճէյի քէնտիլէրինէ թէֆհիմ էտիլմէք զէմանը կէլմիշ տիր ։ Իսթիգլալտան փէք տէ թէֆրիգ օլունամայան պիր մուխթարիյէթէ մազհարիյէթլէրի տիւվէլի համիյէնին թէվասսուտթիւ սայէսինտէ միւյէսսէր օլմուշ տըր ։ Էկէր տէվլէթլէր պու թէվասսուտթէն էլ չէքէրլէր իսէ , անլէր տէրհալ պու մուխթարիյէթտէն տէ մահրում օլուրլար ։

«Թա՜ըն պէյանընճա , Սըր Էտուըրտ Կրէյ վէ Մ. Փիչօն Կիրիտ մէս՛էլէսինին գաթ՛ի սուրէթտէ հալլ ու ֆասլ օլունմասը խուսուսընտա իթթիֆագ էթմիշլէր տիր ։ Կիրիտլիլէրին սօն մու՛ամէլէսի Կիրիտ մէս՛էլէսինին հալլ ու ֆասլընը սայքի զարուրի գըլմագտա տըր ։ Մ. Վէնիզէլօս իլէ վաթանտաշլարը հալա իչ իչտէն կէչմէմիշ իքէն , էյիճէ տիւշիւնմէլի տիրլէր քի պու կիպի գաթ՛ի պիր հալլ ու ֆասլ՝ իհթիմալ քի քէնտիլէրէ զաթէն մալիք օլտըգլարընտան զիյատէ պիր շէյ վէ պէլքի մալիք օլտըգլարը գատար պիլէ պիր շէյ վէրմէյէճէք տիր , վէ հիչ շիւպհէ եօգ տըր քի պու մու՛ամէլէլէրի քէնտիլէրին ամալ ու էֆքեարընը գուվվէտէն ֆի՛իլէ իխրաճ էթմէքլիյի խայլըճա միւշքիլլէշտիրէճէք տիր։

ԻՆՃԻԼԻ ՔԻԼԻՍԷԼԷՐ ՄԻՒԹԷ՛ԱԼԼԷՄ ԽԱՏԷՄԷ
(Հ. Մ. Ալէն)

Պիր քիլիսէնին թէրագգըսընըն 'ալէլագէպ վա՛ըզ վէ չօպանընա պաղլը օլտըղընը իսպաթ էթմէք իչիւն տէլիլէ հաճէթ եօգ տըր ։ Պու իսէ շու քէյֆիյէթտէն նէշ՛էթ էթմէքտէ տիր քի քիլիսէ թէշքիլաթ ը իճթիմա՛իյէնին պիր չօգ նէվ՛լէրինտէն պիրիսի օլտըղընտան , քէնտիսինէ րիյասէթ էտէն պիր զաթա միւհթաճ տըր ։ Պիր էհալի եա ճէմա՛աթըն հայաթը տինիյէսի՝ Ալլահա վէ էսասի հագիգաթլարա իմանտան 'իպարէթ օլմասընա կէօրէ , մուխթէլիֆ թարզ ու թարիգլէրլէ տիրի հալտէ սագլանապիլիր ։ Ֆագաթ պիր ճէմա՛աթ քէնտինին տինի հայաթընը մունթազամ ուսուլը 'իպատէթ վէ խայրխահանէ ֆա՛ալիյէթլէր իլէ թէվսի՛ վէ թէզեիտ մագսէտիյլէ քէնտիսինի թէրթիպ վէ թանզիմ էտէրսէ , րիյասէթէ օլան լիւզում ու իհթիյաճ , սա՛իր հէր նէվ թէշքիլաթտա օլտըղը գատար զարուրի օլուր ։ Պիր քիլիսէնին հիչ պիր րէ՛իսէ մալիք օլմամասը տուրղունլըգ եախօտ սօն սօնունտա տաղըլմագլըգ տէմէք տիր ։ Պիր քիլիսէնին րիյասէթինտէ էհլիյէթսիզ պիր վա՛ըզ եախօտ չօպանը օլմասը 'այնի տէրէճէտէ վախիմ նէթիճէլէրէ պա՛իս օլապիլիր ։ Պիր քիմսէնին իչպու 'ումումի տիւսթուրըն հագիգաթընը ճա՛ի սիւ՛ալ 'ատտ էթմէսի միւհթէմիլ տէյիլ տիր , եինէ տէ 'աճապա նէտէ՞ն տիր քի միւզաքէրաթ ը 'ումումիյէմիզտէ պիզ էլեէվմ Թիւրքիանըն Ինճիլի քիլիսէլէրինին էքսէրիսինտէ մէվճուտ իտիյինի րա՛նա պիլտիյիմիզ նէֆս իւլ էմրլէրէ պու էսաս վէ տիւսթուրը թաթպիգ էթմէյօրըզ ։ Թաթպիգ էթմէմէքլիյիմիզ գըսմէն եանլըշ պիր քիպր ֆիքրինտէն նէշ՛էթ էտիյօր ։ Պիր քիմսէնին քէնտի շախսի գուսուրլարընը թէսլիմ ու ի՛թիրաֆ էթմէսի տա՛իմա կիւճ տիր ։ Քէզալիք պու տիւսթուրը թաթպիգ էթմէմէքլիյիմիզ՝ քիլիսէլէրտէ պէօյիւք միւշքիլաթա րաղմէն , րիյասէթ վազիֆէսինի իֆայա չալըշան պիր թագըմ ճիտտի վէ խալիս զէվաթըն խաթըրլարընը գըրարըզ տէյիւ գօրգուտան նէշ՛էթ էտէր ։ Լաքին հէր իքի թագտիրտէ տախի մէսէլէքիմիզ եանլըշ տըր ։ Հագիգաթ թէ՛խիր էտիլմէքլէ ասլա գօլայլաշմազ ։ Նախօշ հագիգաթլարտան գաչընմագ եախօտ անլէրի սէթր էթմէքլիք 'ատէթի հէփիսինտէն էվվէլ Խրիսթիյանա եագըշմազ պիր մու՛ամէլէ տիր ։ Քրիստոս «Սէօզիւնիւզ 'էվվէթ , էվվէթ' վէ 'խայր , խայր ,' օլսուն ,» տէյիւ պույուրմըշ տըր ։ Սէրթ վէ ինսաֆսըզ օլմամալը իզ , զիրա պու եօլտա մու՛ամէլէ՝ Քրիստոսըն ֆիքրինէ մուվաֆըգ կէլմէզ ։ Ֆագաթ 'աֆիֆ վէ միւսթագիմ օլալըմ վէ հագիգաթը սէօյլէմէքտէն չէքինմէյէլիմ ։ Պիր տէֆ'ա իչպու ի՛թիրաֆ վէ թէվազու՛ ֆիքրի պիր քիլիսէտէ հիւքմրան օլմագա պաշլայընճա , օ զէման Րապպըմըզ «Պու կիւն պու խանէյէ խէլաս կէլտի ,» տէր ։ Քէզալիք պիզ քիլիսէլէրին շիմտիքի րէ՛իսլէրինի թէշքիլ էտէն զէվաթա գուսուր վէ գապահաթ պուլուրըզ տէյիւ գօրգտըղըմըզտան րիյասէթ մէս՛էլէսինի էլէ ալմագա թէրէտտիւտ էտէր իքէն , պիզէ եօլէ կէլիյօր քի Քրիստոսըն զէմինտէքի քիլիսէսինին ի՛մարընա ճիտտէն արզուքէշ պուլունան զաթլարըն պա՛իս վէ սա՛իգլէրինէ հագգսըզլըգ էտիյօրըզ ։ Էկէր պուրատա , շուրատա եօլէ ատէմլէր վար իսէ քի ախլագ ու էվսաֆլարը սէպէպիյլէ ճէմա՛աթլարը էօնիւնճէ Քրիստոսըն սանճաղընը թաշըմագա լայըգ տէյիլ տիրլէր , անլէրին քէնտիլէրին քիպրինէ տօգունան եախօտ էֆքեարլարընըն պօշլըղընը մէյտանա չըգարան հէր նէվ՛ թէնգիտ ու մու՛ախազէտէն գըզաճագլարընը մէ՛մուլ էթմէլի իզ , ֆագաթ մուհագգագ պիլիրիզ քի չօպան վէ վա'ըզլարըն էքսէրիյէթի պիր տօսթուն խալիս գանա'աթ վէ իթմինանլարընը , անլէր նէ գատար տա աչըգ սէօյլէնսէլէր , տինլէմէյէ , վէ գապուլ վէ թաթպիգ էտիլմէլէրի քիլիսէյի Ալլահըն էլլէրինտէ քէնտինին էպէտի մագսէտ ու մէրամլարընըն իճրասը

իչիւն տահա միւ՛՛էսսիր պիր ալէթ զըլաճագ օլան
հէր նէվ՚ թէլգինաթը ճանլարընա մինէթ սայմա-
ղա հազըր վէ ամադէ տիրլէր ։

Թիւրքիանըն Ինճիլի քիլիսէլէրինտէ գուվվէթլի
րէ՛՛իսլէրին չայանը էսէֆ գըլլէթի պիւթիւն Նա-
զարը տիգգաթըմըզը հասր էտէճէյիմիզ պիր քէյ-
ֆիյէթ տիր ։ Տա՛՛իմա հալ պէօյլէ տէյիլ իտի ։ Վար
իտի պիր վագթ քի օ զէման քիլիսէլէր էյի ի-
տարէ օլունուրլար իտի , վէ սանըրըմ ՚ալէլ ՚ու-
մում զէմանէնին ինթիյաճաթընը տէֆ՚ ու թէս-
վիյէյէ էյիճէ հազըրլանմըշ զէվաթ թարաֆընտան
իտարէ օլունուրլար իտի ։ Էօյլէմ օ իլք զէման-
լարըն գահրէմանլարընը վէ անլէրին իլք չակիրտ-
լէրինին չօղընը ալըպ կէօթիւրմիւշ օլտըղը կիպի ,
մուհաճէրէթ տախի պիր խայլը քիմսէլէրի սիլիպ
սիւփիւրմիւշ տիր ։ Կէրիտէ գալանլար իսէ մըզ-
տարճա թէրք էտիլմիշ օլան եէրլէրի տօլտուրմա-
ղա , վէ իճապաթ վէ ինթիյաճաթը զէմանէյի տէֆ՚
ու թէսվիյէյէ մուգթէտիր տէյիլ տիր ։ Պունտան
պաշգա իչճիլէրին պագըյէսինին գադր ու գըյմէթ-
լէրինէ պիր կէօնէ նազիսէ վէրմէքսիզին քէմալը
սէրպէսթի իլէ տէմէլիիզ քի ՚ումումէն սէօյլէյէ-
րէք , զէմանէմիզին տահա աղըր մէթալիպինի տէֆ՚
ու թէսվիյէ իչիւն տահա զիյադէ թէտարիքլի վէ
տահա միւթէ՚ալլէմ րուհանի մէ՚մուրլէրէ ինթի-
յաճըմըզ վար տըր ։ Խաթըրըմըզտա թութմալը իզ քի
պու կիւնքի Թիւրքիա պունտան 25 սէնէ էվվէ-
լին եախօտ հաթթա պունտան 2 սէնէ էվվէլին պի-
լէ Թիւրքիասը տէյիլ տիր ։ Թէպէտտիւլաթ վագը՚
օլմուշ տըր ։ Պիր նէսլ կէչմիշ վէ անըն եէրինէ
եէնի պիր նէսլ կէլմիշ տիր ։ Գըսմը ա՚զամը մուխ-
րիպ վէ մուզայիրի ախլագ օլան եէնի պիր էտէ-
պիյաթ մէյտանա չըգմըշ ։ Եէնի էֆքեար ճէրէյան-
լարը , հայաթ հագգընտա չաշըլաճագ թա՚լիմլէր ,
եէնի քէշֆիյաթ ը ՚իլմիյէ , պիզի եէնի միւնասէպա-
թըն թէչվիշ ի էզհանը մուճիպ պիր սիս վէ տիւ-
մանը իչինէ կէթիրմիշ տիր ։ Թէլաշլը մէրքէզլէր-
տէն էն ուզագտա պուլունան սաքին վէ ասուտէ ճէ-
մա՛աթլար պիլէ հայաթըն եէնի մէս՛՛էլէլէրինին թազ-
եիգինի հիսս էտիյօրլար ։ Գալտը քի պիզիմ իխ-
թար ու թէլգինիմիզ չու տըր քի պու կիւնիւն
րուհանի մէ՛՛մուրը իման վէ մազպէտճէ գուվվէթ-
լի օլտըգտան պաշգա թէճհիզաթ վէ թէտարիքեաթը
՚ագլիյէսի ճիհէթիյլէ տախի զէնկին վէ քէնտինին
մուհիմմ մէ՛՛մուրիյէթի իչիւն էյիճէ թա՛լիմ էտիլ-
միշ օլմալը տըր ։ Էկէր թախմինիմիզ տօղրու իսէ ,
իճապաթ ը զէմանէյէ մուվաֆըգ րիյասէթ իչինի
տէր՛իւհտէ էթմէքլիյէ լազըմ օլան ատէմլէր՝ էլ-
եէվմ Թիւրքիատա վէ Պուլկարիաթանտա պուլու-
նան ՚իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպլէրինտէն նէչ՛՛էթ է-
տէմէզլէր ։ Պու մէքթէպլէր էյի պիր իշ կէօրմիւշ-
լէր վէ նատիր իւլ էմսալ պա՛զը զաթլար եէթիշ-
տիրմիշլէր տիր վէ հալա տա օլտըգճա ֆա՛՛իտէլի
տիրլէր , լաքին անլէր եէթէր գատար ուզաղա
վարմազլար , վէ ինսանճա սէօյլէյէրէք , թէճհի-
զաթլարընըն նօգսանը սէպէպինտէն փէք օ գա-
տար չօգ իլէրի վարամազլար ։ Պունտան պաշգա
պիզէ կէլիր քի իւչ եա տէօրթ ուֆագ ՚իլմի իլա-
հիյաթ մէքթէպլէրի եէրինէ գուվվէթլի , մէրքէզի
պիր ՚իլմ ի իլահիյաթ մէքթէպի տահա զիյադէ իգ-
թիսատփէրվէրանէ վէ մէմլէքէթին ազամը մուխ-
թէլիֆէսինէ տահա ՚ալի պիր տէրէճէ ի նաֆի՛իյէթ-
լէ խատիմ օլուր ։

Սօն պէնտի մախսուսըմըզտա պիլտիրտիքքի պու
մէմլէքէթտէքի միւ՛էսսէսաթը թա՛լիմիյէ խարիճտէն
պիր փլանըն տէյիլ , անճագ տախիլտէն զուհուր էտէն
մուգավէմէթսուզ պիր հարէքէթին նէթիճէ վէ սէմէ-
րէսի տիրլէր ։ Միսիօնէր օլան վէ միսիօնէր օլմայան
միւրէպպի վէ մու՚ալլիմլէր հազգընտա եափաճաղը-
մըզ պիր թէնգիտ ու մու՛՛ախազէմիզ վար իսէ , օ տա
չու տըր քի անլէր պու հարէքէթէ թէրագգը վէ
նէշվ ու նէմա իչիւն քեաֆի տէրէճէ հուրրիյէթ
վէրմէմիշլէր տիր ։ Իշպու միւ՛՛էսսէսաթըն ճիւմ-
լէսինի մէքթէպ ի ՚ալինին պէօյիւյէրէք գօլէճ հա-
լինէ վէ գօլէճին տախի տար իւլ ֆիւնուն հալինէ
կէլմէյէ օլան պէլլի ճէհտ ու ղայրէթինէ րաղմէն ,
անը տա՛՛իրէ ի ի՛թիտալտա թութմաղա պիր մէյլ
մէվճուտ պուլունմըշ տըր ։ Վէ լաքին էլեէվմ սա-
նըրըմ պիր թէպէտտիւլ վուգու՚ պուլմագտա վէ
թէ՛ասսիւպ էսարէթինտէն էն էվվէլ եագալարընը
գուրթարմըշ օլան միւ՛՛էսսէսաթ էն ա՛լա սուրէթ-
տէ թէրագգը էթմէքտէ տիրլէր ։ Վէ լաքին թի-
ճարէթ , թըպպիյէ , էճզաճըլըգ , միւհէնտիսլիք
մէքթէպլէրի հասըլ էթմիշ օլան իշպու հարէքէթ ի
մէ՛արիֆփէրվէրանէնին ճիւմլէսինտէ ՚իլմ ի իլա-
հիյաթա մախսուս եէնի մէքթէպ նէ՛րէտէ տիր ։
Ասըլ հագիգաթ չու տըր քի պէօյլէ պիր մէքթէպ
եօգ տըր , վէ չիւպհէ եօգ քի պու մէմլէքէթին
ինթիյաճընա ազ չօգ վագըֆ օլան հիչ պիր միւ-
թէֆէքքիր ֆէրտ՝ պունըն պիր ան էվվէլ չարէսի
պուլունմասը լազըմ կէլէն պիր դուսուր օլտը-
ղընը թէսլիմ ու ի՛թիրաֆտան իմթինա՛ էթմէզ ։

Պիզճէ պու ինթիյաճ օ գատար ՚այան վէ աշի-
քեար տըր քի պու խուսուստա պիւրհան վէ տէ-
լիլլէր իրատընա չըգըշմայըպ , անճագ սատէճէ ի՛-
թիգատըմըզճա պու կիպի պիր միւ՛՛էսսէսէնին
նասըլ օլմասը լազըմ կէլտիյինի մուխթասար էն պիր
թա՛րիֆ էթմէքլէ իքթիֆա էտէճէյիզ ։ Էվվէլա

'ալը հէտէֆի մագսուտընա պընա"էն, պու կըպը
պըր մու"էսսէսէ քէնտընըն խըմէտ լայըգ օլմալը
տըր ։ Մէմալիքի 'Օսմանիյէ կըպը մութէրագգը
պըր մէքլէքէթտէ կէնճլէրի րուհանի ախլագը րը-
յասէթի տէր'ուհտէ էթմէքլիյէ հազըրլամագ իչի՝
անճագ րուհանի գուվվէթլէրի վէ էն մուքէմմէլ
'ըլմ ու 'իրֆան խազինէլէրինի պըր եէրէ թօփլա-
մագլէ պաշա չըգարըլա պիլիր ։ Շիմտիքի հալտէ
պու կըպը պըր 'ըլմ ը ըլահիյաթ մէքթէպի քիֆա-
յէթ էտէր, ֆագաթ պու մէքթէպ պիլճումլէ ըհ-
թիյաճլարը տէֆ' ու րէֆ' էթմէքլիյէ քեաֆի օլ-
մալը տըր ։

Պու մէքթէպին րուհանի ղայէ ը ամալընըն
պա'իս օլաճաղը թէշվիգտէն պաշգա, հարիճի րիֆ-
'աթ կէնճլէր տախի թէտգիգ ու թէթէպպու' ը-
չիւն անըն պախշ էթտիյի մութէ'ատտիտ ֆուր-
սաթլարտան վէ պաշլըճա փրօֆէսօրլարընըն 'ըլմ ու
'իրֆան վէ ֆազլ ու քէմալլարընտան ճէզպ ու
ճէլպ օլունմալը տըրլար ։ Ումուրը մէ"մուրէլէրի
հէմճինսլէրինին հէր նէվ' ըհթիյաճլարընը տէֆ' ու
թէսվիյէյէ խըտմէթ էթմէքտէն 'իպարէթ պու-
լունան զաթլարըն պըր եօլ իլէ թա'լիմ ու թէրպի-
յէլէրինէ մէտար օլապիլէն հէր էֆքեար ու մութա-
լա'աթըն վէ հայաթըն տա"իրէսի մումքին մէրթէ-
պէ խաթի'մալ էտիլմէլի տիր ։ Պու կըպը պըր մու"-
էսսէսէ, զաննըմըզճա կէրչէքտէն րուհանի ֆի-
քիրլի պիլճումլէ կէնճլէրին (հէր հանկի պըր քիլի-
սէյէ 'ալագատար պուլունուրլար իսէ պուլուն-
սունլար,) ը'թիմատլարընը գազանմալը վէ պու-
թիւն թահսիլ մուտտէթլէրինտէ անլէրի հէր նէվ'
լուզումսըզ չարթ ու չուրութտան վէ պար ու մա-
նի'էտէն վարէսթէ պրագըրգտան պաշգա, տիլէ-
տիքլէրի քիլիսէտէ, եա'նի կէրէք Օրթօտօգս, կէ-
րէք Ասօրի, կէրէք Լուսաւորչական կէրէքսէ Ին-
ճիլի քիլիսէտէ մումքին մէրթէպէ ֆա"իտէլի օլա-
պիլմէլէրի իչիւն 'իլում ու քէմալաթճա նօգսան-
լարընը հէրվէճհլէ իքմալ էթմէք իչիւն տախի ան-
լէրէ եարտըմ էթմէլի տիր ։

Քէզալիք պիզ պու կըպը պէօյլէ պըր իլմ ը
ըլահիյաթ մէքթէպինին մէրքէզի պըր մահալտէ
թէ"սիս էտիլմէսի լուզումընը թէ"քիտ էտէրիզ ։
Պու կըպը պըր մահալտէքի մու"էսսէսէտէ վէրիլէն
թա'լիմ հիքէմի օլտըգտան պաշգա, թալէպէ տախի
մուշահէտաթ իլէ ճէմ'իյէթ ը պէշէրիյէնին 'ազիմ
մէս"էլէլէրինի թէտգիգ ու մութալա'ա էտէպիլիրլէր
վէ ֆի'իլի խըտմէթ իֆասը իչիւն ֆուրսաթլարա
տախի նա"իլ օլուրլար ։ Թա'պիր ը ախէրլէ պու կը-
պը պըր մէքթէպ՝ 'ազլի թա'լիմ ու թէրպիյէ
թէտարիք էթտիքտէն պաշգա, 'ամէլի թա'լիմ տա-
խի վէրմէլի տիր, վէ անտէն նէշ"էթ էտէն քիմսէ-
լէրին գազգալէրի խըտմէթի իպթիտա"իյէտէքի չախ-
սի թէճրիպէլէրի սայէսինտէ զաթէն եանըպ թու-
թուշմուշ օլաճագլար տըր ։

Գալտըքի թա'րիֆ էթտիյիմիզ պու կըպը պըր
մէքթէպին էճնէպի վէ եէրլի էն մէշհուր 'ալիմլէր-
տէն պա'զըսընա, մէմլէքէթտէ էն մուքէմմէլ քիւ-
թիւպխանէյէ, էյի թէճհիզ էտիլմիշ էպնիյէյէ վէ
անըն չարգըն պէօյլէ 'ըլմ ը ըլահիյաթ մէքթէպի օլ-
մասընա մէտար օլապիլէն ճումլէ չէյլէրի լուզումը
վար տըր ։ Պու իսէ պէօյլէ պըր մէսարիֆաթը
իպթիտա"իյէ վէ մունասիպ մըգտարտա տա"իմի պըր
սէրմայէ օլմասը լուզումընա տէլալէթ էտէր ։
Լաքին տուրպին վէ մէֆթունը նիզամ ու ինթիզամ
էսհապ ը խայրաթ ու հասանաթըն չօգ պուլուն-
տըղը զէմանէմիզտէ պէօյլէ պըր մէքթէպ թէ"սի-
սինէ իգթիզա էտէճէք մէպալիղին պուլունմամա-
սընա հիչ պըր սէպէպ կէօրմէյօրըզ ։ Էվվէլ էմրտէ
գարարլաշտըրաճագ տահա մուհիմմ խուսուս՝ պու
մէմլէքէթ էհալիսինին տինի վէ ախլագի 'իհլասը-
նա արզուքէշ պուլունան զէվաթըն քէնտի թէր-
թիպ ու փլանլարընը քեաֆի տէրէճէ վասի' թէ-
մէլլէր ուզէրինէ գօյմագ իչիւն հիքմէթ վէ իմա-
նա մալիք օլուպ օլմայաճագլարը տըր ։

ՏԷՐՈՒՆԻ ՀԱՅՑԱԹ

ՏՈՒ'Ա ՍԱ'ԱԹԼԱՐԸ

«Էկէր սաղ էլին սէնին սիւրչմէնէ սէպէպ օ-
լուր իսէ, անը քէսիպ քէնտինտէն տէֆ' էթ...։
Մատ. 5. 30 ։» «Էլլէրիմիզին իշինի ուզէրիմիզ-
տէ սապիթ գըլ ։» Մէզ. 90. 17 ։

ԷՅ ճումլէյէ գատիր Փէտէր, էլլէրիմի 'էօմ-
րումուն մութէնէվվի' ըհթիյաճաթընա ույ-
ղուն պըր մէհարէթլէ գուլլանտըղըմտա, պըր
հարէքէթիյլէ ճիհանլար վուճուտէ կէթիրէն Սէ-
նին ճումլէյէ գատիր էլինին 'աճա"իպ մէհարէ-
թինին պըր քիւչիւք տամլասընլէ անլէրին մէսհ
օլունմըշ օլտըղընը կէօրիւրիւմ ։ Պու քիւչիւք,
զա'իֆ վէ էյիլիպ պիւքիւլէն փարմագլար նէ գա-
տար 'աճա"իպ իշլէր իճրա էթմիշլէր տիր ։ Ինսա-
նըն էլինի, անըն ճումլէ գապիլիյէթլէրինին վէ
մուվաֆֆագիյէթլէրինին ճէլալընը վասֆ վէ թա'-
րիֆ էյլէմէք սանքի գապիլ տէյիլ տիր ։ Էլ 'աճա"ի-
պաթըն պէօյլէ ճիհանընտա եէնի 'աճա"իպաթ
խըլգաթը մէյտանա կէթիրիր ։ 'Ասըրլար տէվր էթ-
տիքճէ եէթմիշ քէրրէ եէտի օլմուշ օլան տիւնեա-
նըն եէտի 'աճա"իպաթը անըն իշլէրի տիրլէր ։ Մա-
քինա 'ալէմինտէքի օլ գատար մուրէքքէպ վէ մու-
թէնէվվի' ուսթալըգլար անըն տըրլար ։ Հէր ճինս

սէն'աթլար անըն մուվաֆֆագիյէթինին սէմէրէլէրի տիրլէր ։ Եա սէնայի'ի նէֆիսէ 'ալէմի. էլին պու չիւ'պէտէ տէ օլան պէօյիւք իշինի լայըգըյլէ քի՞մ րէսմ էտէպիլիր ։ Միւսթա'իտ րէսսամ էլինին վէ փարմագլարընըն պիր սի՞ր իլէ կիպի հարէքէթլէրիյլէ պիր էնֆէս ի ասար հասըլ էտէր , մի'մարըն մէֆրէթ վէ միւքէլլէֆ իշլէրի էլին սէն'աթընըն պէլլի խապաթլարը տըրլար ․ օյմաճընըն , զանն էտէրսին սօզուգ մէրմէրէ հայաթ վէրէն գալէմի քէնտի էսէրլէրի իչիւն էլէ միննէթտար տըր , վէ քէնտի րուհընտա չէհապլար միսիլլու սէօնէն հիսսիյաթըն գըզըլճըմլարընը պիր գաչ սաթըր շի'րտէ ճէմ' էտէն շա'իր պիզի տախի քէնտի հէսսաս գալպինտէքի հէյէճանըն գօլլարընտա , պէշիքտէ սալլար կիպի թաթլը րիւ"յալարլէ սալլամագ իչիւն , քէնտի գալէմինի թութմագ իւզրէ պու փարմագլարա միւհթաճ տըր։ Էլին պու ճիւմլէ 'աճա'իպաթը արզասընտա սըրլ մէնսուպ' մագամընտա ֆիքր վէ գալպ վար իսէ տէ , էլ անլէրին մէյտանա կէլմէլէրինէ վասըթա տըր ․ էլ օլմագսըզըն պիզիմ ֆիքըլէրիմիզին վէ րուհլարըմըզըն ճիւմլէ գապիլիյէթլէրի կիզլի խազինէլէրէ նախօտ նէր ալթընտաքի մա'տէնլէրէ պէնզէյէճէքլէր իտի ։

Չէմ տախի էլին էյի պիր գալպին քէթխիւտասը մագամընտա իճրա էթտիյի էյիլիքլէրի թա'րիֆ էթմէք միւմքի՞ն մի տիր ։ Տիւշկիւնէ էլ ուզաթմագ , ֆագիրէ ի'անէ էթմէք , զա'իֆլէրէ մու'ավէնէթտէ պուլունմագ , ալլայանլարըն կէօզ եաշլարընը սիլմէք , պունլարըն ճիւմլէսի վէ օն պինլէրճէ էյիլիքլէր էլ վասըթասըյլէ իճրա օլունուր ։ Էլի հարէքէթէ գօյան գուվվէթ էյի պիր գալպ վէ հագիգաթ նուրըյլէ տէլալէթ օլունան պիր ֆիքր իսէ՝ տիւնեայը չէֆգաթ , էյիլիք վէ 'ինայէթ եղեմինէ թահվիլ էտէն էլ տիր ։ Մատտի 'ալէմ էլին եափան թէ"սիրիյլէ թէրագգը էտիպ կիւզէլլէշտիյի վէ կիւնտէն կիւնէ եէնի ճազիպէլէրլէ թէզեին օլունաըզը կիպի՝ էօյլէ տէ մա'նէվի 'ալէմ էյիլիքլէր , վէ րէֆահ ը հալ վէ ահէնքլի եաշայըշ վէ հայաթըն 'աճա"իպ ճազիպէլէրիյլէ թէզեին օլունուր ։ Էլվէրիր քի ինսանլար մա'մուր էթմէք սէվգ ի թապի'իսինէ կէօրէ հարէքէթ էթմիշ , վէ անճագ քէմալ ը ղայրէթլէ խայրխահլըգ վէ եափմագլըգ թարիգինտէ սիւլուք էթմիշ օլսունլար ։

Լաքին հայը՛ֆ քի , էլին խըտմէթի եափմագտա նէ՛ գատար պէօյիւք իսէ՝ օլ գատար , խայր , նիսպէթ գապուլ էթմէզ տէրէճէտէ , եըգմագտա տախի պէօյիւք տիր ։ Օլ 'այնի էլ , տիւշմիւշ , ճանվէր քէսիլմիշ , վիճտանսըզ վէ Ալլահսըզ պիր րուհուն ալէթի մագամընտա, նէլէ՛ր խարապ էթմիշ տիր։ Ա՛խ ինսանլարըն, տիւշկիւն ինսանլարըն, հագգ թարիգտէն սափմըշ ինսանլարըն եըգմագ եօլընտա օլան տիվանէլիյի ․ անըն էօնիւնտէ քի՞մ տուրա պիլիր ։ Պիր քէօթիւնիւն խարապ էտիճի էլիյլէ գօնուլմըշ պիր քիւչիւք գըզըլճըմ պիւթիւն պիր շէհրի քիւլ վէ օն պինլէրճէ ֆամիլեալարըն պարընաճագ խանէլէրինի խարապ էտէպիլիր , լաքին , ա՛խ , գաթիլ էլ , օլ էլ քի պիռուշ պիր քիմսէնին ալ գանըյլէ միւլէմմա' տըր , վէ մէլէք կիպի պիր չօճուղը փարէլէյէճէք տէրէճէտէ ճանվէր տիր ․ ա՛խ , Ալլահըմ․ օլ էլ ինսա՞ն էլի մի տիր ։ Էվվէթ , խըրսըզ էլլէր , նահագգ էլլէր , քէօթիւլիւք իշլէյէն էլլէր վար տըր, լաքին ճանի, գաթիլ էլլէր պաշգա պիր շէյ տէյիլ , ճանվէրէ վէ ճէհէննէմէ լայըգ էլլէր տիրլէր ։ Ամմա պու ճիւմլէսինտէն զիյատէ ֆէնա , քէօթիւ , զալիմ վէ Ալլահսըզ պիր էլ վար տըր քի օլ էլին գուրումասը անըն իչիւն էն ճիւզ"ի պիր ճէզա օլաճագ իտի , իշթէ օլ էլ գարնտաշընը էօլտիւրէն էլ , խա՞ինլէրին էլի տիր ։ Էվվէթ , էվվէթ , պու քիւչիւք , էյիլէն պիւքիւլէն վէ մէհարէթլի էլլէր իլէ , էվվէթ, պու էլլէր իլէ տիր քի մուհարէպէնին խարապէլէրինի վէ նախշիրլէրինի տախի իճրա էտէր իզ ։ Ա՛խ տիւնեա նէ՞ վագըթ , նէ՞ վագըթ , պէօյլէ էլլէրին խարապլըյէթ վէ գաթլլարընըն ալ գանա պօյանմըշ սահնէսի օլմագտան գուրթըլաճագ տըր։ Էլին օլ գատար 'աճա"իպաթընտան վէ էյիլիքլէրինտէն սօնրա, անըն եափտըզը խարապէլէր վէ ճինայէթլէր իւզէրինէ տախի տիւշիւնտիւյիւմտէ րուհըմըն պէօյիւք պիր ինթիյաճընը տօյուրան տէրին թագվա իլէ, եա՛ Րապպըմ, հուզուրընտա թէվազու'ա վէ Սահիպի Մէզմուր կիպի «էլլէրիմիզին իշինի իւզէրիմիզտէ սապիթ գըլ ,» տէյիւ տու'ա էթմէյէ 'աճէլէ էտէրիմ ։ Եա Ալլահըմ , ինսան էլէ քի պու էլլէրիմիզ էօյլէ պիր շէյ էթմէսինլէր քի Սէն անըն իւզէրինէ Սէնին թաստիգ էտէն միւհրիւնիւ պասմամըշ օլասըն ։ Եա Յիսուս , պանա, պանա գուվվէթ ինսան էլէ քի սաղ էլիմ գատար մուհիմմ վէ հէր հալտէ լազըմ օլան մուհապպէթլէրի , արզուլարըմ , միւրաճճահ թութտըզըմ չէլլէր պանա թէօքէզ օլտըգլարընտա , պէնի էտնա շէյլէր պաթագլըղընըն տէրինլէրինէ տալմագ իչիւն օմուզլարըմ իւզէրինտէ գուրշուն կիպի աղըրլըգ օլտըգլարընտա , սէնին մուգատտէս էմրին իւզրէ անլէրի պէնտէն քէսէյիմ ։ Ա՛խ , էյ պէօյիւք Գըլաղուզ , թէճրիպէլէրին ֆուրթունասը քէսապ ի չիտտէթ էթտիյինտէ , Պետրոսըն էլլէրինի թութտըզըն միսիլլու , էլլէրիմի էլլէրին իչինէ ալ վէ պէնի տալղալարըն իչինտէն եօգարը չէք քի՝ իմանսըզլըղըմըն ագընթըլարը իչինտէ պօղուլմայայըմ ։ Կիւնահ գանգ-

րէնասը պէնի քէօթիւմ էտիպ տէ՝ այագլարըմ իւզերինտէ տուրմաղա ղայր ի մուգթէտիր օլտըղըմտա, էյ էյի Հէքիմ, էլլերիմտէն թութ վէ պէն սալահ վէ հագիգաթ թարիգլերինտէ եապան քէչիսի կիպի սըչրայարագ եւրիւյէճէյիմ։ Վէ էօլիւմ եաթաղընտա պիլէ օլ 'այնի էլլերինլէ պէնիմ տօնմուշ էլիմի թութ, վէ պանա «Տալիթա կումի» տէ։ Էյ Յիսուս, օլ չայան ը փէրէսթիշ վէ պէնիմ իչիւն խաչա մըխլանմըշ օլան մու'ազզէզ էլինի քէմալ ը կերմի իլէ էօփմէք իսթերիմ։ Օլ էլլերինլէ պէնիմ իւզերիմէ պէրէքէթ սաչ քի 'Անտը ճէտիտին սէնին էլինտէն չըգմա մու'թէպէր պիր ա'զասը օլայըմ։

ՀԱՅԱԹ ԹԱՍՎԻՐԼԵՐԻ

ԷՎՏԷ ՇԻՒՔՐԱՆԻՅԷԹ ԿԻՒՆԻՒ

Էվի Մ. Ամէրիգանըն չարգի գըսմընտա պուլունուր իտիյսէ տէ, պիր գաչ էյալէթլերտէ զարուրի սաքին օլտու։ Եէտի սէնէ Ուաշինկթընտա վէ պիր սէնէ Գօլօրատօտա հապս օլունտու։ Տիր Լօճըն Մօնթանա տաքի իքի սէնէլիք մահպուսիյէթի խիթամ պուլտըղընտա, անըն ճինայէթլերինին զիքրի օլ գատար թազէ իտի քի, հիւքիւմէթ մէ'մուրլարը անը էյալէթին հուտուտընա կէօթիւրտիւլէր վէ արթըգ կէրի տէօնմէմէսինի անա թէնպիհ էթտիլէր։ Պու ատէմ չըմէնտըֆէր գաթարը իւզերինտէ հայտուտլըգ էթմիշ իտի։ Հապսխանէ չմէնտըֆէրլերինտէ չալըշարագ թէ'այեուշ թէտարիք էթտիյի սէպէպտէն՝ պիր տէֆ'ա ազ գալտը քի ֆիրար էտէճէք իտի։ Օ՝ հապսխանէնին հավլիսինտէ չալըշըր իտի։ Վէ օրատա թուղլա եափըլըր իտի։ Լօճ օրայա կիզլիճէ իքի րէվօլվէր կէթիրմիշ իտի։ Հապսխանէտէ եափըլան թուղլալար եասսը արապալարա եիւքլէտիլիր, վէ էքսէրիյա հավլիյէ կիւնտէ պիր տէֆ'ա պիր լօգօմօթիվ կէլիր, եիւքլէտիլմիշ արապալարը տիշարը չըգարըր վէ սօնրա պօշ արապալար կէթիրիր իտի։ Մահպուսլարտան պիրիսի մաքինիսթլիք պիլտիյինի անա սէօյլէտի, վէ պէօյլէճէ հիլէ թէրթիպ էտիլտի։ Պիր կիւն մահպուսլար չըմէնտըֆէր գաթարընըն մէ'մուրլարընըն իւզերինէ հիւճում էթտիլէր. անլերէ ղալիպ կէլտիլէր վէ գաթարը զապթ էթտիլէր իսէ տէ, մաքինիսթլիք պիլիրիմ տէյէն քիմսէ մաքինանըն գօլունը եանըշըն չէվիրտի։ Գաթար կէրիյէ հավլիյէ կէլտի, վէ 'ասըլար մուհաֆըզ 'ասքէրլէր թարաֆընտան գուրշունա թութուլտուլար. հապսխանէնին խասթախանէսի տօլտու, չօգլարը էօլտիւ վէ 'իսեան րուհու պաստըրըլտը։ Լաքին պու հիլէյի թէրթիպ էտէն հիչ պիր զարար կէօրմէքսիզին ֆիրար էթտի։ Անըն քէօթիւլիւք արգատաշլարը անըն հասէտ էտիլէճէք պիր 'էօմր կէչիրտիյինի զանն էտէրլէր իտի, զիրա պիրտէն զիյատէ տէֆ'ալարտա անըն արգատաշլարը գաթլ էտիլմիշլէր իտիյսէ տէ, քէնտիսի ֆիրար էթմիշ իտի։ Տահասը վար. անըն հապսխանէտէ կէչիրտիյի 'էօմր իչիւն անըն հագգընտա էյի չէհատէթ վէրիլիր իտի, լաքին պիրտէն զիյատէ հիլէլերի թէրթիպ էտէն օ օլուպ, սա'իրլերին քէտէրինէ սէպէպ օլմուշ տըր։ Պէշ սէնէլիք մահպուսիյէթտէն սօնրա եինէ սալը վէրիլտիքտէ Գալիֆօրնիյա կիթտի, վէ պաշգա պիր հայտուտլըղը սէպէպինտէն տէրտէսթ օլունմագտան գուրթուլմագ իչիւն թամամ վագթընտա օլ էյալէթտէն գաչտը։ Վէ անըն ճինայէթլերինին գայտը պէօյլէճէ չօղալտը։

Լաքին պու գալպի սէրթլէշմիշ օլան ճանի քէնտի քէօթիւ 'էօմրիւնէ պաշլատըղը կիւնլերտէ վէ տահա հիչ պիր հապսխանէնին իչ թարաֆընը կէօրմէտիյի վագըթտա, պիր Կիրակի կիւնիւ ագշամ իւսթիւ թէաթրօտա վէրիլէն պիր վա'զ իշիթտի։ Վա'զը վէրէն պիր րէսմի վա'ըզ օլմայըպ, նէ վա'զ, նէ տէ օլ մահալ 'ատէթա պիր քիլիսէ խըտմէթինի տէրխաթըր էթտիրմէզլէր իտի, ամմա հագիգաթլար թամամ քէնտի իսմլերիյլէ զիքր օլունտըլար, վէ կիւնահըն էճրի էն սատէ պիր լիսանլէ թա'րիֆ օլունտը։ Հէմ տախի Ալլահըն կիւնահքեարլարա կէօսթէրտիյի վէ ինսանլարը «քեամիլէն խէլաս էթմէյէ գատիր օլան» մուհապպէթի վէ 'ինայէթի հիքեայէ օլունտու, վէ օլ գարա վէ կիւնահտա կէչիրիլէն ճիւմլէ սէնէլերտէ օլ քէլամլար տա'իմա տէյիլ, անճագ վագըթ վագըթ անըն ֆիքրինէ կէլիր իտի։ Պահր ը Մուհիթին սահիլլերի արթըգ քէնտիսի իչիւն էմին տէյիլլէր իտի, վէ ատէմ կէրիյէ Շարգա տօղրու եօլճըլըգ էթմէյէ պաշլատը։ Լաքին փօլիսէ խապէր վէրիլտի. օ՝ օրատա տախի պինմէմիշ պիրիսի տէյիլ իտի։ Շարգ չէհրլերինտէն պիրիսինտէ պիր կէճէ խըրսըզլըգ էթմէյէ չալըշտը, եարալանտը վէ թութուլտու։ Գաչտը, լաքին թութուլուպ տէյնէքլէ էօյլէ տէօյիւլտիւ քի, ճէսէտի եարա պէրէ օլտու վէ էօլէճէք տիր տէյիւ զանն էթտի։ Սըղընաճագ պիր եէր արատըղը սըրատա եարը կէճէտէ պիր մէլճա'խանէյէ կիթտի վէ օրատա քէնտիսինէ պագըլտը։ Խասթախանէտէ տիւշիւնմէյէ վագթը օլտու, վէ կէչիրտիյի ճիւմլէ օլ մուճիպ ի հիճապ սէնէլերի ֆիքրինէ կէթիրտի։ Թէաթրօտա իշիթտիյի վա'զ իւզերինէ տիւշիւնտիւ։ Վալիտէսինին, էօլմիւշ եախօտ սաղ օլտըղընը պիլմէտիյի վալիտէսինին տու'ալարընը տէրխաթըր

էթտի, վէ Քրիստոսըն «քեամիլէն խէլաս տախի էթմէյէ գատիր օլան» մուհապպէթինի թէճրիպէ էթմէյէ գարար վէրտի · Կիւնտէն կիւնէ քէնտի նէնի 'էօմրիւնիւն կիւնլէրինի սայար, վէ քէնտի հէր կիւնքի նէյէճէյինի կիւճլէ էլտէ էտէր · վէ հէր կիւն օլ կիւն իչիւն տու'ա իլէ 'ինայէթ թալէպ էտէր իտի ։ Քէնտի նէնի հայաթընտա էփէյի քէսպ'ի գուվվէթ էթմիշ օլտըղընա էմին օլմատըգճա, քէնտիսինին սաղ գալմըշ պիր գաչ տօսթլարընը արամատը ։ Անլէրէ 'ար օլմայաճաղընա էմին օլմագ իսթէր իտի · Լաքին նէնի հայաթըն իքի սէնէլէրի կէչտիքտէ վէ քէնտիսի 'ինայէթտէ էփէյի սապիթ օլտըղըտա, օլ վագըթ փէտէրինին խանէսինի արատը ։

1906տա Շիւքրանիյէթ կիւնիւնտէ, սաչլարը աղարմըշ օլան վալիտէսինին էն էյի թարզտա հազըրլամըշ օլտըղը սօֆրայա անըն իլէ պէրապէր օթուրտու, վէ անըն էօլմիւշ իքէն եինէ տիրիլմիշ օլան օղլու իչիւն պօզուգ սէսլէ վէ կէօզ եաշլարըյլէ թագտիմ էյլէտիյի տու'այը իշիթտի ։

ՖԷՆՆԻՅԱԹ

ԹԷՔ ԽԱԹԹԼԸ ՇԸՄԷՆՏԸՖԷՐ

Ամէրիգանըն Պրուգլին շէհրինտէ պիր Ալմանըն իճատքէրտէսի օլան պիր արապա թէչհիր էտիլմիշ տիր քի, պու արապա թէք պիր տէմիր խաթթ ուզէրինտէ հարէքէթ էտիյօր ։ Թէքէրլէքլէր պիր տիզի ուզէրինտէ տէօնիւյօրլար, վէ տախիլի ալաթը սայէսինտէ արապանըն միւվազէնէսի օ գատար սապիթ հալտէ հըֆզ օլունույօր քի, անըն պիր եախօտ տիկէր թարաֆա տիւշմէսի մուխաթարասը պիւսպիւթիւն զա՛իլ օլույօր ։

Փրօֆ. Վիլհէլմ Քիւպլէր միւվազէնէ գա՛իտէսինի իզահ էթտիքտէն սօնրա, թէք խաթթլը շըմէնտըֆէրին միւսթագպէլ իմքեանլարը խուսուսընտաքի էֆքեարընը պէրվէճճ'ի աթի թա՛րիֆ էտիյօր ։

Թէճրիպէ արապասընըն թէքէրլէքլէրի տագիգէտէ էլէքթրիգ մօթօրլարըն գուվվէթիյլէ 7-8,000 տէֆ'այա գատար տէօնէր ։ Թէքէրլէքլէր պունտան տահա զիյատէ սիւր'աթլէ տախի տէօնէպիլիրլէր ։ Արապանըն միւվազէնէսինի սագլայան ժիրօսթա մաքինասը իշլէմէքտէն տուր օլմագ իչիւն 4 սա'աթ գատար վագըթ ալըր ։ Իշթէ պու հագիգաթ էլէքթրիգ ճէրէյանը մուհարրիքի գազաէն քէսիլտիյի թագտիրտէ, արապա տէվրիլիր տէյիւ օլան հէր նէվ' գօրգույը տէֆ' ու իզալէյէ քեաֆի տիր ։ Զիրա արապատաքի եօլճուլարըն տիշարը չըգմագ, եախօտ արապայա գուվվէթ թէտարիք էթմէք իչիւն թէմամ պիր սա'աթտան զիյատէ վագըթլարը օլմուշ օլուր ։ Լաքին մատամ քի էլէքթրիգ ճէրէյանընըն ինգըթա'լարը վագը՛ օլսալար պիլէ, անճագ պիր գաչ տագիգա սիւրէրլէր, արապանըն քէնտի միւվազէնէսինի ղայպ էտէրէք տէվրիլմէք մուխաթարասը 'ամէլի սուրէթտէ էհէմմիյէթտէն 'արի տիր ։

Իմտի իքի շմէնտըֆէր խաթթլարընըն եէրինէ պիր տանէ իսփարագ, ղայէթ 'ազիմ թէսարրուֆաթ իճրասը միւմքի՞ն մի տիր, մէս՛էլէսի ճիտտի պիր մէս՛էլէ տիր ։ Թէք խաթթ ուզէրինտէ հարէքէթ էտէն պու արապա միւսթագպէլ շըմէնտըֆէր խաթթլարը ուզէրինտէ գուլլանըլապիլի՞ր մի ։ Թէք խաթթլը պիր շըմէնտըֆէրին չիֆտիքի իքի խաթթլը շըմէնտըֆէրլէրէ ֆա՛իգիյէթի 'այան վէ աշիքեար տըր ։ Թէք պիր շըմէնտըֆէր խաթթընը միւհքէմ վէ թէմամ սուրէթտէ ֆարշ էթմէք, պիր չիֆթ խաթթ ֆարշ էթմէքլիքտէն տահա էմին, տահա գօլայ վէ տահա ուճուզ տըր ։ Քէզալիք թէք խաթթլը պիր շըմէնտըֆէրի հըֆզ էթմէքլիքտէն տահա ազ մասրաֆլը վէ տահա գօլայ տըր ։

Թէք պիր խաթթ ուզէրինտէն սիւր'աթլէ հարէքէթ էտէն պու արապա եօլճույա տահա ազ սարսընթը վէրիր, վէ իքի խաթթ ուզէրինտէն հարէքէթ էտէն շմէնտըֆէր վակօնլարընտան տահա էմին տիր ։ Խաթթտան տըշարը չըգմագ մուխաթարասը տախի չու տըր քի, արապա խաթթտան տըշարը չըգտըղընտա, միւվազէնէյի հըֆզ էտէն մաքինա անը տօղրու պիր վազ'իյէթտէ սագլայըպ տէվրիլմէսինին էօնիւնի ալըր ։ Թապի'ի տահա հալլ օլունաճագ մէխանիքի մէս՛էլէլէր վար տըր, նիթէքիմ 'ատի շմէնտըֆէրլէրին ինշասը միւտտէթինտէ տախի վագըթ վագըթ մէխանիքի մէս՛էլէլէր զուհուր էտէրլէր ։ Լաքին պու մէս՛էլէլէր արթըգ եասսի պիր մահիյէթի հա՛իզ տէյիլ տիրլէր, վէ թէք խաթթլը շմէնտըֆէրին եագընլարտա իշլէտիլմէսի մուհագգագ սայըլապիլիր ։

— · —

ՏՈԻՐՊԻՆ ՄԱՔԻՆԱ

Ղազէթալարտա պա'զէն ի'լան օլունըյօր քի, թէլէֆօն վասըթասըյլէ ուզագ մէսաֆէլէրտէն պիրպիրլէրիմիզլէ գօնուշապիլտիյիմիզ կիպի, պ'այնիհի օ ուզագ եէրլէրտէն տուրպին մաքինա իլէ պիրպիրլէրիմիզի կէօրէպիլիրիզ ։ Պիլճիւմլէ պու կիպի հավատիսաթը ի՛հթիյաթլէ գապուլ էթմէլիյիզ, զիրա կէրչի էլեէվմ էլէքթրիգ վասըթասըյլէ Լօնտրա իլէ Փարիս արասընտա ֆօթօղրաֆլար թէ'աթի օլունույօր իսէ տէ, միւթէհարրիք մատտէլէրին եախօտ մէնզարէլէրին վէ վագը'ալարըն տա՛իմա թէպէտտիւլ էտէն րէսմլէրինին թէ'աթի օլունմա-

լարը իչիւն հէնուզ 'ամէլի պիր վասըթա պուլունմամըշ տըր ։

Սայէնթիֆիք Ամէրիգըն ճէրիտէ ի ֆէննիյէսինտէ Ֆէրնարտ Օնօրէնին թէ"մին էթտիյինէ կէօրէ, միւթէհարրիք եախօտ ղայր ի միւթէհարրիք հէր նէսնէնին րէսմինի պիր անտէ նագլ էտէն պիր տուրպին մաքինասը իճատը անճագ նագտա վապէսթէ պիր շէյ տիր ։ Ֆօթօղրաֆ րէսմինի նագլ էտէն մաքինանըն գուսուրը եալընըզ պու տըր քի, պիր գաչ տագիգատա ֆօթօղրաֆ րէսմինին մուխթելիֆ գըսըմլարընը անճագ պիր թէլ իւզէրինտէն նագլ էտէր, վէ պունը տա պիր գաչ տագիգատան իթմամ էտէր ,

Ֆօթօղրաֆ րէսմի ղայր ի միւթէհարրիք պիր նէսնէ օլտըղընտան, պիր գաչ տագիգա սիւրէն պու մու'ամէլէ րէսմին նագլ օլունմասընա պիր մանի' օլմազ ։ Լաքին միւթէհարրիք պիր նէսնէնին րէսմի պիր անտէ նագլ էտիլմէլի տիր քի, պիւթիւն հէյ"էթիյլէ եէնիտէն թէմսիլ էտիլէպիլսին ։ Իշթէ նագըլը անինին իշպու վիւճուպը տըր քի միւթէհարրիք նէսնէլէրին կէօրիւնիւշիւնիւ ուզագ եէրլէրէ նագլ էթմէքլիք մէս"էլէսինին հալլընը կիւճլէշտիրիյօր ,

Պինլէրճէ թէլլէրին վէ սէրէնիւմ թէսմիյէ օլունան մա'տէնին պինլէրճէ փարչալարընըն իսթի'մալըյլէ տուրպին մաքինասը վասըթասըյլէ միւթէհարրիք մատտէլէր տախի կէօրմէքլիք միւմքին իսէ տէ, պու շէյ 'ամէլի տէյիլ տիր ։ Սէրմայէտարլար պու կիպի թէճրիպէլէր իչիւն միլեօնլար սարֆ էթմէյէ սէվգ օլունմայօրլար, զիրա պու թէճրիպէլէր մուվաֆֆագըյէթ ի թամմէյէ մազհար օլսալար տախի 'ամէլի 'ալէմտէ իգթիսատի եէնիլմէզ միւշքիլաթա օղրարլար ։ Օգիանօսըն սուլարընտա հալլ օլունմըշ ալթուն պուլունտըղընա հիչ շիւպհէ եօգ իսէ տէ, օլ սուտան եիւզ լիրա մէսարիֆլէ պիր ալթուն գըյմէթինտէ ալթուն չըգարմագլըղը հիչ քիմսէ իսթէմէզ ։ Պի'այնիհի ուզագ շէհիրլէրին սէքէնէլէրինի տուրպին մաքինալարը վասըթասըյլէ եէքտիկէրլէրիյլէ կէօրիւշտիւրմէք ֆէննէն գապիլ օլապիլիր իսէ տէ, հիչ պիր թէմէթթիւ' շիրքէթի իքի շէհիրլէր արասընտա նէսնէլէրի ուզագտան կէօրմէք խաթըրը իչիւն պինլէրճէ թէլլէր շէպէքէսինի էօրմէք իսթէմէզ ։

Ուզագտան կէօրմէք մէս"էլէսինի 'ամէլի պիր էսաս իւզէրինէ գօյմագ իչիւն եալընըզ պիր թէլ վասըթասըյլէ րէսմ նագլ էթմէնին պիր չարէսինի պուլմագ զարուրի տիր, նիթէքիմ սէս տախի պիր թէլ վասըթասըյլա նագլ օլունուր ։ Իշթէ թամամ պու մագսատ իչիւն Րինօ վէ Ֆուրնիյէ նամ իքի միւճէրրիպլէր պիր ուսուլ պուլմուշլար տըր քի, անըն սայէսինտէ թէք պիր թէլ վասըթասըյլա հէր նէվ' նէսնէնին րէսմինի նագլ էյլէմէքլիք միւմքին օլաճագ իմիշ ։ Մէս"էլէ հէնուզ թէճրիպէ տէվրէսինտէ պուլունըյօր իսէ տէ, մուհարրիր ի պէնտին իտտի'ասընճա պիր թէլ վասըթասըյլա ուզագը կէօրմէք մէս"էլէսի զաթէն հալլ օլունմըշ տըր, վէ պու իխթիրա'ըն 'ամէլի 'ալէմտէ թաթպիգի վագթա միւթէվագգըֆ տըր ։

ՄՈՒՀԱՐՐԷՐԱԹ

ԿԷՆՃԼԻՔՏԷ ՊՕՅՈՒՆՏԸՐԸԳ

Մէրսիյէլէր սահիպի օլան Երեմիա փէյղամպէր «Ատէմին կէնճլիյինտէ պօյունտըրըգ թաշըմասը էյի տիր» տէյիւ պույուրըյօր ։ Կէօրիւնիւյօր քի փէյղամպէր պու քէլամլարը իրատ էտէր իքէն, էսարէթէ կիթմիշ օլան Եէհուտի նէվճիվանլարընը քէնտի կէօզլէրի էօնիւնտէ խայալ էտիյօր իտի ։ Սիօնըն ա'լա ալթունա միւսավի օլան 'ազիզ օղուլլարը չէօմլէքճի էլի իշի օլան թօփրագ գապ կիպի սայըլմըշ, վէ հէյ"էթլէրի կէօք եագութա միւշապիհ օլան նէվճիվանլար գըթլըգտան վէ գըլըճ գօրգուսընտան սարարըպ սօլմուշլար, էրիյիպ տիւքէնմիշլէր իտի ։ Պու էսարէթ վէ գըլըճ հէր սընֆ ատէմլէր իչիւն չէթին իտիյսէ տէ, Եէհուտի նէվճիվանլարը իչիւն տահա աղըր վէ չէթին իտի ։ Րու ի սէմանըն րուշէն վէ հէր սիմանըն շէն օլտըղը պիր զէմանտա ափանսըզ մուզլիմ պուլութլար կէօք եիւզիւնիւ գափլամըշլար, վէ էնմէքտէ օլան շէտիտ եաղմուրլար՝ պիչարէ իւմիտ կիւվէրճինլէրինի քէնտի եուվալարընտա կիզլէնմէյէ մէճպուր էթմիշլէր իտի ։

Իշթէ փէյղամպէր պու էսէֆէնկիզ վագը'ալարը ուզագտան տէյիլ, իլլա փէք եագընտան սէյր էտիյօր իտի ։ Եէհուտի նէվճիվանլարընըն տիւչար օլտուգլարը օլ 'ազիմ էնտիշէ վէ էլէմլէրի քէնտիսինին հէսսաս գալպինտէ տէրինճէ հիսս էթտիքտէն սօնրա, պիլմէզ իզ, ա՜հ, նէ՞ կիպի տէրունի միւթալա'ալարտան կէչտի վէ տէտի, «Ատէմին կէնճլիյինտէ պօյունտըրըգ թաշըմասը էյի տիր» ։

Կէնճլիքտէ պօյունտըրըգ . . ։։ 'Էօմրիւն պահարընտա Պիւքեա՛ տէրէսի . . . ։ Սապահլայըն զուրուպ ը շէմս . . . ։ Էյ Երեմիա, նա՞սըլ օլուր տա ինսանըն կէնճլիքտէ պօյունտըրըգ թաշըմասը էյի օլուր ։ Ինսան քէմալ չաղընտա պօյունտըրըգ թաշըմագ իսթէմէզ . նէ՞րէտէ գալտը կէնճլիքտէ ։ Հէփ արզուլարըն վէ իւմիտլէրին գանատ ալըպ պիփայան սէմավաթտա ուչուշաճագլարը վէ մէնպա' ը

հայաթ օլան չէմսին լաթիֆ փէրթէվլէրինտէ քեսպ ի գուվվէթ էտէճէքլէրի պիր զէմանտէ չէրիր տիւնեանըն քիւլհանընտա եիւքսէլէն ալէվլեր օլ զարիֆ գանատլարը եազըգ քիւլ էթսինլէր։ Գօլէճինի հէնուզ իթմամ էտիպ տէ փարլագ իւմիտլեր իլէ 'էօմրիւն մէյտանը միւճահէտէսինէ աթըլան պիր նէվճիվանըն օմուզլարը իւզէրինէ տիգթէրիանըն աղըր պօյունտուրուղը գօնուլսուն։ Պիր զէման միւքէլլէֆ գօնագլարտա սաքին օլուպ տա, ազչամ վէ սապահ տօսթլարընը քէնտի խանէսինէ զիյաֆէթէ տա'վէթ էյլէյէն կէնճ՝ չիմտի քէնտիսի թարլա մահսուլաթընըն նօգսանընտան էրիյիպ էօլսի՞ւն։ 'Իֆֆէթ վէ իսթիգամէթի էօյլէ չէմսի միսալի փարլայան պիր նէվճիվանըն կիւնահսըզ մուճիպլէրի չէրիր տիւնեա թարաֆընտան սու՞ի թէֆսիր էտիլսին, վէ նէվճիվան թօփ եօլունա կիւրլէյիպ կիթսին։ Պրագ, պօյունտուրուղը քէմալէ էրմիշլէր վէ իխթիյարլար թաշըսընլար։ Պիզ կէնճլէր կէնճլիքտէ հիւր օլմագ իսթէրիզ։

Էօյլէ իսէ Երեմիա փէյղամպէրէ նէ՞ ճէվապ վէրէյիմ։ Բէլամ Ուլլահըն պէրրագ հագիգաթընը պիզէ թագտիմ էտէն չու Ալլահ ատէմինէ նէ՞ սէօյլէյէյիմ։ Կէլինիզ, է՛յ նէվճիվան րէֆիգլէրիմ, պու կիւն սիզին իլէ պիրլիքտէ չու մա'նատար հագիգաթտա մահֆուզ օլան գըյմէթի պուլմագա չալըշալըմ։ Էտէճէյիմիզ եէկեանէ չէյ՝ իւզէրիմիզէ պու պօյունտուրուղը գօյանըն քիմ իտիյինի պիլմէք տիր։ Վէ իշթէ փէյղամպէր պու սիւ՞ալա ճէվապէն տէյօր,

«Զիւնքի իւզէրինէ Ալլահ գօյմուշ տըր։» Վէ լաքին պու Ալլահ քի՞մ տիր։ Անըն հագգընտա պիր կէօնէ մա'լիւմաթըմըզ վա՞ր մը։ Վէ էկէր վար իսէ նէ՞ տէրէճէ։ Օ՝ գատիմ Զինլիլէրին հիսսիյաթսըզ Մավի Սէմավաթը՞ մը, եա եօգսա Գարմէլ տաղլարընըն չէֆգաթ թանըմայան Պա՛ալը՞ մը տըր։ Օ քէնտի էլլէրինին էսէրի օլան ինսանը սէվէ՞ր մի, եա եօգսա անը խալգ էթտիքտէն սօնրա էօքսիւզ պրագարագ, 'ալէմ ու ճիհանըն պիր քէօշէսինէ՞ մի չէքիլիպ կիթտի։ Հա՛շա։ Պիզիմ Ալլահըմըզ պէօյլէ պիր Ալլահ տէյիլ տիր. Օ՝ քէնտի 'ալէմ ու ճիհանընտա տա'իմա եաշայան Մուհապպէթ տիր։ Պա՛գ Անըն մուհապպէթինէ։ Օ՝ Իսրայէլի նէվճիվան իքէն սէվէն, անը «Ավուճլարը օրթասընա նագշ էտէն» վէ անըն «Մէշագգաթընա տայանամայան» տէրին Մուհապպէթ տիր։ Է՛յ նէվճիվան, Ալլահըն ավուճլարընըն օրթասընա նագշ օլունմագլըղըն գըյմէթինին 'ազամէթի հագգընտա հիչ տիւշիւնտի՞ւշ մի սին։ Ալլահըն՝ ավուճլարը . . . ։ Էկէր պու կիւն սէնին ֆօթօղրաֆըն Ինկիլթէրրա գրալընըն սէլամլըղընա գապուլ օլունսա իտի, անը սէնին իչիւն 'ազիմ պիր շէրէֆ 'ատտ էթմէ՛զ մի իտին։ Հալպուքի սէնին ֆօթօղրաֆըն Մէլիք իւլ միւլուք վէ Րապպ իւլ էրպապ օլան Եհովանըն սէլամլըղընտա, խայր, Անըն ավուճլարը օրթասընտա տուրույօր, վէ Օ հայաթտա օլտուգճա տուրաճագ տըր տախի։ Տէմէք տիր քի, 'էօմրիւն էնվա'ը էլէմ վէ մէշագգաթլարընտա սէն անըն մուհապպէթինին տա՞իմի մատտէսի օլաճագսըն։ Մա'նէվի 'էօմրիւն սիւքիւնէթ վէ եալընըզլըգ Գեթսէմանիլէրինէ տօղրու կիրէճէքսին։ Վէ լաքին օրայա կիրտիյինպէ, օլ պաղչէյէ սէնտէն էվվէլ, պէլի, չօգ էվվէլ կէլմիշ օլան նուրանի թէսէլլի մէլէքլէրի կէօրէճէքսին, «Զիրա տէրտ վէրիր իսէ տէ, քէսրէթ ի 'ինայէթինէ կէօրէ մէրհամէթ տախի էտէր»։

Եա նէվճիվան Ցիսուսըն նըսֆ իւլ լէյլ Գեթսէմանի էլէմլէրի՞ . . . ։ Ա՛հ, անլէրի ունութտը՞ն մը։ Շու էօնիւնիւզտէքի միւշքիլ մէս՞էլէյի հալլ էթմէք իչիւն օլ մա'նատար պաղչէնին գափուսընտան ղանի նուր ըրմագլարը ֆէյզան է՞թմէյօրլար մը։ Մուհիպպլէրին այրըլըպ կիթմէլէրի։ Եէր իւզէրինտէ տէօքիւլէն իրի գան տամլալարը կիպի թէրլէր, վէ էպէտի խէլասս թէ՞մինինէ տա՞իր Էլէմլէր Րէ՞իսինին գալպինտէ տալղալանան օլ էսրարէնկիզ հէյէճան . . . օլ լէքէսիզ էլէմլէր . . . տիւնեանըն էլէմլէրինէ գարըշմայան օլ փաք էլէմլէր . . . ։ Վէ լաքին պու էլէմլէր պիրագտան 'ազիմ պիր ֆիւթուհաթա թէպէտտիւլ էտէճէք տիրլէր։ Խաչըն ղալէպէսի Գողգօթաատա տէյիլ, Գեթսեմանիտէ թէմհիր էտիլէճէք։ Գափուսընտան տըշարը չըգար իքէն՝ մէլէքլէր կէօյիւն էպէտի հիսարլարը իւզէրինէ Անըն ֆիւթուհաթ պայրագլարընը տիքէճէքլէր։ Իմտի նէ՛րէտէ տիր պու ֆիւթուհաթ սըրրը։ Էլէմլէր Րէ՞իսինին «Է՛յ Փէտէր իրատէթին օլսուն» տու'ասընտա տէյի՞լ մի։ Է՛յ նէվճիվան, սէնին Էֆէնտինին ճէլալ թարիգի էնտիշէ վէ էլէմլէր պաղչէսինտէն կէչտի իսէ, սէն պաշգա պիր թարիգտէն կէչմէյի նա՞սըլ իւմիտ էտէրսին։ Էֆէնտին պօյունտուրուգ թաշըտը իսէ, սէն թաշըմագ իսթէմէ՞զ մի սին։ Անըն արգասը սըրա կիթմէք իսթէմէ՞զ մի սին։

Զահիրէն անը կէօրիւնէն պու մա'նէվի պօյունտուրուղըն էն փարլագ թարաֆընա հէման չիմտի եագլաշըյօրըզ։ Պէլէ, պու մա'նէվի 'էօմրիւն էնտիշէ վէ էլէմլէրի նիչէ գէրրէ պիզիմ հագիգի միւբշիրլէրիմիզ օլտուլար վէ պիզ պայըլմըշ օլտուղըմըզ չօգ րուհէն Գալիլէալէրի 'ազիմէթ էտէրիզ։ Նէվճիվանլար մագամընտա նիչէ տէֆ'ա պիզ տախի Պետրոս կիպի Գալիլեատան օլտուղըմըզը ունուտըրըզ։ 'Էօմրիւն գասարմըշ տէրեասընտա հէլաք օլմագ իւզրէ իքէն, պիզի խէլաս էտէնի, վէ թէճէլլի տաղլարընտա ճէլալընը

կէօրիւպ եագընտան թանըտըղըմըզ չօլ սէմավի մուա'լլիմի Նասըլ իսէ պա'զէն Կայիափանըն հավլուսընտա ֆէրամուշ էթմէք թէճրիպէսինտէ պուլունըրըզ։ Հայաթպախշ քէլամլարընը տինլէրիզ, վէ տա՛ա տիւնքի կիւն ագչամլայըն քէնտիսի իլէ պէրապէր սօֆրատա օթուրարագ ագշամ թա'ամը էթտիկիմիզ Յիսուսը Նա՞սըլ իսէ էրթէսի կիւնիւն սապահընտա թանըյամամագտա օլուրըզ։ Իշթէ պէօյլէսի զէմանլէրտէ Ալլահըն պիզէ վէրէճէյի էն ա'լա մէվհիպէ՝ էլէմ մէվհիպէսի տիր։ Վէ պիզ պու մէվհիպէ վասըթասըյլէ կէրի Գալիլեայա կիտէրիզ։ Զիրա հէր նէ գատար տա քէնտիմիզի սէթր էթմէյէ չալըշսագ, եինէ Գալիլիատան ըզ։ Նէվճիվանլար մագամընտա Յիսուս պիզի պիր քէրրէ թութմուշ տըր։ Հիչ միւմքի՞ն մի տիր քի պիզի կէրի տիւնեայա կիթմէյէ պրագսըն։ Վէլէվ պիզ տիւնեայա կէրի կիթսէք, տիւնեա պիզիմ սէսիմիզին փէրտէսինտէն Գալիլեալը օլտըղըմըզը թանը՛մա՞զ մը։ Հալպու քի տիւնեանըն Գալիլեա իլէ պիր իշի եօգ տըր։ Էօյլէ իսէ կէրի Գալիլեայա։ Նէ՛յ չու կէչմիշ սէնէ զարֆընտա հայաթ եուվալարը թահրիք օլունմըշ օլան Կիլիկիա նէվճիվանլարը կէլինիզ սիզին իլէ պիրլիքտէ կէրի Գալիլեայա 'ավտէթ էտէլիմ։ Վագա'ա հայաթ փլանլարըմըզ գա"իլ օլուպ, հէփ իւմիտլէրիմիզ պօշա չըգտըլար։ Մուգատտէս մէսքէ՛նլէրիմիզ քիւլէ թէհավվիւլ էտիպ, մուհիպպլէրիմիզ հայաթտա օլանլարըն տիյարընտան միւնգաթի' օլտուլար։ Նէ՛ տէհշէթլի պիր ահէնքսիզլիք։ Վէ լաքին պու ահէնքսիզլիք Գալիլեատա ճէլիլ մուսիգա էլհանլարընա թէպէտտիւլ էտէճէք տիր։ Էօյլէ իսէ կէլ Գալիլեայա։ Նէ՛յ միւշֆիգ Փէտէր, սէնին էլէմ մէվհիպէն իշիւն սանա շիւքր օլսուն։ Անը պիզ նէվճիվանլարտան տիրիզ էթմէտիյին իշիւն ճանըմըզ սանա տա"իմ իւլ էվգաթ պէրէքէթ օգույաճագ։ Եա՛ Ռապպ, հէր նէ զէման սէնի ունութմագ թէճրիպէսինտէ պուլունուր իսէք, սէնին հուզուրընտան պիզէ պիր ռահաթսըզլըգ կէօնտէր. թա քի պիզիմ կէօյէրճինիմիզ կէմիմիզտէն տիշարըտա իսթիրահաթ էտէճէք պիր եէր պուլմասըն։»

Վէ սէն, Նէ՛յ տիյար ը ղուրպէթտէ պուլունան կէնճ ըէֆիգիմ, եա սէնի Նա՞սըլ ունուտայըմ։ Եօլտան կէչիպ կիտէր իքէն, տէօնիւպ տէ սանա միւթէպէսսիմ պիր սիմա իլէ պագմամագ, եա տա պիր թէսլիյէթպախշ սէօզ սէօյլէմէմէք հիչ պէնիմ իշիւն միւմքի՞ն մի տիր։ Շու կէչմիշ սէնէ զարֆընտա Կիլիկիանըն սէմավաթընը թէհտիտ էյլէմիշ օլան չօլ սիյահ պուլութլար փէք իհթիմալ քի պիր կիւն լուր եինէ կէրի կէլիր գօրգուսըյլա վաթանընը թէրք էտէրէք սավուշուպ կիթմէյէ մէճպուր օլտուն։ Վէ ֆիլվագը' տա սէնի քի՞մ թա'եիպ էտէր իտի. զիրա արթըգ օրասը սանա պիր վաթան տէյիլ, անճագ պիր մօգոլէրէ իտի։ Վէ շիմտի տիյար ը ղուրպէթին աճը եալընըզլըղընտա պուլունույօրսըն։ Պիլիրիմ իւնսի 'էօմրիւ չօգ սէվէր իտին։ Ագշամլայըն եէվմի մէշղուլիյէթինտէն էվինէ 'ավտէթ էթտիյին զէման, վալիտէյն, պիրատէր վէ հէմշիրէլէր վէ էթրաֆընտա գուշ եավրուլարը միսալի ճըվըլտայան մէլէքսիմա չօճուգլարըն ըէֆագաթը սէնին իշիւն նէ՛ մուգատտէս վէ նէ՛ մա'նատար իտիլէր։ Շիմտի իսէ անլէրին ճիւմլէսինտէն մահրում գալտըն։ Հէլէ պունլարը պիր ան իշիւն Օգիանոսըն էօթէսինտէ պրագալըմ։ Եա չու տիյար ը ղուրպէթ էնտիշէլէրինի նէ՞ էտէլիմ։ Եալընըզլըգ, իշսիզլիք, լիյագաթ ը զաթիյէնին գայ' օլմասը վէ եագըճը թէճրիպէլէր, վէ էլպէթթէ քէտէրլէր կէօզ եաշը թէվլիտ էտէճէքլէր։ Իշթէ նէ՛յ նէվճիվան, մա'նէվի 'էօմրիւն րուշէն վէ ճէլիլ հուտուտլարընա հէման շի՞մտի եագլաշտըն։ Օրատա էմնիյէթ վէ թէսէլլիյէ մալիք օլմագ արթըգ «էնե՞» էլինտէ տիր։ Օլ տէօքտիւյիւն սըճագ կէօզ եաշը տամլալարընը ունութմա. զիրա Ալլահ անլէրէ պիր գըյմէթ վէրմիշ տիր։ Օլ գըյմէթի խարիճէ իզհար էտէն սէն օլաճագսըն։ Էտէճէյին եէկեանէ չէյ՝ օլ կէօզ տամլալարը իլէ Սալահ Շէմսի արասընտա տուրմագ տըր։ Վէ իշթէ օլ զէման մա'նէվի 'ալէմինտէ փարլագ թէսէլլի գավս ը գուզահլարը կէօրէճէքսին։

Իմտի, Նէ՛յ նէվճիվան ըէֆիգլէրիմ, իւզէրիմիզէ պօյունտըրըղը գօյան Ալլահ օլտուգճա, ա՛հ, իւմիտ վար։ Վէ իշթէ փէյղամպէրին իքինճի ատըմը պու տըր։

«Պէ՛շէ՛ր ի՛մի՛տ վա՛ր»։ Պու իւմիտ իսէ զէմանիտէն տահա զիյատէ էպէտիյէ պագան պիր իւմիտ տիր։ Ա՛հ, իւմիտ վար տըր քի, շու գարանլըգտան սօնրա պիր նուր, շու գայ'աթտան սօնրա պիր գազանճ. շու սէրսէրի 'էօմրտէն սօնրա պիր վաթան, շու կէօզ եաշը էքինլէրինտէն սօնրա ալթուն տէմէթլէր, շու սըրըլար տիւնեասընտան սօնրա պիր կիւնէշլէր 'ալէմի, շու աճը րիւզկեարլարտան սօնրա տա"իմի պիր սէլամէթ վէ շու եալընըզլըգտան սօնրա էպէտի պիր մուհապպէթ պիզիմ հիսսէ վէ նասիպիմիզ օլաճագ տըր։

Ամէրիգա

ԵՈՒՍՈՒՖԻ

ՏԻՆԷ ԳԱՐՇԸ ՄԻՒՃԱՏԷԼԷ

Աթիտէքի նութգ Րօպէրթ Գոլէճի մու՛ալլիմլէրինտէն Փրոֆ. Աբր. Տէր Յակոբեան Թարաֆընտան Տէրխա՛ատէթ Կ. Խ. Շիրքէթինին պիր իճթիմա՛ընտա սէօյլէնմիշ օլուպ, մէզքիւր շիրքէթ Թարաֆընտան Էրմէնիճէ լիսանտա «[illegible]» սէրլէվհասը ալթընտա պիր րիսալէ չէքլինտէ նէշր օլունմըշ տըր ։ Թիւրքճէ Աւետաբերին գարիլէրինէ ֆա՛իտէլի օլուր մէմուլի իլէ անը [illegible] աթի տէրճ էտէր իզ .

Բիզ պուրատա պիր հաքիմ սըֆէթիյլէ՝ Թարաֆէյնին տէլիլլէրինի Թէֆթիշ էտէրէք չիմտի արամըզտա տինէ գարշը պիր միւճատէլէ վա՞ր մը, եօ՞գ մը տէյիւ պիր հիւքմ վէրմէք իսթէմէյիզ ։ Բիլիյօրուզ քի պէօյլէ պիր միւճատէլէնին վարլըղը տիւշիւնճէսի չօգ ֆիքիրլէրի ալթիւսթ էթմիշ, ղազէթալար օնունլա մէշղուլ օլմուշլար, անա տա՛իր նութգլար իրատ օլունմըշ միւճատէլէ վէ միւզաքէրէլէր էտիլմիշ, վէ համթա գարարլար տախի վէրիլմիշ տիր ։ Բու մէս՛էլէ պու եօլտա պիր ահվալ ը հազըրէյէ մախսուս պիր մէս՛էլէ օլսա տա օլմասա տա, խուսուսի պիր էհէմմիյէթի հա՛իզ տիր վէ անը լայըգըյլէ Թահթ ը միւթալա՛այա ալմագ ճա՛իզ տիր ։ Բէն պուրայա պիր գաչ սատէ գըյասլարտան պահս էտէճէյիմ վէ անճագ պիր գաչ սատէ միւթալա՛աթտա պուլունաճաղըմ ։ Վէ զաթէն միւնասէպէթ տախի պունտան զիյատէսինէ միւթէհամմիլ տէյիլ տիր ։

Բու պապտա աթըլաճագ իլք ատըմ տինէ գարշը միւճատէլէյի սա՛իր պիր Թագըմ միւճատէլէլէրտէն Թէֆրիգ էթմէք տիր ։ Զիւնքի պու սօնրաքի Թագըմ էվվէլքինէ օլան միւշապէհէթի սէպէպիյլէ պիր պիրինէ գարըշտըրըլըյօր ։ Մա՛լիւմ տիր քի րուհպանլարա, մէզհէպի ֆըրգալարա, քիլիսէյէ գարշը օլան միւճատէլէլէր տինէ գարշը միւճատէլէ իլէ ույուշամազլար . պու սօնրաքինի 'իլմ ի իլահիյաթա գարշը պիր միւճատէլէ սայա պիլիր իզ ։

Աւէմլէր պա՛զէն րուհանի մէ՛մուրլարըն 'էօմր վէ աթվարընա գարշը դըզըշարագ օնլարա գարշը չէքվա սէսլէրի գալտըրըմըշ տըրլար ։ Բա՛զէն քիլիսէ իտարէսինին մուգարինի 'ագլ պուլմատըգլարը շու եա պու չէքլինէ գարշը, շու եա պու ային եա 'իպատէթ ուսուլընա գարշը, վէ եախօտ 'ագլ վէ վիճտանլարընա սըղտըրամատըգլարը վէ իմթիզաճ էտէմէտիքլէրի 'իլմ ի իլահիյաթա տա՛իր շու եա պու Թա՛լիմէ գարշը մուխալէֆէթ կէօսթէրիպ չէքվա էթմիշլէր տիր ։ Վէ պու հալլէրի իսէ օնլարըն տիւշմէնլէրի պա՛զէն սատէտիլանէ ճէհալէթլէ, պա՛զէն տէ Թէճվիզ օլունմագ քէօթիւ ֆիքըրլէ վէ պիլէ պիլէ տինէ գարշը միւճատէլէ տէյիւ կէօսթէրիպ, օնա կէօրէ չէքիշտիրմէ Թարիգիյլէ հիւքմ էտէրլէր ։ Անլէրին կէթիրտիքլէրի իսպաթլարը 'ագլ ը սէլիմ իլէ Թարթաճագ եէրտէ՝ անլէրէ «տին տիւշմէնի» Թէսմիյէ էտիպ, Թահգիր էտէրլէր . վէ պունու, տօղրու տէյիլ իսէ տէ, անլէրին փրօթէսթօ սէսինի սուսաթուրաճագ գօլայ պիր եօլ տէյիւ իլթիզամ էտէրլէր ։

Թարիխ պիզէ պու կիպի վագը՛ալարա նէ՛ աճըգլը նիւմունէլէր իպրազ էթմէքտէ տիր ։ Գատիմ տէհրլէրտէ Ալլահըն Թապի՛աթը վէ էվսաֆ ը ճէլիլէլէրինին մահիյէթի հագգընտա Սոկրատ գատար հիչ պիր քիմսէ իւսթիւն պիր էֆքեար Թէչքիլ էտէմէմիշ իտի . անըն գատար հիչ պիրի տինէ վէ ֆազիլէթէ տօսթ օլմամըշ իտի ։ Ամմա զէվալլը ֆէյլէսուֆ տին տիւշմէնի վէ կէնճլէրին ախլագընը իֆսատ էտէն Թէօհմէթիյլէ հիւքմ օլունարագ, ղատտար էլլէրին անա Թագտիմ էթտիքլէրի զէհր գատէհինի իչմէյէ մէճպուր օլտու, Ցիսուսըն չակիրտլէրի գատար իւսթիւն տինին վագֆ օլունմըշ մէ՛մուրլէրի սըֆէթիյլէ տիւնեայա 'ալի խըտմէթլէր Թագտիմ էթմէք չէրէֆինէ հիչ պիր քիմսէ նա՛իլ օլմամըշ իքէն՝ տին գահրէմանլարը զանն օլունան պիր Թագըմ միւթէ՛ասըպլար անլէրի աթէշ վէ գըլըճ իլէ Թէլէֆ էթտիլէր ։ Ֆիօրէնցալը գահրէման րահիպ Սավանարօլա գատար՝ Թէմիզ տինտարըղա փէյզամպէրճէսինէ խահիշլէ էհալիյի տա՛վէթ էտէն հիչ պիրի օլմամըշ իքէն, անըն տիւշմէնլէրի անը տինէ 'ատու տէյիւ ալէվ իւզէրինտէ տիրի տիրի եագտըլար ։ Հէր նէ գատար տա չիմտի անըն զիքր ի ճէմիլինէ քէնտիլէրին էն միւզէյյէն սէրայըննըն էն միւզէյյէն հէյքէլինի Թախսիս էթմիշլէր իսէ տէ, Ցօվհաննէս Հուս Քիլիսէ իսլահաթը Թալէպ էտէն մէշհուր միւրշիտլէրին պիրի իտիյսէ տէ, քէնտինին զալիմ տիւշմէնլէրի 'Ազիզ Մահքէմէնին էմրիյլէ անըն եանմըշ ճէսէտինին քիւլլիւնիւ Գօնսթանս կէօլիւսիւլարընա գարըշտըրտըլար ։ Հալպու քի չիմտի անըն օրատա ան ու էնին էթտիյի զընտան պիր զիյարէթկեահ, վէ քէնտինի պէնտ էտէն զէնճիր պիր Թէպէրրիւք սայըլմագտա տըր ։ Բու մինվալ իւզրէ Լութեր տէ պիր վագթ, րաֆըզը, էօլիւմէ միւսթահագգ սայըլտը վէ գօվալանտը, հալպու քի չիմտի Խրիսթիյան քիլիսէսինին էհէմմիյէթլի պիր շու՛պէսի անըն իսմիյլէ չալըշմաղը քէնտինէ չէրէֆ 'ատտ իտիյօր ։

Ամմա պէօյլէ սէպէպ ի հիճապ միսալլար արամագ իչիւն չօգ գատիմ զէմանլարա միւրաճա՛աթ էթմէյէ տէ հաճէթ եօգ տըր ։ Հալ ը հազըրտա տիւնեանըն էն մէտէնի գըսմլարընտա տախի՝ մու՛ամէ-

լէնին թարզը 'այնի տէյիլ իսէ տէ, պու րուհ հալա զա"իլ օլմամըշ տըր։ Էկէր Մու'ալլիմ իլէ պու եօլտա մու'ամէլէ էթտիլէր իսէ, չակիրտլէրի ֆազլա պիր չէյ պէքլէյէմէզլէր իտի։ Իւմիտ էտէլիմ քի տիւնեա քէնտի թէճրիպէլէրինտէն զիյատէ միւսթէֆիտ օլաճագ, վէ քէնտի հագիգի տօսթլարընը թանըմայը վէ եէնի պիր թէսավվուր, վէ ճիտտէն ինանտըգլարը եէնի պիր տիւսթուր իչիւն ճանսիփէրանէ ճէհտ էտէնլէրի լայըգըյլա թագտիր էթմէյի էօյրէնէճէք։

Տինէ գարշը օլան միւճատէլէ, հատտ ը զաթընտա Ալլահա գարշը պիր միւճատէլէ սայըլապիլիր։ Էվվէթ, Ալլահըն մէվճուտիյէթի թէսավվուրընա ճիհանըն էպէտի վէ ղայր ի մախլուգ, ճիհանտան իւսթիւն, անտէն այրը, ղայր ի մէրպութ, քէրիմ, 'ալիմ, գատիր վէ 'ատիլ, տէրք էթմէզ իսէք տէ պիլէպիլէճէյիմիզ, պէրապէր 'ալագա էտէպիլէճէյիմիզ, պիզիմ իլէ մէշղուլ օլան, վէ սիրէթ ու ա'մալըմըզ իչիւն անա մէս"ուլ օլտըղըմըզ պիր Խալիգի օլտըղը իմանընա գարշը պիր միւճատէլէ տիր։ Ասըլ տին պու թա'րիֆ էթտիյիմիզ տիր վէ անա գարշը օլան միւճատէլէ իսէ՝ տինէ գարշը միւճատէլէ տիր։

Իմտի սիւ"ալ էտէլիմ. Նէ՞ տիր օլ էֆքեար քի, ատէմլէր անտէն թահրիք օլունուպ տինէ գարշը 'իսեան վէ անը իսթիհզա էտէրլէր, վէ մահվ էթմէյէ չալըշըրլար։

Զօգ տէֆ'ա ատէմլէր տէրլէր քի, քէնտիլէրին սիւրչմէսինէ սէպէպ օլան վէ տինի քէնտիլէրէ մէնֆուր գըլան րուհպանլարըն աթվար վէ մէսլէքի տիր։ Տին՝ եիւքսէք սընֆ րուհպանլար էլինտէ քէնտի չէրէֆփէրէսթլիքլէրինի, նէֆսանիյէթլէրինի վէ զիքրի պիլէ ճա"իզ օլմայան թէմայիւլաթլարընը իգնա' էթմէք իչիւն պիր ալէթ օլմուշ տըր։ 'Ազիզ պիր ճիւպպէ ալթընտա էն մուրտար մագսէտլէրի պիլա ճէզա թա'գիպ էտէճէք գատար զամիրսիզ օլմուշլար տըր։ Նուրտան գօրգտուգլարը իչիւն 'իլմէ տիւշմէն տիրլէր, զուլմէթէ քէնտի սիյահ մագսէտլէրինէ էլվէրիշլի օլտըղը իչիւն տօսթ տըրլար, իսթիպտատըն իշտաշը օլուպ, զամիրսիզճէ ինսանլարըն ֆիքրինի վէ զամիրինի եանըլըշ եօլլարա գըլաղուզլար տըր։ Պունա իսպա՞թ մը լազըմ — Քիլիսէ թարիխինէ պիր նազար քեաֆի տիր։ Ֆիքրիմիզէ կէթիրէլիմ Թէֆթիշ ի Իման Մահքէմէսինի քէնտի պիւթիւն ճէհիմի հիյլէլէրի վէ իսքէնճէլէրի իլէ, Ճէզուիթլէրին հիլէպազըգլարընը, չէքիլմէզ քիւսթահըգլարընը, վէ քիլիսէնին եիւքսէք քիւրսիւլէրինտէ օթուրուպ, Ալլահըն վէքիլլէրի օլտըգլարընը, վէ քէնտի քէնտիլէրինի իւսթիւն Վարըրգ վէ քէսիր իւլ իհթիյաճ թիւրապիլէր արասընտա էլզէմ միյանճը տէյիւ ի'լան վէ պէյան էթտիքլէրինի վէ անա իսթինատէն թէօքէզլէրլէ տօլու պիր 'էօմր եաշատըգլարընը։ Հէր նէրէյէ քի րուհպանլըգա մախսուս սիլսիլէ ի մէրաթիպ կիրմիշ վէ հիւքմ ու նուֆուզընը մէվզը' ի իճրայա գօյմուշ իսէ, անըն պօզան, իֆսատ էտէն թէ'սիրի տախի մէյտանա չըգմըշ տըր։ Պունա տիրի պիր իսպաթ հալինտէ Թալի'սիզ Իսփանիայը թագտիմ էտէպիլիրիզ։ Մէզքիւր տիյար ազատ օլմագ իւզրէ արատա պիր չէտիտ ամմա սէմէրէսիզ ճէհտլէրինէ րաղմէն, էլան անըն աղըր պագլարը ալթընտա ինլէմէքտէ տիր։ Հալպու քի քէնտի իգպալը չիմալի գօնշուսը կիւզէլ Ֆրանսա քէնտի ուզուն վէ եօրուլմագ պիլմէզ ճէհտ ու ճիտալլարը սայէսինտէ օլ պէնտլէրտէն ազատ օլուպ, կէնիշ սօլուգ ալապիլմիշ տիր։

Եինէ մա'լիւմ պիր քէյֆիյէթ տէյի՞լ մի քի, տին միլէլ ու գապա"իլ արասընտա հուսուլէ կէլմէսի արզու օլունան ահէնկ ու իթթիզաճա միւ"էսսիր պիր մանի' օլմուշ տըր։ Պու կիւն եինէ տինի թէֆրիգալար տէյի՞լ մի քի հէմտէմ գարնտաշլարը եէքտիկէրինէ պիր եիւրէքլէ մու'ավէնէթ էտէճէքլէրի եէրտէ, պարըշմագ տիւշմէն էթմիշ տիր։ Գօնշու միլլէթլէր քէնտի տինի ֆարգլարը սէպէպինտէն եէքտիկէրինէ էյրի կէօզ իլէ պագմըշ տըրլար. վէ 'այնի ֆամիլեանըն, եա'նի պէշէրիյէթին պիրէր ա'զալարը օլտըգլարընը ունութմըշլար տըր։ Էն զանլը մուհարէպէլէրի փօլիթիքի չէրէֆփէրէսթլիքտէն, ֆիւթուհաթ սէվտասընտան զիյատէ տինի թէ'ասսուպ, հասէտ վէ միւսա'ատէսիզլիք մէյտանա կէթիրմիշլէր տիր, օ տա մուհապպէթ վէ սէլամէթ տինինին մուհաֆըզը տէյիւ քէնտինի իպրազ էթմէք իսթէյէն քիլիսէ աղուշը տէրունինտէ։ Հա՞նկի 'ասր վէ հանկի տիյար պու հագիգաթա պիրէր աճըգլը միսալլար վէրմէմիշ տիր։ Տախիլի վէ խարիճի տինի մուհարէպէլէր, Ֆրանսայը, Ալմանյայը, Ինկիլթէրրայը գարըշտըրըպ պէօյիւք խասարթը մուճիպ օ՞լմամըշլար մը։ Տէյիլ քի պաշգա տինտէն վէ միլլէթտէն, իլլա 'այնի տինտէն վէ վաթանտան օլուպ հէրէթիքլիք ղէլալէթինէ սափմըշ տըրլար տէյիւ զանն էթտիքլէրի ֆէրտլէրէ գարշը նէ՛ գատար գօվալայըշ, նէ՛ գատար սալիպիյուն ճիհատլարը իճրա օլունմըշ տըր։ Տիւնեա տէհշէթլի 'Ազիզ Բարթողիմէոս գըթալընը ունուտապիլի՞ր մի։ Էօյլէ պիր գըթալ քի, անտէ Փարիս սօգագլարը պինլէրճէ պխուշլար գանը իլէ միւլէմմա' օլտըղը սըրատա, 'Ազիզ Պետրոսըն վէքիլի տէ Ռօմատաքի միւշէրրէֆ քիւրսիւսինտէ համտ նաղմէլէրի վէ շիւքըր տու'ալարը թագտիմ էթմէք էմրի վէրմիշ ի-

տի ։ Տինին րէքզ էթտիյի սէտալէր վէ մանի'էլէր խարապ օլսունլար, վէ իչթէ միլլէթլէր տահա գօլայ, տահա մուհապպէթլիճէ գարնտաշ օլաճագլար։

Ամմա տինէ գարշը օլան չէքվա սըրֆ պունտան 'իպարէթ տէյիլ տիր ։ Պիզէ 'ասըլար միւրուրընյէ կէլիպ տին էթրաֆընտա թօփլանմըշ պաթըլ ի'թիգատլարը, 'ատի, իսթիհզայը մուճիպ օլան պօշ գիւ'իւմլէր, խայալի գօրգուլարը, տիվանէճէ իւմիտլէրի, սայըգլամալարը, մա'նասըզ ային ու 'ատէթլէրի վէ թա'րիֆ իլէ թիւքէտէմէյէճէյիմիզ ղայրի թապի'ի վէ տէհշէթլի ֆէտաքեարլըգլարը տախի կէօսթէրիյօրլար ։ Վէ պու պաթըլ ի'թիգատլար իսէ նէ՜ կիպի զիյանլար իրաս էթմիշլէր տիր ։ Անլէր զամիրի տօղրու եօլտան սափտըրմըշ, ֆիքրին սէրպէսթ ֆա'ալիյէթլէրինի թահտիտ էթմիշ, 'իլմի կէրիյէ պըրագմըշ, վէ տիւնեանըն միրասը օլան ֆէրտի վէ իճթիմա'ի էյիլիքլէրտէն պէշէրիյէթի մահրում պըրագմըշ տըրլար ։ Եօլիւմ գափուլարընա եագլաշան ֆէյլէսուֆ պիր կիւն «Նուր զիյատէ նուր» տէյիւ նիտա էտիյօր իտի, վէ զուլմէթտէն եօլունը շաշըրմըշ պէշէրիյէթին տախի նիտասը պունտան 'իպարէթ տիր ։

Ամմա տինէ գարշը մուխրիպ, չէտին պիր տարպէ, սօն պիր տարպէ օլան շու իշթիքեա տախի իլէրի սիւրիւլիւյօր, եա'նի տին քէնտիլիյինտէն զաթէն պիր պաթըլ իթիգատ տէյի՞լ մի ։ Զաթէն տին պիր իղֆալաթ տըր, եանըլըշ տիւշիւնճէ վէ ղա'իֆ հիսսիյաթ սէմէրէսի տիր ։ Թէճրիպէ ի զաթիյէտէն մահրում պիր չօճուգ հէր թարաֆտան քէնտի իւզէրինէ թէ"սիր իճրա էտէն վէ եէնի կէլտիյի տիւնեատա պիր եափմա իղֆալաթ քիւրէ ի հավասընտա եաշար, թա քի տիւշիւնմէք գապիլիյէթի նէշվ ու նէմա պուլուպ հիւքմ էթսին վէ ասըլ հագիգաթա վագըֆ օլսուն ։ իշթէ օ զէման սէպավէթ իղֆալաթը պիրէր պիրէր զա"իլ օլուպ, քէնտինի պիր թէ'աճճիւպէ ղարգ էտէրլէր ։ Ճինս ի պէշէր տէ 'ասըլար տէվամ էտէն պիր սէպավէթ մէնզիլինտէն կէչմիշ տիր ։ Իշթէ օլ մէնզիլտէ ինսանլար տա ճահիլ օլուպ քէնտիլէրի իհաթէ էտէն 'ալէմին թէ"սիրլէրինտէն շաշարագ թէզ թահրիք օլունան ֆիքրլէրի իլէ քէնտիլէր իչիւն պիր իղֆալաթ տիւնեասը եափմըշլար, տէրեանըն միւթէլաթիմ տալղալարընտա, օրմանլարըն զուլմէթինտէ, եըլտըրըմ աթան գարա պուլութլար թապագալարընտա, սէմա իւս սէմավաթա եիւքսէլէն տաղլար իրթիֆա'ընտա իլահլար վէ իլահէլէր խայալլամըշլար տըր ։ Եախօտ քէնտի քէնտիլէրինի տահա 'ագլա պալիղ զանն էտիպ, հիչտէն վարըլըղա կէթիրմէք անլաշըլմազ վէ ինանըլմազ իգթիտարը իլէ միւքէլլէֆ, տէյիլ եալընըզ եարատըճըսըզ Սանի', իլլա թապի'աթըն միւտիր ի մութլագը, վէ տէյիլ պու տիւնեատա իլլա նամիւթէնահի 'ասըլարտա տախի ինսան թալի'ինի իտարէ էտէն պիր իւսթիւն վարլըգ խայալ էթմիշլէր ։ Ամմա պու սէպավէթ հալը տա"իմի օլմաղա միւսա'իտ տէյիլ իտի ։ Թէճրիպէ ի զաթիյէ թէտրիճէն զիգըյմէթ տէրսլէրինի թագտիմ էթտի ։ Ինսանլարըն կէօզլէրի կիթտիքճէ տէրինի կէօրէպիլիր օլտու, կիթտիքճէ իւսթիւն վարլըգ եա վարլըգլար վէ անլաշըլմազ գուվվէթլէր հագգընտաքի գիւ'իւմլէրի զա"իլ օլուպ՝ զավիճէ ինանտը քի ճիհանըն պու պիւթիւն իզհարաթընտա մատտէ վէ գուվվէթտէն պաշգա մէվճուտիյէթ, վէ մատտէ վէ գուվվէթին թապի'ի վէ զարուրի գա'իտէլէրինտէն մա'տա պիր հիքմէթ եօգ տըր ։ Նաֆիլէ տիր քի ինսանլար անտէն գօրգաճագ, անա մէսուլ օլաճագ, վէ անըն եարտըմընա իլթիճա էտէճէք պիր իւսթիւն վարլըգ արարլար ։ Իւսթիւն վարլըգ ատէմ քէնտիսի տիր, սայըսըզ տէհրլէրին թէքեամիւլ ու ինքիշաֆը մէյվէսի օլուպ քէնտի քէնտինէ մէ"սուլ, մէլճա վէ քեաֆի տիր ։ Ինսան մէյ"ուս օլմագսըզ ճէհտ էթսին, տա"իրէ ի հիւքիւմէթինի թէվսի' էթսին, վէ թապի'աթըն գուվվէթլէրինի քէնտի մագսէտլէրինէ միւթի' վէ խատիմ էթսին ։ Իշթէ սատէ վէ գարշը գօնուլմազ հագիգաթ ը հալ պու տըր ։ Վէ պիլ ճիւմլէ պօշ վէ ֆա"իտէսիզ մուխալէֆէթլէրէ րաղմէն հէր քէսին իգրար վէ գապուլ էթտիյի գանըշ պու օլաճագ ։ Իղֆալաթտան պիր խայր պէքլէմէք նաֆիլէ տիր ։ Հէր քէս հագիգաթ նուրընտա եիւրիւմէյէ մէճպուր տըր ։ Իշթէ տինէ գարշը կէթիրիլէն իսպաթլար պունլար օլուպ, օնլարը քէնտի մահիյէթլէրիյլէ մէյտանա գօյմաղա պիթարաֆանէ պիր ճէհտ էթմիշ օլտըգ ։

Եօյլէ իսէ՝ պիզէ տին հագգընտա էտիլէն պու աղըր իթհամլարա գարշը նէ՞ էթմէք գալըր ։ Իլք եէրտէ պու իթհամլարտա հագիգաթ օլարագ նէ վար իսէ իսթիգամէթ, թէվազու' վէ պիր ազ տա մահճուպիյէթ իլէ գապուլ էթմէք վէ իգրար էթմէք լազըմ տըր ։ Հէմ տախի տօղրու օլուր քի քիլիսէնին ճէմ'ի գուսուրլարը, եանըլըշ անլայըշլարը հագգընտա թէ"էսսիւֆ էտէլիմ, վէ տինի սէրրիշթէ թութարագ էտիլէն ճինայէթլէր վէ ղատրլար հագգընտա աճըյալըմ ։ Պունլար թարիխին էն հազարէթամիզ վէ սէպէպ ի քէտէր սահֆէլէրի տիրէր ։ Ամմա եինէ տէ պու իթհամլարը օլտըղընտան պէօյլէ կէօսթէրմէք վէ անլէրէ հագիգաթ օլմայան մա'նալար վէ նէթիճէլէր վէրմէմէք տախի պիր վազիֆէ ի մուհիմմէ տիր ։ 'Ումումէն պու պիւթիւն ի'թիրազլարտա էն չայան ը տիգգաթ վէ

էհէմմ խաթա չու տըր քի, տըըւ տէնէ օ տէնէ ճո-
պոոլ էօէնլէրէն ճօօօօր վէ ըօ'ոֆըօրըայէ ըեվհէռ էռեյօ-
րօօղ վէ մոոխոլէֆ է մանըըք օլըրօք' ոոլընոո էնոոն ըո-
պէ'ոըընո 'ո՛էռ օլոն ճօօօօր վէ ըօ'էֆլէ+լէրէ տէնէն ըո-
պէ'ոըընո հոմլ էռեյօրօօղ։ Պու խաթայը էթմէք թա-
պի'ի կիպի կէլիյօր իսէ տէ՝ 'ագլը սէլիմ անտէն
իճթինապ էթմէյի պիր վազիֆէ տէյիւ իւզէրիմի-
զէ գօր։ Հէմ տախի 'ագլը սէլիմ նազարիյաթլա-
րըմըզտա պիր թարաֆլը օլմամըզը ճա՛իզ սայմազ։
Պիր թարաֆտան պիր գուսուր ևա էքսիքլիյի հիւքմ
էտէր իքէն, տիկէր թարաֆտան 'այնի խաթայա
պիզիմ տիւշմէմիզ չայան ը ղըպթէ պիր հալ տէյիլ
տիր։

ՄՈՒՎԱՖՖԱԳ ՎԷ ՄԷՄ'ՈՒՏ ՕԼՄԱԳԼԸՂԸՆ ԷՍԱՍԸ

(Բ. Տոնկէլօն, Նէկրօ)

2.

2. Իշինի պիլ, տէմէք՝ պիր խըտմէթ, քիսպ ու քեարա պիր վասըթա պուլ տէմէք տիր։

Ձալըշմագ իշիւն ինսանտա ֆիզիգի, 'ագլի, ախլագի գուվվէթ վէ իսթի'տատ մէվճուտ տըր։ Ձալըշմագ վէ եէմէք ատէմէ թէքեասիւլտէն, տինլէմէքտէն վէ միլլէթէ պար օլմագտան չօգ գիյատէ էֆզալ տըր։ Միւթէքեասիլլէր միլլէթէ պար հէմ սիլահսըզ տիւշմէնլէր տիրլէր. զիրա էլլէրի տուրուր իսէ տէ, աղըզլարը տուրմազ, սիւյիւք կիպի միլլէթին գանընը սօրարլար։ Ֆագիրլիք 'իլլէթինի մէլիքլէրին խազինէլէրի, զէվաթ ը խայրխահանէնին սէխավէթլէ եարտըմլարը տիւնեատան տէֆ' ու թէպ'իտ էտէմէզլէր. անճագ չարէսի իշ պուլմագ, չալըշմագ վէ չալըշտըրմագ տըր։

Ատանա վագը'ասընտա մազլում վէ միւհթաճիյնէ ճէվանիպ ի էրպա'ատան պիհիսապ ի'անէլէր սէյլ կիպի ագտը իսէ տէ, էլան զարուրէթ, փէրիշանիյէթ վէ աճլըգ հիւքմֆէրմա օլտըղը եազըլըյօր։ Իշսիզլիք վէ թէքեասիւլտէն տօլայը միւնպիթ արազի վէ զէնկին մա'ատէնլէրտէ մահֆուզ վէ մէքթում, սէրվէթ ի ճէսիմէյէ թէսարրուֆ օլունամայօր։

Ձալըշմագ ֆա՛իտէլի օլտըղընտան, Ալլահըն Ադամա վէրտիյի իլք էմր «Ձալըշ վէ եէ» իտի։ «Իշինի պիլ»։ Հէր ատէմ հէր իշէ վէ սէն'աթա միւսա'իտ օլմատըղընտան, քէնտիսինին հանկը իշէ, եա'նի սէն'աթա՞ մը, մու'ալլիմլիյէ՞ մի, թիւճճարլըղա՞ մը, թապիպլիյէ՞ մի, ավօգաթլըղա՞ մը, միւսա'իտ օլտըղընը հիսապա 'ալարագ, անը ինթիխապ էթմէլի վէ սէպաթլէ, քէմալ ը կէրմի վէ ճէհտ իլէ, տէվամ իւզրէ, սատագաթ վէ իսթիգամէթլէ, վէ պիրտէն զէնկին օլմագլըղը թէսավվուր էթմէյէրէք, գանա'աթքեարլըգ իլէ վէ Ալլահը իլէ իշտաշ օլարագ իշլէմէլի, վէ պիրտէն պէօյիւք ումուրա արզու չէքմէմէլի. զիրա էն 'ագիմ չէյլէր էն ուֆագ չէյլէրտէն մէյտանա կէլիրլէր։ Պա'զըլար հա՞նկը սէն'աթտա մուվաֆֆագիյէթ պուլաճագլարընը վէ իսթի'տատլարընը հիսապ լէթմէյէրէք սէն'աթա կիրէրլէր, վէ ազաճըգ միւշքիլաթ կէօրտիւքլէրինտէ, անը թէրք իլէ տիկէր պիր իշէ պաշլարլար. պէօյլէճէ հիչ մուվաֆֆագիյէթ պուլամայարագ փէրիշանիյէթտէն թախլիս ի կիրիպան էտէմէյիպ, սէֆալէթլէ մէզարըն սօղուգ գուճաղընա էնէրլէր։ Իմտի, է՛յ կէնճլէր, իշինիզի պիլինիզ, հանկը իշի կէօրմէյէ մուգթէտիր վէ միւսա'իտ իտիյինիզի ֆէհմ էտէրէք իշինիզի ինթիխապ էտինիզ, վէ սապիթ ֆիքր վէ աթվար ը միւսթագիմէ իլէ տէվամ էտինիզ. վէ է՛յ վալիտէյնլէր, էվյատընըզա իշ վէ սէն'աթ արատըղընըզտա, ֆիզիգի, 'ագլի վէ ախլագի իգթիտար վէ իսթի'տատլարընը միւվազէնէ էտէրէք ինթիխապ էտինիզ, չէօյլէ քի միւսթագպէլտէ քէնտիլէրինէ վէ սա՛իրլէրէ ֆա՛իտէլի օլսունլար։

Իշլէմէք պէրէքէթ, իշսիզլիք պէօյիւք պէլա վէ ճէզա տըր։ Վիգթօր Հիւկօ «Միւճրիմէ ի'տամ ճէզասընտան տահա զիյատէ աղըր ճէզա՝ խարիճի 'աւլէմ իլէ օլան իխթիլաթընը քէսմէք վէ անըիշսիզլիյէ հիւքմ էթմէք տիր» տէյօր։ Իշլէմէքտէ տիգգաթ օլունաճագ խուսուսաթ, 1. Իւճրէթ ազ տըր ազ իշլէյէլիմ թէսավվուրը եանլըշ տըր. օ իշի էյի վէ քեամիլ իշլէմէք լազըմ։ 2. Վագթըն գըյմէթի եա քէսրէթի տիւշիւնիւլմէյիպ, մուվաֆֆագիյէթ իշիւն էն էյի մէսալէյի էն էյի վասըթայլէ թութարագ իսթիֆատէ էթմէք կէրէք տիր։ 3. Պէօյիւք իշլէրէ արզու չէքմէմէք կէրէք տիր։ Իշ պէօյիւք օլմագտան զիյատէ իշճի պէօյիւք օլմալը։ Իշ էյի օլմագտան զիյատէ, իշճի էյի օլմալը. մէ՛մուրիյէթտէ թէրֆի' վէ թալթիֆ իշիւն իշին պէօյիւքլիւյիւնտէն զիյատէ, մէ՛մուրըն ղայրէթի, էմնիյէթի, սատագաթը վէ պիւթիւն գուվվէթիյլէ իշլէմէսի էլզէմ տիր։ 4. Միւքեաֆաթընա միւճազաթը վէրէճէք Ալլահըմըզ, իշլէտիյիմիզ իշէ նիսպէթէն տէյիլ, իլլա պիզտէքի մէրամ ու մագսատէ, սատագաթ վէ էմնիյէթէ նիսպէթէն վէրէճէք տիր։ Իմտի իշտէ մուվաֆֆագ օլմագ իշիւն հէր ատէմ իշինի սէվմէլի։ Իշինի սէվմէյէն հէր ատէմ՝ սէն'աթքեար օլսուն, մու'ալլիմ օլսուն, ըէ՛իս ի ըուհանի օլսուն վէ հիւքիւմէթ մէ՛մուրը օլսուն, օ իշտէ մուհապպէթլէ իսթիգամէթ վէ էմնիյէթլէ իշլէյէմէզ վէ մուվաֆֆագ օլամազ։ 5. Ատէմին խըտմէթինի

սէնա էթմէքտէն իսէ, օ ատէմին րուհընը ի՛լա վէ 'ալի մագսէտինի մէտհ ու սէնա էթմէք սէզա տըր։ Մէ"մուր վէ անըն արզուսը տա"իմա էն էյի իշին-տէն հիւքսէքտէ օլմալը տըր։ Ախլագի լիյագաթը միգանտա իշինտէն աղըր կէլմէլի տիր։ 6. Պու 'էօմրտէն մագսէտ՝ սալթ պէօյիւք իշլէր կէօրմէք օլմայըպ, ա՛լա. 'ալի վէ մուգատտէս 'էօմրիւ հա-չամագ տըր։ Պինա"էն'ալէյհ պու 'էօմրիւ հաչամագ իչիւն տա"իմա Խալիգ վէ Խէլասքեար իլէ իշթիրաք վէ իխթիլաթտա վէ էվամիրի մուգատտէսէսինէ իթա'աթտա պուլունմագ կէրէք տիր։ 7. Իշլէյիպ նասատան աֆէրին ալմագտան իսէ, Ալլահը խօշնուտ վէ մէմնուն էթմէք կէրէք տիր։ 8. Իգպալըզլըգ վէ մուվաֆֆագիյէթսիզլիքլէրինտէն չէքվա էտէն-լէր չօգ տէֆ'ա քէնտիլէրինին ի՞մալլըգ, թէտպիր-սիզլիք, պասիրէթսիզլիք վէ իգտամսըզլըգլարընըն սէմէրէսինի պիչէճէքլէր։

Իմտի իշինի էյիճէ պիլիր, ինթիխապ էյլէր վէ ան-տէ սէպաթ ու սատագաթլէ տէվամ տէր իսէ, մու-վաֆֆագիյէթ, մուզաֆֆէրիյէթ վէ թէրֆի' վէ թալթիֆ օլունմագլըգը միւնթիճ օլաճագ տըր։

ՍՕՆ

ՄԻՍ ԳՕՐԻՆԱ ՇԱԹԸԳ

Թախմինէն պու հաֆթա Ամէրիգայա հէթիշէ-ճէք տիր։ Պիզտէն մուֆարագաթընըն սէպէպի խասթամիճազլըգը օլմուչ տըր։ Ամէրիգայա կիթ-մէք հագգընտա տիւշիւնիւյօր իտի իսէ տէ, պէօյ-լէ մէ"մուլին զայրի պիր սուրէթտէ կիտէճէյինի քէնտի տախի պիլմէյօր իտի։ Օ քէնտի իշլէրինի էյիճէ թէրթիպ էթտիքտէն սօնրա՝ հէրինէ միւնա-սիպ պիր խալէֆ պուլմագ իւզրէ կիտէճէք իտի։ Զաթէն էփէյի վագթտան պէրու իխթիյարլըգ վէ աղըր մէշղուլիյէթլէր ալթընտա վիւճուտինին է-զիլմէքտէ օլտըղընը հիսս էտիյօր իտի։ Խասթալըգ զանն էթտիյինտէն զիյատէ թէզ իւսթէ կէլտի, ամմա էնճամ պիզէ տախի մէ"մուլին զայրի օլա-րագ Ապրիլ 11տէ միւֆարագաթա մէճպուր օլտու։ Անլատըղըմա նազարէն իշլէրի քէնտի թապի'ի կի-տիշինէ պրագտը, վէ քէնտի զայպուպէթի միւնա-սիպէթիյլէ անլէրին ագսամագտա օլմատըղընը կէօրմէք պիզէ մուճիպի սիւրուր տըր։ Քէնտի-նին մէ"մուրլարը տա հէնի պիր թէրթիպ օլունա-տէք իշլէրի քէնտի կիպի տէվամ էթմէյէ ալըշգան տըրլար։

Միս Շաթըգ ճէմա'աթը չօգ սէվէր, պիր վալիտէ կիպի սէվէր իտի։ Եինէտէ արզու էթտի քի քէնտի-նի եօլա գօմագ իւզրէ եանընա քիմսէ կիթմէսին։ Պունա իսէ սէպէպ զա'իֆլիյի իտի։ Միւֆարագաթ հէյէճանընա թէհամմիւլտէն 'աճիզ իտի։ Պու քէնտի-նի սէվէն ճէմա'աթա սանքի կիւճ պիր թէքլիֆ ի-տի իսէ տէ, մուհապպէթլէ արզուսընա բու ի րի-զա կէօսթէրտիլէր։ Այրըլմագ քէնտինէ տէ կիւճ կէլտի իսէ տէ, օ 'ազլ իլէ իշլէմէյի էյի պիլիր իտի։ Քէնտի միւֆարագաթընտան սօնրա, ճէմա'աթ քէն-տի իչիւն տու'ա էթտի։ Ալլահ պիլէսինճէ օլսուն։

Միս Շաթըգ զաթէն չօգ մա'րուֆ տըր, ամմա հագգընտա պէրվէճհի աթի մա'լիւմաթլարը վէր-մէյի տէ միւնասիպ վէ ֆա"իտէլի սայարըմ։ Ալլահ պիզէ տէ իսմինին 'իզզէթի իչիւն էօյլէ լութֆլար իհսան էթմէյէ րազի վէ գատիր տիր։

1. Միս Շաթըգըն իլ 'եօմըի։ Հագիգաթէն զա'-իֆ իւլ պիւնհէ պիր գատընը օ գատար իշլէր իճ-րա էթմէքտէ կէօրմէք 'աճա"իպ պիր չէյ իտի։ Հի-սապըմճա 2-3 էրքէք իշի կէօրիւր իտի։ Քէնտինի 5 սէնէտէն պէրու թանըր իսէմ տէ, պիր կիւն րահաթ էթմէք իւզրէ պիր սա'աթտա հումուչագ պիր սէտիր իւզէրինէ ուզանտըղընը կէօրմէմիշիմ։ Մէրգումէյի հէր զէման սանտալեա իւզէրինտէ, մասա պաշընտա հա այագ իւսթիւնտէ կէօրմիւշիմ։ «Եօրուլմազ» իտի տէյէմէմ. չիւնքի չօգ տէֆ'ա սանքի նէֆէսի քէսիլէճէք տէրէճէյէ կէլիր իտի, ամմա հինէ տէ մուհապպէթլէ, ղայրէթլէ իշլէմէք-տէն ֆարիղ օլմազ իտի։ ա. Իշինի տուկիտեւի տուկի-կեւինե իճըտ եւրէն (ճչգապաՏ) պիրի իտի, իշլէրի թէ"խիրտէն խօշլանմազ իտի։ բ. Սեօզիւնիւն սաՏիպի իտի, նատիրէն ունուտուր իտի։ Քէնտի իլէ իշի օլան վագթը մու'այյէնի ունութմամազա տիգգաթ-լը օլմալը իտի, հալ պու քի քէնտի իչիւն հէր չէյի վագթընտա տէրխաթըր էթմէք վէ իճրա էթ-մէք փէք թապի'ի իտի։ Վա'տլարընա հէր հալտէ կիւվէնիլիր իտի։ գ. Մեսլէւ սաՏիպի իտի։ Թէպտիլի ֆիքր էթմէզ իտի իսէ տէ, սէրթ տէ տէյիլ իտի։ Պա'զըլար քէնտինի սէրթ սայարլար իտի իսէ տէ, քէնտի չէֆգաթը վէ հագիգաթը իւզէրինտէ պա-րըշտըրմըշ իտի զանն էտէրսին։ դ. Հեր չեյի Սեօտպ-ալւն (չրջահայեալց) իտի։ Ուֆագ չէյլէրի տէ նազար ը էհէմմիյէթէ ալըր իտի։ Հէր չէյ հագգընտա հէր թարաֆը տիւշիւնիւր իտի։ ե. Զեկիւտ իշ կեօրէն իտի։ «Եավաշ՝ ամմա էյի» մէսէլէքի կիւզէլ իսէ տէ Միս Շաթըգ «Զեկիւտ՝ ամմա էյի» մէսլէքինէ խըզմէթ էտէր իտի։ Ուրֆա վէ քէօյլէրի, Սէվէրէկ, Ա-տըեաման, Պէրէճիք, Մար'աշ քէնտինէ պագարլար իտի, վէ քէնտի հէփսի հագգընտա տիւշիւնիւր վէ հէփսի իչիւն իշլէր իտի։ Էրքէք վէ գըզ չօճուգ-լար իչիւն պիր էյթամխանէ, էլ իշի ֆապրիգա-լարը, մէքթէպլէր, պիր քէօրլէր մէքթէպի, քի-լիսէլէր, Էրմէնի, Թիւրք, Քիւրտ վէ 'Արապ չօգ

ֆէրտլէր, Թիճարէթէ 'ա՛իտ, Թա'լիմի վէ րուհանի իշլէր իչիւն քէնտինէ միւրաճա'աթ էտէրլէր իտի։ Հիչ քիմսէյի րէտտ էթմէզ, հէր քէսէ եարտըմ է-տէր իտի։ Պու գատար իշ իչինտէ եանըլըշ պիր չէյ էթմէմէք գապիլ միզ տիր, ամմա «եանըլտըմ» տէ-յէպիլէն վէ եանըլըշընը Թասհիհ էտէպիլէն պիրի իտի։ Պու հալը խասթալըգ վագթընտա պիլէ 'այնի իտի։ Եւէրիյէ իշլէմէյէ ղայր ի միւգթէտիր օլտը-ղը սըրատա տուտագլարը իլէ իշ մաքինասընը տէօն-տէրէճէք էմրլէր վէրիր իտի։

2. Իւնւէ 'եօմբէ- ։ ա. Հէր +է» իլէ ըշէ 'ե-ւնւէյէբ էտէր վէ ճէմա'աթըն օէվէլէր պիրի իտի։ Ամմա եինէ տէ կէվշէք, վէ իրատէթսիզ տէյիլ իտի։ Ատէմլէրի էյի վէ տօղրու եօլա ինտա էթմէք խուսուսընտա նաֆըզ վէ ամիրանէ իտի։ բ. Իշնէրտէը հէօոլէ վէ մըտաֆէէտէլէր իտի։ Զօգլար, ֆագիրլէր պիլէ, քէն-տի իլէ պէրապէր Թա'ամ էտէր, եա տա կէօնտէրտիյի Թա'ամլարտան տօյարլար իտի։ Խասթալարա տա-լի պէյանը իշթիրաք էտէր վէ չալըշըն խըզմէթ էտէր իտի։ Օնլարըն Թէտավիսի իչիւն էլինտէն կէլէնի էտէր վէ իճապ էտէր իսէ մէսարիֆ տախի էտէր իտի։ Քէնտինէ հէտիյէթէն կէօնտէրիլմիշ պիր տէմէթ չիչէյի պիր տիկէրինի Թէսէլլի էթմէք իչիւն գուլլանըր իտի։ գ. Սադէ եաշար վէ աղ չէյ իլէ օլուր Նագըմընտան իտի։ Սօֆրասը սատէ, օ-տասը վէ Թէֆրիշաթը սատէ վէ աղ իտի։ Քէն-տինէ կէօնտէրիլէն հէտիյէլէրի մէյտանա գօմազ, սագլամազ, իլլա օնլարը պաշգալարա հէտիյէ է-տէրէք վէ ֆարգը սուրէթտէ իշէ եարատարագ իս-Թի'մալ էտէր իտի։ Պէն պիր վագթ օնուն եըրթըգ չապգա գուլլանտըղընը կէօրմիւշ իմ, ամմա օ հա-լի իլէ գալպիմէ տահա զիյատէ սէվկիւլիւ օլմուշ տըր։ Սատէ պիր մանուսա ֆիսթան կիյէր, ճէվիզ էքմէք եէր, վէ չօգ քէրրէ փէքմէզ էքմէք իլէ էօյլիւն կէչիրիր իտի։ Նէմէք վագթընտա Թա'ամ-տան քէնտիսի պահս էթմէզ վէ էտէնլէրտէն տէ խօշլանմազ իտի։

3. Բուհանի եախօտ ոէնէ 'եօմբէ- ։ ա Շախսի տի-նի վար իտի։ Էն չօգ մէշղուլ օլտըղը վագթ պիլէ տու'այը իհմալ էթմէզ իտի։ բ. Պուննըն սէպէպի իսէ ոոհէպ է էմա օլմասը իտի։ Քէլամ Ուլլահը սէ-վէր վէ անը «Աստուածաշունչը» տէյիւ գապուլ էտէր իտի։ Մէշգ ու միւթալա'ա էտէր իտի, վէ իմանընը 'ագլէն տախի գուվվէթլէնտիրիր իտի, չէօյլէ քի իմանընըն սէպէպ վէ էսասլարընը իպրազա միւգ-Թէտիր իտի։ Նագտի տարըգ վագթլարընտա 'Ի-նայէթ Թախթընա Թէգարրիւպ էտէր, «Շիմ-տի քէնտիսինէ սէօյլէյէլիմ,» տէր վէ ճէվապ տախի ալըր իտի։ Ինանըր վէ Թաստիգ էտէր իտի քի «Պիր Ալլահ վար վէ միւքեաֆաթ տա վէրիր։ Պաշգալար իչիւն տէ, խուսուսի ֆէրտլէրին խու-սուսի իհԹիյաճաթը իչիւն տախի տու'ա էտէր իտի։ Պիր պիրատէրին Թիւթիւնի պրագմասը, պիր հէմ-չիրէնին պօշպօղազլըղընը Թէրք էթմէսի հագ-գընտա սըրա իլէ տու'ա էտէր, վէ ճէվապընա տա մունթազըր օլուր իտի։ գ. Խըէւբնէյանւշէ էւէ-ն ըշւըշմոըը տա ըշէ օէվէր էտէ։ Բուհանի ճէմ'իյէթլէրէ րիյասէթ էտէր իտի։ 10 սէնէ գատար պիր Զօճուգլար Կի-րակի Մէքթէպինէ րիյասէթ էթմիշ տիր։ Քիլիսէ-նին Կիրակի Մէքթէպինտէ տէ հէր Կիրակի պիր սընֆ ալըր իտի։ Ճանլարըն խէլասը իչիւն չալըշըն չալըշըր, կիթտիքճէ օ իշին էհէմմիյէթինի Թագ-տիր էտէր վէ անլար, վէ քէնտի եէրինէ կէլէճէք օլանըն տա օ մուհապպէթլէ սուզան օլան պիրի օլմասընը չօգ արզու էտէր իտի։ Եագընլարտա պիր միւնասէպէթլէ, քէնտի իշլէրի արասընտա քեաշֆի րուհանի իշէ տահա զիյատէ էհէմմիյէթ վէրսէ տէ-յիւ պանա սէօյլէմիշ տիր։ Կէնճ միսիօնէրլէրին պու րուհ իլէ տօլմասընը ճանտան իսթէր իտի։ Շիւպհէմ եօգ քի Պօրտ Շիրքէթինէ պու կիպի իշ-ճիլէր կէօնտէրմէլէրինի էքիտէն Թավսիյէ էտէճէք տիր։

4. Էրմէնի մըլէթիմիզէ 'ալագասընճա' լուղէթին ասըլ մանասը իլէ Էրմէնի մուհիպպի վէ Էրմէնիլէրէ վագֆ ը նէֆս էթմիշ պիրի իտի։ Կէչէն սէնէ ազ Էրմէնիլէր օնուն գատար կէօզ եաշլար տէօքտիւ-լէր միլլէթին էլէմլէրի իչիւն։ Ամմա սալթ ազլա-մագ իլէ իքթիֆա էթմէզ իտի։ Պիր կիւն պանա կէօզ եաշլարըյլէ չէօյլէ սէօյլէտի. «Ա՛խ, պիրա-տէրիմ, պու միլլէթին հալը նէ՞ օլաճագ, Եվրօ-փատան իւմիտ պէքլէմէմ, Ամէրիգատան իւմիտ եօգ։ Իւմիտ անճագ Ալլահտան իսէ տէ, եազը՛գ քի, (պուրատա կէօզլէրինտէն եաշլար ագտը վէ սէսի գա'իֆլէնտի) կէնճլէրիմիզ տինսիզլիյէ մէյլ էտիյօրլար։ Ամա՛ն, միլլէթիմ կիպի սէվիյօրում, միլլէթիմտէն զիյատէ սէվիյօրում . . . պու միլլէթին միւսթագ-պէլի նէ՞ օլաճագ ։» Պիրլիքտէ տիզ իւսթիւ կէլէ-րէք տու'ա էթտիք։ Անըն Էրմէնիլէր իչիւն նէլէր էթտիյինի, խուսուսա աթէշ վէ էօլիւմ սէնէլէ-րինտէ նէ ունուտուլմազ խըզմէթլէր էթտիյինի Թա'րիֆ էթմէք միւմքինսիզ տիր։ Օ նագտի, Թա'-լիմի վէ րուհանի խուսուսլարտա նէ 'աճա"իպ իշ-լէր կէօրմիւշ տիր։ Օնուն Ալլահը միւպարէք օլ-սուն, օնուն Ալլահը Էրմէնի միլլէթիմիզին տէ Ալ-լահը օլսուն։

Պիզ Ճէնապ ը Հագգըն օնա չիֆա իհսան էթ-մէսի իչիւն տու'ա էտէրիզ։ Թէմէննի էտէր իզ քի Ալլահ օնուն արզուսը իւզրէ քէնտինէ, Ալլահը, ճանլարը վէ միլլէթիմիզի սէվէն պիր խալէֆ հա-զըրլայըպ պիզէ կէօնտէրսին։

Ուրֆա [Էրմէնի Իճճիլի Ճէմա'աթ Թարաֆընտան]

Ա. Ձ. ԵՂՈՅԵԱՆ

ԹԱՐՍՈՒՍ ԳՕԼԷՃԻ

(Վէր. Ա. Ա. Շէյրաճեան)

Սէյեահաթըմըզտա կիտէր վէ կէլիր իքէն, Թարսուս գօլէճինտէ պուլունուպ, եազընտան թանըմազա ֆուրսաթըմըզ օլտըղընտան տօլայը փէք միւթէշէքքիր գալմըշըզ։ Սէյնթ Փօլզ Ինսթիթիւթ նամը իլէ մա'րուֆ Թարսուս գօլէճի իլք թազսիմինի 1888տէ գապուլ պիրլէ, իլք մէ"զունլարը տախի 1893տէ տիպլօմալարընը ալմըշ օլուպ, պու սէնէնինքիլէր իլէ պէրապէր մէ"զունլարըն 'ատէտի 113ի միւթէճավիզ տիր։ Էվվէլքի սէնէ 140ը լէյլի վէ 30ը նիհարի, ճէմ'ան 183 թալէպէ պուլունտըղը հալտէ, Կիլիկիա գըթալը պու սայըյը տախի թէնզիլ էթմիշ օլմասըյլէ, էլան 112սի լէյլի վէ 30ը նիհարի, ճէմ'ան 142 թալէպէ պուլունմազտա տըր։ Լէյլի թալէպէկեանըն 22սի Մար'աշտան, 10ը Հաճընտէն, 9ը Ատանատան, 8ի Քէսապտան վէ մապագիսի ֆարգլը չէհր վէ գասապալարտան օլմագ իւզրէ, ճէմ'ան 37 մահալլէրտէն ճէմ' օլմուշ տըրլար։

Սէյնթ Փօլզ Ինսթիթիւթ գօլէճինի 5 սէնէ ագտէմ կէօրտիւյիւմիւզտէն անը միւթէրագգը վէ քէմալէ տօղրու պօյ աթմըշ պուլտըգ։ Իւչ հազըր պինալարտան մա'տա, ալթ վէ իւսթ թապագալարը կէնճլէր Շիրքէթի թէտրիս, թա'լիմ վէ ախէր մագսէտլէրէ իսթի'մալ էտիլմէք իւզրէ եէնի վէ միւքէլլէֆ Չէփըլ տէօրթ գաթ իւզէրինէ ինշա էտիլմէքտէ տիր։ Թէմէլլէր 18 մէթրօ տէրին վէ օլտըգճա գատիմ Թարսուս չէհրի էպնիյէսինի անտըրաճագ եօնմա թաշլարտան միւքէլլէֆ պիր պինա տըր։ Չէփըլ իչիւն իսթի'մալ էտիլէճէք իքինճի գաթը տէմիր 'ամուտլար իւզէրինտէ վէ իչինին սաթհը 296 միւրէպպա' մէթրօ վիւս'աթընտա օլուպ, էն պէօյիւք քիլիսէլէրիմիզտէն պիրիսի օլան Մար'աշ Տիվանը քիլիսէսինտէն վէ ախէր պիր չօգ քիլիսէլէրտէն տահա կէնիշ տիր։ Մէքթէպ սալօնը տախի եէնի սիսթէմտէ ա'լա եազըխանէլէր վէ թազըմլար իլէ թէզեին գըլընմըշ տըր։

Հէյ'էթի մու'ալլիմուն Տր. Քրիսթի րիյասէթի թահթընտա էճնէպի վէ եէրլի, էքսէրիսի կէնճ վէ ճիւմլէսի տէ իշլէրինի սէվէն մու'ալլիմլէրտէն 'իպարէթ օլուպ, եէքտիկէրիյլէ հէմահէնկ եաշամագտա, չէն չաթըր իշլէմէքտէ, վէ եէվմիյէ րուպ' սա'աթ ըէ"իսին օտասընտա չայ գօնուշմասը քէյֆիեաթիմազտա տըրլար։ Պիր միւ"էսսէսէտէ իշլէյէն մու'ալլիմունըն հէր կիւն եէքտիկէրլէրիյլէ վէ ըէ"իս իլէ օլսուն պէշ օն տագիգէ միւլագաթ էյլէմէլէրի վէ գըսա պիլէ օլսա, կէօրիւշիւպ գօնուշմալարը մէքթէպ իչիւն ֆա"իտէլի վէ իմթիսալա շայան տըր։ Տր. Քրիսթինին իւնսի'ալագալարը, խուսուսա Մատամ Քրիսթինին պիր վալիտէ գալպի վէ շէֆգաթըյլա հէր պիր թալէպէ իլէ օլան միւլագաթը, իգամէթկեահլարըն պիրլէշտիրիլմիշ օլմալարը, սօֆրալարըն պիր կէնիշ սալօնտա պուլունմալարը, վէ ախէր պիր չօգ ինթիմամաթ սայէսինտէ Թարսուս գօլէճինին լէյլի տա"իրէսի Հօմ չէքլինի ալմազտա տըր։

Թա'լիմէ, խուսուսա Ինկլիզճէ թա'լիմինէ չօգ էհէմմիյէթ վէրիլմէքտէ, վէ հէր զէման էն թէմիզ Ինկլիզճէ պիլէնլէր թալէպէկեան իլէ պէրապէր պուլունտըգլարընտան, քէսպ ի լիսանտա զիյատէ սուհուլէթէ մալիք օլապիլիյօրլար։ Գօլէճին օրքէսթրասը մուսիգի թա'լիմի տախի մէտհէ շայան տըր։

'Ազլի թա'լիմ իլէ պիրլիքտէ տինի վէ ախլագի թա'լիմէ տախի իլք մահալըն վէրիլմէսինէ սա'յ էտիլիյօր։ Մէքթէպին սապահ խըտմէթլէրինտէ հէր թալէպէնին էլինտէ Ինկլիզճէ Ք. Մուգատտէս վէ իլահիլէր պուլունմասընը, վէ ճիւմլէսինին պիրլիքտէ մուգապէլէթէն օգումալարընը կէօրմէք, կէնճ Խըրիսթիյան չիրքէթլէրինտէ պուլունուպ սէօյլէմէք մուճիպ ի թէշէքքիւրիմիզ օլմուշ տըր։ Հէր գօլէճին քէնտինէ մախսուս միւշքիլաթը վար իսէ տէ, Թարսուս գօլէճինին Ատանա վէ Մէրսինին տինի հայաթա մուզիրր օլան զէհրլի ագընթըլարը արասընտա թէ"սիրլէնմէքսիզին քեաֆի տէրէճէ սըճագ վէ տինի քիւրէ ի հավա թաշըմասը թալէպէկեանըն վալիտէյնինէ մուճիպ ի մէսէրրէթ ահվալտան օլմաղլէ պէրապէր, հէման հասատըն Սահիպինտէն տիլէրիզ քի, իշպու Սէյնթ Փօլզ Ինսթիթիւթ գատիմ Թարսուսը Փավլօսը անտըրան եէնի վէ Րուհ իլէ մէմլու իշճիլէրին զուհուրընա վասըթա օլապիլսին։

ՊԻՐ ՄԻՒՊԷՇՇԻՐԻ ՂԱՐԻՊԻՆ ԶԻՅԱՐԷԹԻ

Իշպու սէյեար միւպէշշիր զէմանը գատիմտէ եաշամըշ օլսա իտի, «չէօլտէ չաղըրանըն սէսի» կիպի, տէվէ Թիւյիւ կիյէր վէ չէքիրկէ իլէ եապան պալը եէր իտի․ Պու միւպէշշիր Վեր. Գ. Ապլահատեան տըր: Միւմաիլէյհին զըլըգ ու զըյաֆէթի հէմ էլֆազ ու թա'պիրաթը, քէզա թապ' ու թարզը վէ հարաքեաթը խաթիպանէսի տիկէրլէրէ ույմազ վէ քէնտինէ մախսուս պիր հալը վար տըր։

Տու'ա վէ Թէրէննիւմտէ ղայէթ միւտավիմ. օնա իչ իչիւն լէյլ ու նիհար պիր տիր: Նէ զէման «էհալի, չակիրտլէր վէ եա ֆիւլան քիմսէ սէնի տինլէմէք վէ եա սէնինլէ կէօրիւշմէք իսթէյօր» սէսինի իշիթսէ, շալընը օմուզընա, սարըղըսընը պաշընա սարըպ գօշար, վէ վա'տ էտէն Զաթտան վագթա միւնասիպ եարտըմը հազըր պուլուպ, հիչ սըգըլմազ, վէ «Րահաթսըզ իմ, չիմտի սէօյլէյէմէմ վէ տիւշիւնմէմիշիմ» տէմէզ իշէ սէյիրտիր։ Քէնտինէ մախսուս ուսլուպ իլէ օգուր, տու'ա էտէր, սէօյլէր վէ եավաշ եավաշ չիտտէթ քեսպ էտիպ, մէրամընը մուֆասսալ վէ աչըգ միսալլար վէ չօգճա թէճրիպէ ի զաթիյէսինի պիւրհան տէյիւ թագտիմ էթմէք սուրէթիյլէ իզահ էտէր։ Էքսէրիյա պահալարը վէ մատտէլէրի մա'լիւմ հագիգաթլար իսէ տէ, քէնտի գօյտուղը գապընտա մէս"էլէլէր իլք ֆուրսաթլա ղարիպ կէօրիւնիւպ մէրագ իլէ տինլէնիր։

Պիզիմ իլէ կէչիրտիյի 9 կիւն զարֆընտա հէր կիւն 3-4 խըտմէթ մութլագա կէօրիւր իտի․ Քէսրէթլի ճէմ'իյէթլէրիմիզ օլտու: Վա'զ էմնասընտա հուզուր վէ խիթապէթինտէն միւթէ'էսսիր օլանլարը 'ալէլ էքսէր կէճէլէրի կէօրէմէզ իտիյսէմ տէ, տու'ա ճէմ'իյէթլէրինտէ ուզուն տա սէօյլէսէ, խայլը թէ"սիր միւշահէտէ էտիլէրէք, ատէմլէր տէ տա'վէթինէ իճապէթէ հազըր իտի։ Սապըգա տու'ա մէճլիսիմիզտէ սէսինի չըգարմայան վէ չըգարամայանլար աթէշ ալարագ, սիրիշքի չէշմ իլէ նիյազ ու ի'թիրաֆա ամատէ օլտուլար։ Միւսալէհա իչիւն խօշ պիր մէյտան աչըլտը․ Նիչէլէր գալըպ կիւնահլարընը ի'թիրաֆ էթտիլէր վէ խասիմ վէ պարըշմազ խըսըմլըգլարը քեսան իլէ տէսաթ պէ տէսաթ վէ գուճագ գուճաղա կէլտիքլէրինտէն խօշ պիր մէնզարէ հասըլ օլույօր իտի: Օղլան վէ գըզլարըմըզ պիլէ տու'այա ճէսարէթ էտիպ, պիզիմ իլէ չէքինմէքսիզ իշթիրաք էյլէտիլէր։ Գատընլար Լուս. Փրօ. պիլա ֆարգ խընճախընճ կէլիպ եէք ավազէ պա'զէն Շարական, պա'զէն իլա՛իլէր թէրէննիւմ էյլէտիլէր, վէ «Ֆուգարափէրվէր» պիր չիրքէթ թէշքիլ էյլէտիլէր։

Նիչէլէր քէնտիլէրի իչիւն տու'ա էթսին, տէյիւ զիյարէթէ կէլիպ, տու'ասընը ալըրլար, վէ մուհապէթլէրինի սաղլամ սուրէթտէ կէօսթէրտիլէր։ Պէօյլէ պիր զիյարէթ պիզիմ իչիւն ֆա"իտէլի օլուպ՝ անըն մա'աշ վէ խարճը րա՛ընը վէրէն չիրքէթ իլէ տօսթլարընա քիլիսէմ թարաֆընտան թէշէքքիւրիւմիւզիւ թագտիմ էտէրիմ։ Ինճիլի հագիգաթըն քէսրէթ թարաֆընտան տինլէնիլմէսի չէյթանը րահաթսըզ էտէրէք, ճահիլլէրի պիլէ թաղեիգ էթսին տէյիւ թէշվիգ էյլէտի իսէ տէ, զիյանլարըմըզա կէօզ գափայարագ, պիլքիսիզլիքլէ հագիգաթա գարշը իշլէյէնլէրին թէպտիլի վէ 'ինայէթ պուլմալարընը թէմէննի էտէրիզ։ Քեա՛շքի պէօյլէսի քիմսէլէրի տինլէմէք իչիւն գատիմ վէ եէնի քիլիսէլէր քէնտի գափու վէ մրնպէրլէրինի աչա իտիլէր։

Թէ'ասսիւփ վէ քէնտիլէրտէն պաշգա քիմսէյի պէյէնմէմէք րուհը սէօնիւպ, Րապպըն իսմիյլէ լաքին 'արիյէթ տինի չըգարանլարը Ձըն՝ էթմէք խաթասը Քրիստոսա թա'զիր օլունա իտի:

Աֆ. Գարա հիսար Ց. Ս. Ն.

ՈՒՐՖԱՏԱ ԱՃԼԸԳ

Ուրֆատան չամմաս Սապրի Նա'ում էֆէնտիտէն ալտըղըմ պիր մէքթուպ Ուրֆանըն ահվալընը փէք էլիմ պիր սուրէթտէ թասվիր էթմէքտէ տիր․

Միւմաիլէյհ մէքթուպընտա եազըյօր քի, Իքի սէնէտէն պէրի Ուրֆատա հիւքիւմրան օլան պահալըլըգ հէր սընֆ էհալինին, միւհթէքիրլէր միւսթէսնա օլարագ, տիւշարը ֆագր ու զարուրէթինէ սէպէպ օլմուշ, քէսատ, իշսիզլիք կիպի մուճիպի սէֆալէթ ահվալ օ պահալըլըղըն օ եօգլըղըն միւթէմմիմի օլմըշլար տըր։ Պուղտայ անպարը տէնիլէճէք տէրէճէտէ մահսուլաթ վէրէն վէ պիր չօգ մէմլէքէթլէրի պուղտայ իլէ իհեա էտէն Ուրֆա, պու կիւն տիւշիւնիւլիւրսէ, չէքիրկէ տէնիլէն օ մուզիրր հայվանըն փէնչէ ի մազարրաթընա գափըլմըշ, սինէսինտէ թաշըտըղը նազէնին էվլատլարընը պէսլէմէքտէն աճիզ գալմըշ տըր․ Էհալի պու իքի սէնէ միւտտէթ զարֆընտա էլինտէ ավուճընտա օլանընը, էվինի, մալընը միւլքինի հաթթա էշյասընի եօգ պահասընա սաթարագ պու սայէտէ էլինէ կէչիրտիյի պիր գաչ փարա իլէ էքմէք ալըպ 'աիլէսի էֆրատը պէյնինտէ թագսիմ վէ 24 սա'աթա գատար պունունլա իքթիֆա էտէրէք էվլատլարընը քիւչիւք եավրուլարընը րիյազէթէ ալըշտըրըյօրլար։

Կիւնլէրինի պին տիւրլիւ մէզահիմէ գաթլանարագ եէշիլ օթլարլա կէչիրէն պու մազլում էհալի արասընտա պու եիւզտէն խասթալանանլար փէք չօգ օլտըղը կիպի, թէրքի հայաթ էտէնլէր տէ վար տըր։ Պու րատտէյէ կէլէնլէրտէն պա'զըլարը

աճըղըն ֆէճայի՝ ի էլիմէսինէ մուգավէմէթ էտէմէյէրէք եավրուսընը, պին տիւրլիւ իւմիտ ի խաթիգալ իլէ պէսլէտիյի ճիկէրփարէսինի պաշգասընա վէրմէք, սաթմագ մագսէտիյլէ փազարը 'ալէմէ չըգարըպ պու վէսիլէ իլէ հայաթընը վէ 'ա՜իլէսինին միւթէպագի ա՛զասընը պու պէլանըն, պու մուսիպէթին փէնչէ ի զուլմ ու գահրընտան գուրթարմաղա թէշէպպիւս էտէն պիր գաչ քիմսէլէր րէյ իւլ 'այն կէօրիւլմիւշ տիր ։

Հիւքիւմէթ ի մահալլիյէ պու աֆէթին էօնիւնիւ ալմագ վէ միւհթաճին ի էհալինին զարուրէթ ի ելիմէսինէ տէվասազ օլմագ մագսէտի իլէ էհալիտէն էհլի սէրվէթ օլանլար արասընտա ճէմ'ի ի'անէթա պաշլամըշ, մէճմա'ի նաս օլան մահալլարտա գօնֆէրանսլար վէրէրէք պիր չօգ փարալար թօփլամըշ, աճլարա, պիքէսլէրէ թէվզի' էյլէմիշ իսէ տէ, ի'անաթա իշթիրաք էտէպիլէն զէվաթ միւհթաճ ը ի'անէ օլանլար իլէ նիսպէթսիզ պիր ագալլիյէթ թէշքիլ էյլէմիշ օլտըղընտան մագսէտ թէմամը իլէ հասըլ օլամամըշ տըր ։

Պու սէֆալէթ, պու եօգլըգ արասընտա եուվարլանան էհալինին կէօզլէրի հասաստ զէմանընա մա'թուֆ պուլունըյօր ։ Սէնէ ի աթիյէ մահսուլաթը փէք պէրէքէթլի օլուպ չէկիրկէնին փէնչէ ի ղատարը միւսալլաթ օլմազսա, էհալիտէ տօյա տօյա պիր էքմէք եէյէպիլէճէքլէրինէ տա'իր գավի պիր իւմիտ վար տըր ։

Պիզճէ ասըլ աճընաճագ պիր ճիհէթ վարսա, օ տա Խրիսթիյանլարըն պու պէլատան միւթէնէպպիհ օլմամալարը տըր ։ Կիրակի կիւնլէրի իճրա էտիլէն տէրալէրտէ, ճէմ'իյէթլէրտէ, վա'զլարտա հէման քիմսէ հազըր պուլունմայօր ։ Թէք ու թէնհա տէվամ էտէն խըտմէթլէր, վա'զլար թաշլարա, տիվարլարա նասիպ օլույօր. կէօյա պու պէլալարա, պու աֆէթլէրէ գարշը, քիլիսէյէ, րուհանի խըզմէթլէրէ պիր խուսումէթ, տահա տօղրուսը պիր էսէրի նէֆրէթ թաշըմաղլա զարուրէթ վէ սէֆալէթի վագթընըն չիտտէթ ի տէվամընա խաթիմէ վէրմէք միւմքին օլաճագ ։

Տէրսա'ատէթ Ուրֆալը ՀԱՊԻՊ ԽԱՑՐԻ

ԱԼՊՈՒՍԹԱՆ

Էվվէլա չէհրիմիզ (Ալպուսթան) 'Արապիսթան վէ Անատօլու իլէ հէմհուտուտ օլուպ, հէր իքի վիլայէթտէն զախիրէ նօգսանը տա՛իմա Ալպուսթանը զարարտիտէ էյլէր ։ Կէնիշ պիր արազիյէ մալիք մահսուլտար վէ միւնպիթ հէվալիլէրի չօգ իսէ տէ, եինէ տէ՛ պու իքի վիլայէթին՝ խուսուսա չու 3 սէնէ զարֆընտա Անատօլունըն գահթը պիզի ղայէթ միւթէզարրիր վէ փէրիշան էյլէտի ։ Պու չէհրտէ 50 խանէ գատար Ինճիլի ճէմա'աթ պուլունուր, 52 սէնէտէն պէրու Ինճիլ վա'զ օլունմագտա տըր ։ Աճընաճագ պիր խուսուս չու տըր քի, չէհրիմիզի սըգ սըգ միսիօնէրլէր վէ սէխավէթլու զաթլար զիյարէթէ կէլմէտիլէր, խուսուսա չու ֆէլաքէթ զէմանընտա օլ Ատանանըն միւտհիշ հատիսէսինտէ պատուելի վէ վա'ըզըմըզ մագթուլ տիւշտիւյիւ միւտտէթտէն պէրու հիչ պիր քիմսէ զիյարէթ էթմէմիշ, վէ չու հալ ը էսէֆիշթիմալըմըզը կէօրէն պիլէն օլմամըշ տըր ։ Վա'ըզլար վէ Րապպըն իշճիլէրի մագթուլէն վէ չէհիտէն վէֆաթ էյլէտիլէր։ Պու պիչարէ ճէմա'աթ հէր թարաֆտան փէրիշան օլտըղը կիպի, իշճի խուսուսընտա տախի էզիյէթ չէքտի վէ մինպէրի իտարէ էտէճէք իշճի պուլամատըգ. վէ հատիսէ ի միւ"էլլիմէտէն պէրու իշպու մուհարրիր ի 'աճիզ քիլիսէյէ վէ մէքթէպէ խըտմէթ էյլէմէքտէ իմ ։ Վագա'ա 1895 վէ 1909 գըթալլարընտա զայ'աթըմըզ օլմատը իսէ տէ, չու 3 սէնէտէն պէրու 'ալէտտէվամ հիւքիւմ սիւրէն գահթ միւնասէպէթիյլէ ղայէթ զարուրէթ չէքմէքտէ օլտըղըմըզտան, էթրաֆըմըզը զուլմէթ սարմըշ վէ նէ եափաճաղըմըզը չաշըրմըշըզ ։

Շունու տախի տէյէլիմ քի, պու 50 խանէնին հիչ պիրինին էմլաք ու 'ագարը եօգ, վէ ճէմա'աթըն էքսէր գըսմը ֆա'իլէք էտէրէք թէ'այեիւշլէրինի էլտէ էյլէրլէր։ Մէվգը'ինին ղայէթ սօղուգ օլմասը միւնասէպէթիյլէ 6 այ իշ կէօրիւլիւպ, 6 այ տախի սօղուգտան, գարտան տիշարը չըգամայըզ, վէ պու սէնէնին գահթը միւնասէպէթիյլէ չօգլարը զախիրէ թութամատը, վէ չիմտիյէտէք եարը թութմուշ օլանլար հիչ թութմայանլարա թէվզի' էտէրէք կէչինտիք, չիւնքի պու սէնէքի ֆիյ"աթ էսքի ֆիյ"աթա կէօրէ տէօրթ գաթլանտը։ Շու հալտէ չօգլար նաֆագա պուլամայըպ կէճէ աճ եաթմալարընը իշիթտիյիմիզտէ փէք մէ"յուս օլմագտա իզ ։ Չօգլարը աճլըգ սէպէպինտէն գըզլարընը Միւսլիմանլարա սաթմաղա արզու էտիյօրլար։ Չօգլարը աճլըգտան Միւսլիման էվ վէ քէօյլէրինէ գափու գափու տիլէնմէյէ կիտիյօրլար։ Պու հալտէ Ալլահտան ղայրի պիր չարէմիզ գալմամըշ տըր, չիւնքի պու 50 խանէտէն անճագ 15ինտէ էքմէք պուլունմագտա ։ 15ի իսէ օլանընը եարը ֆիյ"աթլէ սաթըպ իտարէ օլմագտա. պագը գալան 20սի իսէ պիւսպիւթիւն նանա միւհթաճ գալմըշ. ճէմա'ա-

Թըմըզտան Թօփլանըպ վէրիլէճէք էվ գալմամըշ տըր։

Նիհայէթ չու պիզիմ փէրիշան, փէճմուրտէ, աճ վէ պի՛իլաճ, Նանա միւհթաճ սէֆիլ վէ պիչարէ ֆագիրլէրիմիզի համիյէթ վէ սէխավէթինիզէ հէվալէ վէ մէրհամէթինիզէ ինալէ էտէրիզ։ Ալլահ ՛աչգը իչիւն օլսուն, չու զարուրէթտէ գալմըշ մասումլարըն կէօզ եաշլարընա Թէրահհիւմ էյլէյինիզ։

Պունա արզուքէշ տօսթլարընըզ Ալպուսթան Ինճ. քիլիսէսի քիլիսէ վէ միւշավիր մէճլիսի

1910, Ապրիլ 12 Թարաֆընտան քեաթիպ

ՅԱԿՈԲՃԱՆ Գ. ՔԷՓՐՃԷՆԵԱՆ

ԹԷՔԻՐՏԱՂ

Միւ"էլլիֆ էֆ.

Թանին ղազէթասընտա Հաճըն հագգընտը նէշր օլունան պէնտին պիր գըսմընը ղազէթանըզտա տէրճ էթտիյինիզտէն վէ պիլ խասսա պէնտին սօնունտա 'իլավէ էթտիյինիզ կիւզէլ զէյլտէն գիյատէսիյլէ մէմնուն օլտուգ։ Րէճա էտէրիզ, մէզքիւր պէնտին միւնտէրիճաթընտա պա'զը Թասհիհաթ էթմէմիզ իչիւն միւսա'ատէ էտինիզ։

Էվվէլա. Ֆիլվագը' Հաճընտա քիրլիլիք, ֆագիրլիք, վէ հըֆզ իւս սըհհէ գավա'ինէ 'ատէմի ռիգգաթտան Նաշի ֆիրէնկ 'իլլէթի ֆէնա սուրէթտէ հիւքմ սիւրմէքտէ տիր. ֆագաթ մէզքիւր մուխապիրին «Տօգթօրլար նուֆուսըն եիւզտէ 80ի ֆիրէնկլիւ օլտըղընը սէօյլէյօր,» սէօզիւ քեամիլէն պի էսաս օլուպ, օլ պապտէ պէլտէմիզտէ սօն 7-8 սէնէ զարֆընտա իշլէմիշ օլան աթըպպանըն պա'զըսը նուֆուսըն եիւզտէ 20սի տիկէրլէր եիւզտէ 15ի, պա'զըլար իսէ եիւզտէ անճագ 10ու ֆիրէնկլիւ օլտուղընը սէօյլէմիշ վէ պիր տօգթօր էլան եիւզտէ 25տէն զիյատէ կէօսթէրմէմիշ տիր։

Թէզալիք «Ֆիրէնկ 'իլլէթինին Թէտավիսինէ գուլլանըլան չարէ, խօճայա օգութմագ եախօտ պիր Թարաֆընա նուսխէ պաղլամագ տըր» կիպի իտարէ ի լիսանտա պուլունմասընա Թէ'աճճիւպ էտիյօրուզ։ Պունա միւմասիլ էֆէնտի չախսէն հիչ էօրնէք կէօրմէմիշ օլտըղը միսիլլու, հիչ պիր մա'գուլ քիմսէտէն տէ պէօյլէ պիր սէօզ իշիթմէմիշ օլմալը. Պինա"էն 'ալէյհ եա պա'զը քէօյլէրտէ կէօրտիւյիւ եա տա հագգընտա իշիթտիյի չէյլէրի, Հաճընա իսնատ էթմէք իսթէտիյինի իսթիտլալ մէճպուրիյէթինտէ պուլունույօրըզ։

Սանիյէն. Հաճընտա վագը' Ամէրիգան Փրօֆ. միւ"էսսէսէսի հէր քէսէ վէ փէք ազ իսթիսնալար իլէ հէր զէման աչըգ օլտուղընտան, օլ պապտէ «հէր քէսէ աչըգմայան» Թա'պիրինի պիր պէտ խահըն իզգա"աթըյլա գուլլանմըշ օլմալը տըր։

Թէզալիք մէզքիւր միւ"էսսէսէտէ ըէամի լիսան Ինկիլիզճէ տէյիլ, Օսմանլըճա տըր։ Մէրգում էֆէնտի Հաճըն հագգընտա մա'լիւմաթընը պէտխահ վէ էյի պիլմէյէն քիմսէլէրտէն ալմըշ իտիյինիէ Թէ"էսսիւֆ էթտիք. մէսէլա Հաճընտա Ալման միւ"էսսէսաթը եօգ իքէն անլէրտէն պահս էտիլիյօր, վէ անլէրտէ. կիւզէլ վէ մէթին գումաշլար տօգունույօր իտիյինի զիքր էտիյօր. պէլքի Ալման միւ"էսսէսաթը տէյէրէք Ամէրիգա էյթամխանէլէրինի տէմէք իսթէյօր. լաքին նէ օրատա նէ տէ պաշգա հէր հանկը պիր եէրտէ գումաշ իշլէնմէյօր. քեաշքի օլա իտի։

Սալիսէն. Գաիմագամ պէյ հագգընտա տէնիլէն չէյլէր քիւլլիյէն իֆթիրա տըր, վէ օլ պապտէքի մա'լիւմաթընըն տօղրու օլմատըղընը իսպաթ իչիւն սալթ չունու զիքր էթմէք քեաֆի տիր քի, գա"իմագամըն սըգ տօսթու Աթինա տար իւլ ֆինունընտան մէ"զուն պիր Րում տօգթօր տըր տէնիլիյօր, հալպու քի մէզքիւր տօգթօր մէքթէպի Թըպպիյէ ի չահանէ մէ"զունը տըր։ Գաիմագամըմըզ փէք նիզամաշնա, միւտիր, մուգթէտիր վէ միւլաճամա պիր զաթ օլուպ, Հաճըն էհալիսի պիլ'ումում միւմաիլէյհտէն մէմնուն տըր։ Հալա չէհրիմիզէ պէօյլէ պիր գաիմագամ ասլա կէլմէմիշ իտիյինի չօգ տէֆ'ա ի՛թիրաֆ էտիյօրլար։ Պիթ Թապի՛ մէզքիւր պէնտ սահիպի Փրօֆ.լար հագգընտա պէյան էթտիյի եանլըշ էֆքեարը տախի պալատէ Թա'տատ օլունան խաթալը մա'լիւմաթը վէրէն 'այնի քիմսէլէրտէն ալմըշ տըր։ Պէլէտիյէ րէ"իսի

ԳՐ. ՔԷՇԻՇԵԱՆ

ՇՈՒ'ՈՒՆԱԹ Ը ՍԻՅԱՍԻՅԷ

ՏԱԽԻԼԻՅԷ

Մէպ'ուսանըն 97նճի ճէլսէ'ը. Իշպու իճթիմա'տա մագամ ը մէշիյէթթէն չէրի' մահքէմէլէրի վէ գատըլար գանունը հագգընտա իզահաթ վէրմէք իւզրէ մէ"մուր ը մախսուս կէօնտէրիլտիյինէ տա"իր կէլէն Թէզքէրէ օգունարագ, հըֆզընա գարար վէրիլտի։ Պա'տէհու տախիլիյէ պիւտճէսինին պազըյէ ի միւզաքէրէսինէ պաշլանըլտը։ Հիւքիւմէթ պիր Թագըմ չէյխլէրէ վէրիլէն մա'աշլարըն պիւտճէյէ 'իլավէսինի Թէքլիֆ էտիյօր իտի։ Պու Թէքլիֆ պիր չօգ միւզաքէրաթ վէ միւնագաշաթա պա'իս օլմուշ տըր։ — Պա'տէհու ինտաս օլունան պիր Թագըմ եէնի գազալար իչիւն տախի մաթլուպ օլան մէսարիֆին պիւտճէյէ 'իլավէսի Թէքլիֆ օլունմըշ, գազալարտան պա'զըսընըն մէսարիֆի գապուլ, պա'զըսընընքի րէտտ օլունմըշ տըր. —Մէսարիֆ ի

միւթենէվվի՛էնին 66,200,320 ղրշ·տան 'իպարէթ օլան 6նճը ֆասլը տախի գապուլ էտիլտի ։ — Հապսխանէլէրին 4.300,000 ղրշ·տան 'իպարէթ մա'աշաթընը թէչքիլ էտէն 7նճի ֆասլ, մէսարիֆաթընը թէչքիլ էտէն վէ 13.130,906 ղրշ·տան 'իպարէթ օլան 8նճի ֆասլ, մէսարիֆ ի միւթէֆերրիգասընը թէչքիլ էտիպ 925,000 ղրշ·տան 'իպարէթ օլան 9նճը ֆասլ, խասթախանէլէր ինշա վէ թա'միրի վէ մէսարիֆի իչիւն թալէպ օլունան վէ 1.360,700 ղրշ·տան 'իպարէթ պուլունան 10ընճըֆասլ, միլէլ ի մուխթէլիֆէ մէքթէպ վէ խասթախանէլէրի էթ վէ էքմէք էսմանընը թէչքիլ էտէն վէ 500,000 ղրշ·տան 'իպարէթ օլան 11ինճի ֆասլ վէ մուհաճիրինին իսքեանը մէսարիֆինի թէչքիլ էտէն վէ 20,000.000 ղրշ·տան 'իպարէթ պուլունան 12նճի ֆասլ 'այնէն գապուլ օլունմըշ, վէ պու սօն ֆասլա Ատանատա տար իւլ էյթամ իչիւն 162,000, էյթամ թէրպիյէ վէ ի'աշէսի միւ"էսսէսաթը իչիւն 1,000,000, Ատանա վէ Թարսուս մէքթէպլէրինին թա'միրի վէ միւհթաճիյնին ի'աշէսի իչիւն 2 միլեօն ղրշ· Թախսիս օլունմագ իւզրէ 3 մատտէլիք պիր ֆասըլ 'իլավէսի թէքլիֆ էտիլմիշ վէ ֆասլը մէզքիւր գապուլ էտիլմիշ տիր։ Թըպպիյէ ի միլքիյէնին պիր պուչուգ միլեօն ղրշ·լըգ թէչքիլաթ մէսարիֆի օլան 14նճիւ ֆասլ, 882,200 ղրշ·տան 'իպարէթ մա'աշաթ 15նճի ֆասլ օլարագ Թըպպիյէ ի միլքիյէնին մէսարիֆաթընը թէչքիլ էտէն վէ 1,069,932 ղրշտան ի'պարէթ 16նճը ֆասլ, ինշա"աթ մէսարիֆի 600,000 ղրշ 17նճի ֆասլ մագամընտա գապուլ էտիլմիշ, վէ պա'տէհու տախիլիյէ պիւտճէսինին հէյ"էթ ի 'ումումիյէսի րէյէ վազ' օլունարագ գապուլ էտիլմիշ տիր ։ — Մէճլիսին 98ինճի ինիգա՛տընտա մէպ'ուսանտան Սիւլէյման Սուտի էֆէնտինին մէքթուպընըն աչըլմասը մէ"էլէսինէ տա"իր Տախիլիյէ նազըրը իզահաթ վէրմիշ, վէ Սիւլէյման Սուտինին Քիւրտ պէյլէրինէ եազտըղը մէքթուպլարտա Սիզ հիճրէթ էտէճէյիզ տէյիւ թէշվիգաթտա պուլունընըզ, ղալէյանտայըզ տէյինիզ, պէն տախի սիզին պանա պու եօլտա եազաճաղընըզ մէքթուպլարը իճապ էտէնլէրէ կէօսթէրէյիմ, պէլքի Հիւսէյն փաշանըն ի'ատէսինէ մուվաֆֆագ օլուրըզ, տէմիշ տիր ։ Կէօրիւյօրսընըզ քի պիր մէպ'ուսան մէմլէքէթտէ իղթիշաշ զուհուրընա սէպէպ օլույօր, տէյիւ իտարէ ի լիսան էթմիշ տիր ։ Պունըն իւզէրինէ մէքթուպըն աչըլըպ աչըլմամասընա տա"իր ուզուն պիր միւնագաշաթ զուհուր էթմիշ, վէ 'ագըպէթ գապինէյէ էքսէրիյէթի 'ազիմէ իլէ պէյան ը իւմն ու ի'թիմատ օլունմըշ տըր ։ Մէճլիսին 99ընճը ինիգա՛տընտա, րէտիֆ խըտմէթինտէ պէտէլ ի շախսի ուսուլլընըն լաղվընա տա"իր գանունըն ա'եանճա գըսմէն թա'տիլ էտիլտիյի հագգընտա ա'եան րէ"իսինին թէզքէրէսի էնճիւմէն ի 'ասքէրիյէ հէվալէ օլունտու ։— Կիրիտ հագգընտա վիլայէթլէրտէն կէլէն թէլէկրաֆլար վէ Կիրիտ մէճլիս ի միլլիսի Իոլամ ա'զասընտան 16սը Թարաֆընտան իմզալը մէքթուպ օգունտու ։ Պա'տէհու 200 գատար մէպ'ուս իմզասընը հավի պիր Թագրիր օգունտու ։ Սօնրա պիր թագըմ մէպ'ուսլար նութգլար իրատ էտէրէք, Կիրիտի էլտէն չըգարմագտան իսէ եօլիւմիւ թէրճիհ էթտիքլէրինի պէյան էթմիշլէր տիր ։ Էն սօնրա Սատրա'զամ փաշա լազըմ կէլէն իզահաթը վէրէրէք Տէվլէթ ի 'Օսմանիյէնին Կիրիտ իւզէրինտէքի հուգուգ ը հիւքմրանիսինի միւտաֆա'ա իչիւն հէր կէօնէ թէտապիր իթթիխազ էտիլմիշ օլտըղընը պիլտիրմէքլէ գապինէ հագգընտա պէյան ը իւմն ու ի'թիմատ օլունմըշ տըր ։ —Սիրքէճի իլէ Այա Իսթէֆանօս արասընտա չիֆթէ խաթթ ինշասընա տա'իր գանուն լայիհասը Նաֆի'ա էնճիւմէնինէ հէվալէ էտիլտի ։ — Պիւտճէնին Շուրա ի Տէվլէթ Թախսիսաթընըն միւզաքէրէսինէ պաշլանտը ։ 48,427,601 ղրշ· 'իլմիյէ պիւտճէսի էնճիւմէնինէ ի'ատէ գըլընտը ։ Պա'տէհու Խարիճիյէ պիւտճէսի թէտգիգ էտիլտի ։ Պիւտճէնին պու գըսմը սայէսի պիլա ի'թիրազ գապուլ էտիլմիշ տիր ։ — Մէճլիսին 100իւնճիւ իճթիմա'ընտա պիւտճէնին 'Ատլիյէ մէսարիֆի գըսմը, եա'նի 2,819.200 ղուրուշ քէզա մահքէմէ ի թէմիզ Թախսիսաթը ֆասըլլարը վէ սա"իր ֆասըլլար 'արիզ ու 'ամիգ միւզաքէրաթ իճրասընտան սօնրա գապուլ էտիլմիշլէր տիր։ —Մէճլիսին 101ինճի ինիգա՛տընտա եէնի Իտարէ ի Մախսուսէ Շիրքէթինէ տա"իր Նաֆի'ա Նազըրընտան իսթիզահ վուգու' պուլմըշ, վէ միւշարիլէյհ վէրտիյի ճէվապտա տէմիշ տիր քի «Եէնի Շիրքէթին սէրմայէսի 900 պին լիրա օլուպ պէհէրի պիրէր 'Օսմանլը լիրալըգ 900 պին 'ատէտ սէհմտէն 'իպարէթտիր ։ Պու սէհմտէն 350 պին լիրասը համիլինէ 'ա"իտ ; 550 պին լիրասը տա Նամա մուհարրէր օլարագ 'Օսմանլըլարա մախսուս օլմագ, վէ 'Օսմանլըլար Թարաֆընտան սաթըն ալընմայանլարը տախի հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէ ալմագ վէ սա"իր շէրա"իթ ի մա'լիւմէ իլէ Ֆէյրֆիլտ վէ գումփանեասընա իհալէ էտիլտի ։» Պունտան սօնրա միւշարիլէյհ սա"իր իզահաթ տախի վէրիպ սաթըլմամըշ 350 պին սէհմին մուգավէլէնամէ իգթիզասընճա հիւքիւմէթ Թարաֆընտան սաթըն ալընմասը իգթիզա էտէճէյինի պիլտիրմիշ տիր ։ Պա'տէհու փէք չօգ միւնագաշա վէ միւզաքէրաթ ճէրէյան էթտիքտէն սօնրա, իզահաթըն քիֆայէթինէ գարար վէրիլէրէք էնճիւմէնին Թագրիրի գապուլ էտիլմիշ տիր ։

Մէ-ԲԷՆԷՎՎԷ'Է. Ենի Ղավէթա չէօյլէ տէյօր. Պա'զը մէհաֆիլտէ չըգան րիվայէթլէրէ կէօրէ, Կիրիտ իչիւն համի տէվլէթլէրէ Թէպլիղ էտիլտիյինի խազըրըղըմըզ Թագրիր ի չիֆահիյէ չայան ը մէմնունիյէթ պիր ճէվապ վէրիլմէյէճէք տիր: Մէհաֆիլ ի մէզքիւրէտէ մէա'էլէնին 'Օսմանլը հիսսիյաթ վէ արզուսընա մուխալիֆ պիր չէքլ ալմասընտան գօրգուլույօր: —Կիրիտ հէյ'էթ ի իճրա'իյէսինին պու տէֆ'ա Հաննատա մուգիմ գօնսօլօսլարա Թէպլիղ էթտիյի պէյաննամէտէ Կիրիտ մէա'էլէսինին հալլը Եունանիսթանա պիրլէշմէքտէն 'իպարէթ օլտըղընը պիլտիրմիշ տիր, վէ գօնսօլօսլար տախի պու քէյֆիյէթի տէվլէթի մաթպու'ալարընա պիլտիրմիշլէր տիր: Պու պէյանաթ իւզէրինէ համի տէվլէթլէրին նազարը տիգգաթլարը ճէլպ էտիլմէք իւզրէ քէյֆիյէթ Պապ ը 'Ալիտէն մէզքիւր տէվլէթլէր նէզտինտէքի 'Օսմանլը սէֆիրլէրինէ Թէլէկրաֆլէ իշ'ար գըլընմըշ տըր: Կիրիտլիլէր Իսլամ մէպ'ուսլարընը մէճլիսէ գապուլ էտէճէքլէրինի Հաննա գօնսօլօսլարընա Թէ'մինին պէյան էթմիշլէր տիր: — Փարիստէն Յունիս 1 Թարիխիյլէ չէօյլէ խազըլըյօր. «Րիֆաթ փաշա իլէ Մ. Փիշօն արասընտա ճէրէյան էտէն միւզաքէրաթ՝ չիմտիյէ գատար պիր նէթիճէյէ իգթիրան էթմէտիյինտէն, Կիրիտ մէա'էլէսի հագգընտա էֆքեար ը նիքպինանէ տիւշար ը Թէզէլզիւլ օլմագտա տըր: Րիֆ'աթ փաշանըն մէմնունիյէթպախշ պիր նէթիճէ էլէ կէչիրմէքսիզին Փարիստէն այրըլմասը զայր ի միւհթէմիլ 'ատտ օլունմայօր:» — Արնավուտլըգտա քեա'ին Եագօվատան Յունիս պիր Թարիխիյլէ Հարպիյէ Նազըրը Թարաֆընտան չէքիլէն Թէլէկրաֆնամէտէ չէօյլէ տէնիլիյօր. «Գօլ օրտու գօմանտանը վէ 30 Թապուր 'ասաքիր ի 'Օսմանիյէ իլէ Եագօվայա միւվասէլէթ էտիլտի: Եագօվա վէ Իփէյէ գատար պիլճիւմլէ գարիյէլէր Թէհարրի օլունմըշ վէ պիր չօգ էսլիհա էլտէ էտիլմիշ տիր: Եալընըզ Րուհօֆչա գարիյէսինտէ պինէ խազըն սիլահ զապթ էտիլտի: Էն զիյատէ չայան ը Թէչէքքիւր ճիհէթ հիչ պիր էսէրի մուգավէմէթ կէօսթէրիլմէմէսի վէ հիչ պիր Թիւֆէնք փաթլամամասը տըր:» — Հարպիյէ Նազըրը Մահմուտ Շէվքէթ փաշա հազըրէթլէրինին պիւտճէ միւզաքէրաթընտա պիզզաթ հազըր պուլունմագ իւզրէ Յունիս 10ընճը կիւնիւ Արնավուտլըգտան Տէրիսա'ատէթէ 'ավտէթ էտէճէքլէրի խապէր ալընմըշ տըր: — Ջաթ Շահանէ կէչէն Փազար կիւնիւ մա'իյէթլէրինտէ մախտումլարը վէ Սատրա'զամ փաշա օլտըղը հալտէ, Հէրէքէ ֆապրիգա ի հիւմայունընա 'ազիմէթ վէ իճրա ի Թէնէզզիւհ պույուրտըգլարը կիպի, Ջարշէնպիհ կիւնիւ խինէ 'այնի մագսէտլէ Պէյլէր պէյի սէրայընա 'ազիմէթ վէ ագշամլայըն 'ավտէթ պույուրմըշլար տըր: —Պահրիյէ Նազըրը Խալիլ փաշա իսթի'ֆա էթմիշ վէ իսթի'ֆասը գապուլ էտիլմիշ, վէ Պահրիյէ Նազարէթի Հարպիյէ Նազըրը Մահմուտ Շէվքէթ փաշայա Թէքլիֆ էտիլմիշ, վէ րիվայէթէ կէօրէ օ՝ «ումում գուվվէ ի պէրրիյէ վէ Պահրիյէ գօմանտանը» 'ունվանը իլէ մէզքիւր Նազարէթի դապուլ էտէճէյինի պիլտիրմիշ իմիշ: —Պէյրութ վալիսի իսթի'ֆա էթտիյինտէն ճէրինէ չուրա ի տէվլէթ ա'զասընտան Նուրէտտին պէյ Թա'յին օլունմըշ տըր — Շէհիր էմինլիյինէ էսպագ Երուսաղէմ մութասարրըֆը Սուպհի պէյ Թա'յին օլունմըշ տըր: — Ապտիւլ Համիտին Ալման պանգասընտաքի 6 միլիօն ֆրանգ մաթլուպընըն վէրիլմէյէճէյինէ տա'իր Ալման մահքէմէսինին էվվէլճէ վէրտիյի հիւքմ պու տէֆ'ա իսթինաֆէն ֆէսխ էտիլէրէք մէպլաղը մէզքիւրըն հիւքիւմէթ ի 'Օսմանիյէյէ վէրիլմէսինէ գարար վէրիլմիշ, վէ պու հիւքմ Թէմյիզէն տախի Թաստիգ էտիլմիշ տիր: — Անատօլուտա ումում ը Թիւճճարիյէ, սընա'իյէ վէ նաֆի'այա տա'իր Թէտգիգաթ իճրասը վէ իճապընտա իմթիյազլարընըն ալընմասը, վէ պու պապտէ չիրքէթլէր Թէշքիլի իչի իլէ մէշղուլ օլմագ իւզրէ, «Անատօլու Թէտգիգաթը Սընա'իյէ Վէ Թիւճճարիյէ Շիրքէթ ի 'Օսմանիյէսի» 'ունվանը ալթընտա Էրզրումտա պիր անօնիմ չիրքէթի Թէշքիլինէ իրատէ ի սէնիյէ սատըր օլմուշ տըր: — Անատօլու չըմէնտըֆէրլէրի հագգընտա Ջէսթըր փրօժէսի վէ չարթնամէլէրի Սէտարէթճէ Թէտգիգ օլունուպ մէճլիսի մէպ'ուսանա կէօնտէրիլմիշ տիր: — Պէյրութտա կէչէնլէրտէ վուգու՝ պուլան խանկըն էնգազը իչինտէն չիմտիյէ գատար 12 ինսան նաշը չըգարըլմըշ, խանկընըն 4 սիլահ գաչագճըսը Թարաֆընտան գաստէն ի'գա էտիլտիյի Թէհագգուգ էթմիշ տիր:

Ինէ. ճէմ. Մր. Փիթին պիր միսիօնէր Թէճէմմիւ'ինտէ հազըր պուլունմագ իւզրէ Սգօչիայա կիթտիյինի պիլտիրմիշ իտիք: Պու հաֆթա տա Ամէրիգան Բ. Մուգատտէս Շիրքէթինին չարգ Նազըրը Տօգ. Պօէն խինէ 'այնի մագսէտ իչիւն մահալ ը մէզքիւրէ 'ազիմէթ էթմիշ տիր: — Վեր. Յ. Գրիգորեան Սալը կիւնիւ 'Այնթապա կիթմէք իւզրէ չէհրիմիզտէն մուֆարագաթ էթմիշ տիր: —Ստեփան էֆ. Զրաճեան Տիյարպէքիր պէլէտիյէ րիյասէթինէ ինթիխապ օլունմըշ տըր: — Եարըն Պայպըլ Հաուս 'իպատէթխանէսինտէ Ալաթուրգա սա'աթ 8տէ Կ. Խ. Շիրքէթինին 'ումումի մէճլիսի 'ագտ օլունարագ, Փրօֆ. Ջենոբ էֆ. Պէզճեան իրատը քէլամ էտէճէք տիր: — Պու տէֆ'ա ալտըղըմըզ պիր մէքթուպտան անլաշըլտըղընա կէօրէ, Յունիս 2տէ Անարիկ էֆ. Ս. Թիմուրեան Տիկ. Լէմուէլ

Տէր Սահակեանըն քէրիմէսի Օր. Լիլի Զուարթ իլէ 'ագտը իզտիվաճ էթմիշ տիր ։

Էյլ. 26ս. Երուսաղէմ Փաթրիգ գա"իմմագամը Եպիսկոպոս մէսհ օլունմագ իւզրէ էջմիածինէ կիթմէք մազսէտիյլէ չէհրիմիզէ 'ավտէթ էթմիշ օլուպ պիր հաֆթա գատար Երուսաղէմատունտա գալաճագ տըր ։ — Փաթրիգ գա"իմագամըննըն միւշավիրի Տրդատ Եպիսկ. Պալեանըն Եէտի գուլէ ճիվարընտա Երուսաղէմ մանասթըրընըն միւլքի օլան արազի մէս"էլէսինին միւնասիպ սուրէթտէ թէսվիյէ էտիլմէսի հագգընտա հիւքիւմէթէ քէշիտէ էթտիյի թէլէկրաֆը Սատրա'զամ փաշայա թագտիմ էտիպ, քէնտինին տախի 'այնի մազսէտ իչիւն պիր իսթիտ'ա թագտիմ էթմիշ իտիյինի զիքր էթտի ։ Սատրա'զամ փաշա մէս"էլէնին մէճլիսի վիւքէլատա թահթ ը միւթէլա'ատա օլտըղընը, վէ 'Ատլիյէ Նազարէթինտէն կէլէճէք պիր թահրիրաթ ը բէսմիյէյէ պէքլէնմէքտէ օլտըղընը զիքր էտիպ՝ եազընլարտա միւլքիյէթին արզու էթտիյի պիր սուրէթտէ հալլ օլունաճաղընա իւմիտ կէօսթէրտի ։ Հէմ տախի Փաթրիգ հազրէթլէրինին Ցուլիս սօնլարընտա Կիլիկիատան պաշլայարագ վիլայէթլէրի զիյարէթ էթմէք մազսատընտա օլտուղունը իշիթմիշ օլարագ պէյան ը մէսէրրէթ էտիպ, եօլճուլըգ միւնասէպէթիյլէ լազըմ կէլէն թէսհիլաթըն կէօսթէրիլմէսի խուսուսընտա լազըմ կէլէն մահալլարա եազաճաղընը վա'տ պույուրտու ։ — Երուսաղէմին վարչութիւն մուրախխասը կէչէն հաֆթա Խասն ժողովա մանասթըրլարըն պօրճու 35,000 լիր. օլուպ սէնէվի պին լիրա ֆա"իզ վէրիլտիյինի պէյան էթտի ։ Մանասթըրըն էմլաք վէրկիսի պագայասը իսէ 10,000 լիրա օլուպ իշպու 10 պին լիրանըն թէ"տիյէ օլունաճաղը վագթ՝ Թաշրա էրմէնիլէրինին վէրկիլէրի իւզէրինէ Երուսաղէմին պօրճու հիսապընա հիւքիւմէթճէ էտիլէն 100տէ 3 զամմ հէսապընտան միւլէթին մաթլուպը օլան 7,000 լիրայը հիսապա գօյմագ լազըմ իտիյինի տախի 'իլավէ էթմիշ տիր ։ — Վիլայէթլէրտէ արազի մէս"էլէլէրինի թէսվիյէ էթմէք իւզրէ թէշէքքիւլ էթմիշ օլան գօմիսիօն ը մախսուս կէչէն հաֆթա չէհրիմիզտէն Թրապզօնա միւթէվէճճիհէն հարէքէթ էթտի ։ Մէզքիւր գօմիսիօն օրատան պաշլայարագ սըրա իլէ Էրմէնի չօգ օլան վիլայէթլէրէ կիտէճէք վէ վէ արազի մէս"էլէլէրինի թէսվիյէ էտէճէք տիր ։ — Ախզ ը 'ասքէր Գօմիսիօնունըն Էրմէնի մուրախխասը Խաչըն ժողովա եէքտիկէրինտէն այրըլմըշ զէվճ վէ զէվճէլէր հագգընտա պիր գաթ'ի թէրթիպ եափըլմազ իսէ՝ օնլարըն էվլատլարընըն 'ասքէր ալընաճաղընը իխթար էթտի ։ Րում Փաթրիգխանէսի զէվճէյնի քեամիլէն այըրմագ իչիւն 7 սէնէլիք այրըլըղը քեաֆի պիր սէպէպ 'ատտ էտիյօր ։ — 'Ատլիյէ Նազարէթի Էրմէնի վէ Րում Փաթրիգխանէլէրինին րափօրթլարընը էսաս թութարագ Հարպիյէ Նազարէթինէ թէպլիղ ի մէզհէպ էթմիշ պիր զըզըն վալիտէյնի, պիրատէրլէրի վէ ագրիպալարը օնուն ֆարգըը մէզհէպտէն օլան զէվճինէ մու'ին սայըլամազ իտիյինի պէյան էթմիշ տիր ։ Կէօմրիւք միւտիրիյէթի Մուշա կէօնտէրիլէն քիթապ վէ ղայրիհուտատան կէօմրիւք ախզ օլունմամըշ իտիյինի պիր թահրիրաթ իլէ Փաթրիգխանէյէ պիլտիրմիշ տիր ։ — Բաղաքական ժողով վա'տ օլունտուղը իւզրէ, Ատանա միւհթաճլընինէ 5 սէնէ իչիւն սէնէվի 20,000 լիրա թախսիս օլունմասը իչիւն հիւքիւմէթէ միւրաճա'աթ էթմէյէ գարար վէրմիշ տիր ։ — Կէչէն հաֆթա Միաց. Ընկերութիւնըն 'ումումի մէճլիսի Փրօֆ. Ց. Ճէճիզեան էֆէնտինին թահթը րիյասէթինտէ թէճէմմիւ' էտիպ, 1909-10 սէնէսի րափօրթընը թաստիգ էթտի ։ Կէչէն սէնէնին վարիտաթը 2,660 լիրա օլտըղը հալտէ, Ցունվ.տան ի'թիպարէն 4,500 լիրայա չըգմըշ տիր։ Մէսարիֆաթ 3,694 լիրատըր։ Թէ"մինաթ մէպլաղը 1,400 լիրա իքէն 2,500 լիրա յա չըգմըշ, տըր ։ — Փաթրիգխանէյէ Խարփութ վալիսինին 'ատիլանէ հարաքեաթը հագգընտա չայան ը գանա'աթ մա'լումաթլար վէրիլմէքտէ տիր ։ — Հալէպ վալիսի վիլայէթի տէվրէ չըգմըշ օլուպ Զէյթունը զիյարէթ էթմիշ, վէ իհթիրամաթ ը ֆա"իգա իլէ գապուլ օլունմըշ տըր ։—Կիլիկիա էօքսիւզլէրի իչիւն որբախնամա Սամսօնտան 2,646, Շապին Գարահիսարընտան 16,480 ղրշ. վէ Շիգակօտա իճրա էտիլէն պիր զիյաֆէթ հասըլաթը օլարագ 275 տօլար կէօնտէրիլմիշ տիր ։

ԽԱՐԻՃԻՅԷ

—։—

Ալմանեաներին 100ւնճու սէնէ է խորուզլարը չէնլէյէ ։ — Թայմզըն Պուէնօս Այրէս մուխապիրի չէօյլէ եազըյօր. «Պունտան 100 սէնէ էվվէլ վուգու' պուլան Արժանթին ճիւմհուրիյէթինին թէվէլլիւտիւ չէնլիյի՝ պու կիւն տիւնեանըն հէր թարաֆընտա իճրա օլունաճագ տըր ։ Ճէնուպի Ամէրիգանըն ճէնուպի Նըսֆընտա ղայէթ միւնպիթ պիր հավալիտէ քեա"ին վէ ղայէթ վասի' օվալարա, պէօյիւք ըրմագլարա, 'ազիմ տաղ սիլսիլէլէրինէ, միւլայիմ իգլիմ վէ մունթազամ ֆասլ ու մէվսիմլէրէ մալիք օլան պու կիւզէլ պիր մէմլէքէթ՝ հիչ շիւպհէ եօգ քի ի'լան ը իսթիգլալա պա'իս օլան սէպէպլէրի իլէրի կէթիրէն զէվաթըն գուվվէ ի միւթէխայյիլէսինի թահրիք էյլէմիշ տիր ։ Պէ-

յազըլար Արժանթինի թա պունտան տէօրթ 'եիւզ սէնէ էվվէլ զապթ էթմիշլէր տիր։ Պունտան 20 սէնէ էվվէլինէ կէլինճէյէ գատար անըն սէհաիֆ ի թարիխինին էքսէրիսի գան իլէ եազըլմըշ օլտըղը հալտէ, օ զէմանտան պէրու ալթուն հարֆլարլէ եազըլմաղա պաշլամըշ տըր։ Պիր տէվրէ ի մա'մուրիյէթ վէ միւսալէմէթ պաշլամըշ տըր քի, տէվամ էտէճէյինտէ սայքի հիչ շիւպհէ եօգ տըր։» Արժէնթինտէ Իսփանեօլ մուհաճիրլէր իսքեան էթմէք խուսուսընտաքի իլք իքի ճէհտ պօշա չըգմըշ իսէ տէ, մուհաճիրլէրին 3իւնճիւ պիր գաֆիլէսի տահա կէօնտէրիլմիշ։ Պա'տէհու եէրլի էհալի իլէ պէյազ մուհաճիրլէր արասընտա պիր թագըմ մուհարէպէլէր պաշլամըշ, թա քի 'ազըպէթ եէրլի էհալի, մէմլէքէթին միւնթէհա ի շիմալընտաքիլէր միւսթէսնա օլարագ, պիւսպիւթիւն մահվ ու միւնգարիզ օլմուշ տըր։ Ի'լան ը իսթիգլալիյէթ 1810 սէնէսի Մայիսինտէ վուգու' պուլմուշ օլուպ, Նափօլէօն մուհարէպէլէրինին նէթիճէսի իտի։ Ի'լան ը իսթիգլալիյէթին իճրասընտան հէման պիր գաչ կիւն էվվէլ պիր Ինկիլիզ սէֆինէսի Արժէնթինէ Իսփանիա գրալընըն իսթի'ֆա՛ էթմիշ վէ Իսփանիանըն հագիգի հիւքմտարը Նափօլէօն օլմուշ օլտըղը խապէրինի կէթիրմիշ իտի։ Ճիւմհուրիյէթին թէ"էսսիւսինտէն սօնրա պիր չօգ ինգըլապաթ վէ սէնէլէրճէ միւտտէթ սիւրէն տախիլի մուհարէպէլէր վագը' օլմուշ տըր։ Արժէնթինինին փայիթախթը Պուէնօս Այրէսին պէօյիւմէսի Մ. Ամէրիգա շէհըրլէրինինքի գատար 'աճա"իպ օլմուշ տըր։ 1825տէ 183,000 նուֆուս ը էհալիսի վար իտի, էլհէվմ իսէ անըն 1,200,600 նուֆուս ը էհալիսի վար տըր։ Մէմլէքէթին պիւթիւն նուֆուս ը էհալիսի $6\frac{4}{2}$ միլեօն իսէ տէ, էհալինին մըգտարը քէմալ ը սիւր'աթլէ արթմագտա տըր։ Կէչէն սէնէ մահսուլաթ ը զըրա'իյէսինին գըյմէթի 162,500,000 լիրայը միւթէճավիզ օլմուշ տըր։ Թայմզըն պէյանընճա, «Մէմլէքէթին միւհթաճ օլտըղը պիր շէյ վար իսէ, օ տա սա'յ ու ղայրէթ տիր, վէ սա'յ ու ղայրէթին էլինէ հէր սէնէ եէնի եէնի սէրվէթ մէնպա'լարը թագտիմ էտիլմէքտէ տիր։» Շէնլիքտէ փէք չօգ մէշհուր զաթլար հազըր պուլունմըշլար տըր։ Ինկիլթէրրա խարիճիյէ նազըրը Սըր Էտուըրտ Կրէյին պէյանընճա, 25 սէնէ իչինտէ Արժէնթինինին թիճարէթ ի խարիճիյէսի 4 գաթ արթմըշ վէ Ինկիլթէրրա իլէ օլան թիճարէթի օլ միւտտէթտէ 7 միլեօն լիրատան 52 միլեօն լիրայա չըգմըշ տըր։

Մր. Ռօզէվէլթ. Սապըգ Ամէրիգա րէ"իս ի հիւքիւմէթի Մր. Ռօզէվէլթին Ինկիլթէրրայը զիյարէթի Ինկիլթէրրա միլլէթինին օղրատըղը քէտէր ի 'ազիմ սէպէպիյլէ, փէք օ գատար տէպտէպէլի օլմամըշ տըր։ Վէ լաքին ազամէթէ թանգիմ էտիլմիշ օլան փրօկրամըն պիր գըսմը իճրա էտիլլիյօր։ Կէչէն Փէնճշէնպի՝ կիւնիւ Քէյմպրիճ կիթմիշ վէ էվվէլա տար իւլ ֆիւնունըն ազասընտան օլուպ տա Ամէրիգանըն էն էսքի գօլէճի օլան Հարվըրտ գօլէճինին (քի էլեէվմ տար իւլ ֆիւնուն հալինէ կէլմիշ օլուպ 4.000 թալէպէսի վար տըր.) միւ"էսսիսի Ճան Հարվըրտըն թա'լիմ էտիլմիշ պուլունտըղը Էմմանուէլ գօլէճինի զիյարէթ էթմիշ տիր։ Մու"ախխարէն Մր. Ռօզէվէլթ մէզքիւր տար իւլ ֆիւնունտան իլմի հուգուգ մու'ալլիմի փայէսինի ալմըշ, վէ Քէյմպրիճ Եունիըն ճէմ'իյէթի ֆախրի ա'զալըղընա տախի գապուլ օլունմըշ, վէ մէզքիւր ճէմ'իյէթ հուզուրընտա իրատ էթտիյի պիր նութգտա կէնճլէրէ 'ատի գապիլիյէթ ու իսթի'տատլարընը միւմքին օլան էն 'ալի տէրէճէ ի քէմալլէրինէ եէթիշտիրմէյէ չալըշմալարընը, զիրա ֆէվգ էլ'ատէ իսթի'տատ վէ խասսիյէթլէր անճագ փէք ազ քիմսէլէրէ վէրիլմիշ օլտըղընը զիքր էթմիշ տիր։ Միւշարիլէյհ տէմիշ տիր քի, «Պու տիւնեատա հագիգի մուվաֆֆագիյէթ պիր քիմսէնին ինսանլար արասընտա թութտուղը մէվգը'ը տէյիլ, անճագ քէնտիսինին օլ մէվգը'տէ կէօսթէրէճէյի թավր ու հարէքէթէ վապէսթէ տիր։» Մր. Ռօզէվէլթ միւքէլլէֆ պիր արապայա րաքիպ օլտըղը հալտէ, Կիլտ Հօլա, եանի Շէհիր էմանէթի տա"իրէսինէ 'ազիմէթ էթմիշ վէ շէրէֆինէ պիր րէսմի գապուլ իճրա օլունմըշ տըր։ Շէհիր էմինի Մր. Ռօզէվէլթէ ալթունտան մա'մուլ քիւչիւք պիր չէքմէճէ թագտիմ էթմիշ տիր։ Պու չէքմէճէնին իչինտէ Մր. Ռօզէվէլթէ Լօնտրայը 'իւնվանընը պախշ էտէն պիր վասիգա պուլունույօր իտի։ Օա'տէհու Մր. Ռօզէվէլթ պիր նութգ իրատ էթմիշ վէ Ինկիլթէրրանըն Մըսըրա 3,000 սէնէտէն պէրու նա"իլ օլամատըղը էյի պիր թարզ ը իտարէյի պախշ էթտիյինի, Ինկիլթէրրանըն Մըսըրա միւթէ'ալլըգ պա'ըզ էսասի մէս"էլէլէրտէ փէք միւթէրէտտիտ տուրտըղընը, Մըսըր Նասիօնալիսթլէրի հէնուզ 'ատալէթ ի քեաֆիլ օլաճագ պիր տէրէճէտէ պուլունմատըգլարընը պէյան էթմիշ տիր։ — Իսվիչրա րէ"իս ի հիւքիւմէթի Մր. Ռօզէվէլթին Էվրօփայը զիյարէթինտէն պահս էտէր իքէն, «Միւշարիլէյհ պիր խաթա էթտի, վէ օլ խաթա տախի Իսվիչրայը զիյարէթ էթմիշ օլմամասը տըր.» տէմիշ տիր։ Պէլքի միւշարիլէյհին տիկէր պիր խաթասը տախի Տէրիսա'ատէթի զիյարէթ էթմէմիշ օլմասը տըր, զիրա պիլա շիւպհէ պուրատա փէք չօգ քիմսէլէր վար տըր քի Տէրիսա'ատէթի զիքր էթմէմիշ օլմասընտան տօլայը միւթէ"էսսիֆ տիրլէր։

Չօճուգլար Տա՛իրէսի

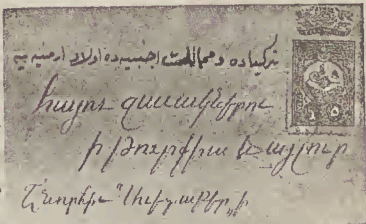

Սէվկիլի չօճուգլար,

Բիզիմ պուրատան էվվէլքի պէյ իճթիմա՛լարըմըզտա 'Օսմանլը վաթանըմըզըն կիւզէլլիքլէրի վէ մազիսի հագգընտա էփէյի չէյլէր էօյրէնտիք։ Բիզին մահալ ը վէլատէթինիզ օլան վաթանըմըզը սէվմէնիզ վէ քէնտիլէրինիզի անըն էն 'այի մէնաֆի'ինէ վագֆ օլունմազա հազըրլամանըզը զիյատէսիյլէ արզու էտէրիմ, Օ էօյլէ պիր մէմլէքէթ տիր քի սիզ վէ անըն հուտուտու տախիլինտէ պուլունան հէփ չօճուգլար անը սէվմէյի էօյրէնմէլիսինիզ վէ սիզին 'էօմրիւնիւզիւն պէհասըյլէ անը թագտիր էթտիյինիզտէ՝ անըն պէօյիւք պիր խըթըգալը օլաճագ տըր։ Անը սէվմէք իչիւն անը էյիճէ պիլմէք կէրէք օլ ըղըն չիւնքի խօշ տըր։ Անըն թարիխինի, ահվալ ը հազըրէսինի միւթալա'ա էթմէք կէրէք տիր վէ սիզին ճիւմլէ վաթանտաշլարընըզա տօղրու պիր մուհապպէթ թաշըմանըզը սիզէ խաթըր էթմէք իսթէրիմ, զիրա նէճիպ վէ հագիգի վաթանփէրվէրլէրին սըրրը պու տըր։

Բիզիմ սաքին օլտուղումուզ մէմլէքէթին հուտուտընտան տախի տըշարը չըգմագ, վէ սա՛իր մէմլէքէթլէրին միլլի հայաթը իլէ միւնասէպէթի օլան մահալլէրի կէօրմէք տախի ֆա՛իտէլի օլուր. պու սէյէհաթէն՝ անտէն տօլայը հէր պիր Ամէրիգալընըն իֆթիխար էթտիյի պիր եէրէ տօղրու խայալ իլէ պէնիմ իլէ պիրլիքտէ կէլմէյէ սիզի տա՛վէթ էտէրիմ։ Պաշգա պիր սահիֆէտէ Ուաշինկթընըն «Քէփիթըլ» նամ հիւքիւմէթ սէրայընըն շայան ը հայրէթ թասվիրինի կէօրէճէքսինիզ։ Պու պինա կէրէք միւքէլլէֆ զըյնէթլէրը կէրէք ֆէնն ի մի՛մարինին նէֆիս պիր էսէրի մագամընտա տիւնեանըն էն պէօյիւք վէ միւքէլլէֆ պինալարընտան պիրիսի 'ատտ օլունմուշ տըր։ Պիւթիւն ուզունլուղը 751 այագ վէ էնի 350 այագ օլուպ՝ թագրիպէն 3½ տէօնիւմտէն զիյատէ եէր գափլ էթմիշ տիր։ Պու սէրայըն էն պէօյիւք շէրէֆի մէրքէզի պինանըն օլ միւքէլլէֆ գուպպէսի տիր քի՝ սա՛իրէ շէքլինտէ պիր սըրա 'ամուտլար իւզէրինտէ եիւքսէլիր, վէ գուպպէնին թա թէփէսինտէ պիր ճէսիմ ֆէնէր եէրլէշտիրիլմիշ օլուպ՝ անըն իւզէրինէ Հուրրիյէթ սանէմի գօնուլմուշ տըր։ Եէրտէն թա սանէմէ գատար օլան եիւքսէքլիյի 307½ այագ տըր։ Պու գուպպէ տէմիրտէն օլուպ՝ իքի միլյոն օգգատան զիյատէ աղըրլըղընտա տըր. Գուպպէ էօյլէ պիր մէհարէթլէ եափըլմըշ տըր քի՝ հէրարէթին թէպէտտիւլիյլէ տէմիրին ուզանմասը վէ գըսալմասը պիր «զանպագըն աչըլմասընա վէ գափանմասընա» պէնզէյիշ էտիլմիշ տիր. Ֆէնէր 15 այագ կէնիշլիյինտէ վէ 30 այագ եիւքսէքլիյինտէ օլուպ՝ էլէքթրիգ ըշըգլարըյլէ տօլու տըր, վէ պու ըշըգլար միլլի մէպ՛ուսան մէճլիսինին կէճէ իճթիմա՛լարը էսնասընտա գուպպէյի թէնվիր էտէրլէր։

Պու պէօյիւք պինանըն քէօշէ թաշընը Բէ՛իս Ուաշինկթըն 1793 թարիխինտէ եէրլէշտիրմիշ օլուպ, պինա հալ ը հազըրտաքի շէքլիյլէ 1865տէ պիթմիշ տիր՝ տէնիլէպիլիր. Հագիգաթ ը հալտէ տա՛իմա վէ կիւզէլ պիր շէյ եափմագ վագթա միւհթաճ օլտուղունու կէօրիւյորսունուզ։ Հիւքիւմէթ օտալարտան վէ գօրիտօրլարտան մա՛ատա պինատա տէօրթ պէօյիւք վէ մուհթէշէմ սալօնլար պուլունուր։ Փարլամէնթօնըն սալօնը տիւնեանըն էն կիւզէլ փարլամէնթօ սալօնը 'ատտ օլունապիլիր։ Չօգ կէնիշ օլուպ՝ ճամէքեանլը պիր թավանտան ըշըգ ալըր։ Խաթիպին մինպէրի պէյազ մէրմէրտէն մա՛մուլ օլուպ՝ մէպ՛ուսլարըն գանափէլէրի 'այնի մէրքէզէ պագան նիմտա՛իրէ շէքլինտէ թէրթիպ օլունմուշլար

տըր ։ Ա՚յանըն սալօնը տախի կէնիշ վէ միւզէյյէն տիր ։ Մահքէմէ ի 'ալիյյէն սալօնը տախի Եունան ֆէնն ի մի'մարիսի ուսուլըյլէ եափըլմըշ օլուպ՝ էսքի պաշ հաքիմլէրին նիմըէամլէրինի հավի տիր քի պունլար գայէթ ը հայաթ օլարագ ինթիխապ օլունուըլար վէ իսթիգամէթ վէ գանունշինասըգ ճիհէթիյլէ մէմլէքէթին էն էյի զաթլարը տըրլար ։ Սօն վագըթլարտա վէֆաթ էտէն պաշ հաքիմ Տ. Պրիւըր՝ օն սէնէ գատար Թարսուստա Ամէրիգան գօլէճինտէ մու'ալլիմէյիք էտէն Միս Ե. Պրիւըրըն գարտաշը իտի ։ Տէօրտիւնճիւսիւ Միլլի Սանէմլէր սալօնը օլուպ՝ էսքի Եունանիսթանըն թէաթրօլարը շէքլինտէ եափըլմըշ տըր, վէ օլ պէօյիւք պինանըն էն կիւզէլ սալօնլարընտան պիրիսի սայըլըր ։ Պու սալօն Ամէրիգանըն պէօյիւք զաթլարընըն սանէմլէրի իլէ տօլու տըր ։

Ջանըն էտէրիմ քի սիզ օլ չայան ը հայրէթ օլան րէսիմլէրին չօգլարը հագգընտա տա մէրագ հիսս էտէճէքսինիզ ։ Օլ րէսիմլէր պու պէօյիւք պինանըն ֆարգլը գըսըմլարընը թէզեին էտէրլէր, վէ խուսուսա անլէրտէն պա'զըլարը թիմսալի վէ մա'նատար օլուպ՝ օլ ատէմլէրին րէսիմլէրինին քիւմէսիյլէ խուսուսի էֆքեարը պէյան վէ իզհար էտէրլէր ։ Մէսէլա Րօթընտա թէսմիյէ օլունան սայէպան շէքլինտէքի գուպպէնին թավանը իւզէրինտէ չըզըլմըշ օլան րէսիմլէր Ուաշինկթընըն նա"իլ օլտըղը ֆէվգ էլ 'ատէ հիւրմէթ վէ թա'զիմի կէօսթէրիրլէր ։ Մէճազի րէսիմլէր տախի վար տըր, վէ անլէր իւք էվվէլքի 13 էյալէթլէրի, մէսէլա Հիւրրիյէթի, Ֆիւթուհաթը, Իսթիպտատըն տիւշմէսինի, Ջըրա'աթը, ֆէնն ի Մէխանիքիյի, Թիճարէթի, Սէնայի'ի Նէֆիսէլէրի վէ 'Իլմլէրի վէ Թարիխի կէօսթէրիրլէր ։ Պու թիմսալի պիր չօգ րէսիմլէրտէն մա'տա էօյլէ րէսիմլէր տախի վար տըր քի պունլար Ամէրիգանըն 1492տէ Քօլօմպօս վասըթասըյլէ քէշֆինտէն հալը հազըրատէք վագը' օլան Թարիխի վագը'ալարընը կէօսթէրիրլէր, Պիզիմ տա"իրէմիզին ա'զասընտան օլուպ տա Ուաշինկթընտան չօգ ուզագտա սաքին օլմայանլարտան պա'զըլարըընըն օլ չայան ը հայրէթ պինայը զիյարէթ էտիպ քէնտի ալտըգլարը թէ"սիրաթը թահրիրէն պիզէ թէպլիղ էյլէմէլէրինի արզու էտէճէք իտիմ ։

Պէլքի սիզտէն պա'զըլարը եաշայըպ տա Վօսփօրըն խօշմէնզար սահիլլէրի իւզէրինտէ 'Օսմանլը Միլլի պիր սէրայը, ճիւմլէ 'Օսմանլըլարա մուճիպ ի իֆթիխար օլաճագ պիր սէրայ, էվվէթ, տիւնեանըն կիւզէլ պինալարը սայըսը իւզէրինէ պիր տանէ տահա 'իլավէ էտէն պիր սէրայը կէօրէճէքսինիզ ։ Սիզին ճիւմլէնիզէ մուհապպէթլի սէլամլար իլէ,

Տօսթընըզ

Քեաթիպ

ՄԻՍԻՍ

Միսիս, Էրմէնիճէտէ էսքի իսմիյլէ Մօպսուեստիա եախօտ Մամեստիա տէտիքլէրի մահալ օլուպ՝ Ատանա վիլայէթինին Ատանա սանճաղընըն նահիյէլէրինտէն պիրիսի տիր ։ 'Օսմանլը իմփէրաթօրլըղընըն պիր չօգ շէհրլէրի կիպի, պու գասապանըն տախի Թարիխի պիր մազիսի վար տըր ։ Շիմտիքի շէհր Ճիհան ըրմաղը քէնարընտա էսքի շէհրին խարապէլէրի իւզէրինէ պինա օլունմըշ տըր ։ Շէհրին պիր չօգ մահալլէրինտէ խարապէ եըղընլարը վար տըր, վէ պունլար ճէլիլ պիր մազինին զիյնէթսիզ պագըյյէսի տիրլէր ։ Դարպ ճիհէթինտէ պիր հիսար գափուսընըն պագըյյէսի վար տըր, վէ պունուն գուրպինտէ խարապէ եըղընլարընտան թէշքիլ օլունմըշ պիր թէփէճիք պուլունուր քի ասար ը 'աթիգա մէրագլըլարը իչիւն 'աճա"իպ շէյլէրի հավի պուլունա պիլիր ։ Շարգ ճիհէթինտէ ամֆիթէատրօ շէքլինտէ պիր պինանըն պագըյյէսի վար տըր ։ Շուրատա պուրատա հալա տիքիլի եախօտ տիւշմիւշ մէրմէր 'ամուտլար, օյմալը 'ամուտ պաշլարը եա թաշլարը, էսքի հավուզլարըն փարչալարը վէ իւզէրլէրինտէ անթիգա սայըլապիլէճէք պիր չօգ մէրմէր փարչալարը վէ օյմալը թաշլար կէօրիւնիւր ։ Լաքին Միսիսին մուհիմ պիր անթիգասը Ճիհան ըրմաղը իւզէրինէ եափըլմըշ օլան միւքէլլէֆ քեարկիր քէօփրիւ տիր քի պունուն րէսմինի պու րայա գօյուշըզ ։ Շէհրին գարշը թարաֆընտա քէօփրիւնիւն պաշընտա, պիր գաչ եիւզ սէնէ էվվէլ եափըլմըշ միւհքէմ պինալար վար տըր, վէ պունլար չարգըն գատիմ խանլարընա պէնզէրլէր ։ Ճիհանըն իւսթիւնէ եափըլմըշ էսքի պիչիմտէ քեարկիր տէյիրմէնլէր, հէմ տէ չիմալի չարգ թարաֆընտաքի թաշտան օյմա պիր չօգ մաղարալար չայան ը տիգգաթ տըրլար ։

Միսիս էսքի վագըթտա, Մօպսուեստալը Թէօտօրօսըն վաթանը մագամընտա թա'լիմ ու թէրպիյէ նօգթա ի նազարըյլէ տախի էփէյի մուհիմ պիր մէրքէզ 'ատտ օլունապիլիր իտի ։ Մուհիմմ

մէվզի'ը սէպէպլիտէն Հալէպ վէ Մըսըր Սուլթանլարընըն վէ Ռուբինեան փատիշահլարընըն արասընտա վագը' օլան մուհարէպէլէր վագթընտա էփէյի մուհիմ պիր իչ իճրա էթմիշ տիր ։

Հալ ը հազըրը իսէ չօգ զէվալը տըր։ Էհալինին պէօյիւք գըսմը Մուհամմէտի տիր ։ Էրմէնիլէրին թէզեինամըզ պիր ուֆագ քիլիսէսի վար տըր, վէ Նիզամիը մէքթէպլէրի օլմագ ։ Խրիսթիյանլար արասընտա պաշգա եէրլէրտէն կէլմիշ մուհաճիրլէր տէ պուլունուր, վէ էքսէրիյէթլէ սէն. 'աթքեար վէ չիֆթճի տիրլէր ։ Շէհրին իգլիմի սըհհէթէ չօգ միւսա'իտ օլմայըպ՝ եազըն չիտտէթլի սըճագ օլուր ։ Միսիսին հէր նէ գատար զըրա'աթա էլվէրիշլի կէնիշ օվալարը պուլունուր իսէ տէ, չօգ իլէրի կիթմէզ, վէ պունունու սէպէպի զըրա'աթըն տահա զիյատէ միւսա'իտ վասըթալարլէ

Լաքին սէվկիւլիւ Էրմէնի օղլանլար վէ գըզլար, մաէթթէ"էսսիւֆ սիզէ տէմէյէ մէճպուրըմ քի՝ պիր սէնէ էվվէլքի Կիլիկիա գըրղընընտա Միսիս տախի չօգ գուրպանլար վէրտի, վէ չէհրին սանքի հէփ Էրմէնի էրքէքլէրի զալիմ վէ ճանվէր ա-յագ Թագըմը էհալինին գըլըճընա գուրպան կիթմիշ լէր տիր։ Շիմտի պիր մէքթուպտան անլաշըլտըղը իւզրէ, 250 գատար տուլ գարըլար վէ էօքսիւզլէր էքմէյէ միւհթաճ պիր հալտէ պուլունուրլար։ Միսիս գըրղըն'ը հազգընտա եազտըղըմտա վաթանփէրվէր պին պաշը Մուհամմէտ Լութֆի պէյի ունուտամամ․ պու զաթ իլք գըրղըն վագթընտա Էրմէնիլէրի այագ Թագըմընա գարշը միւտաֆա'ա էյլէտի, վէ անճագ 60 քիշի տիւշտիւ, լաքին պունէճիպ պին պաշը 12 կիւն սօնրա Հաճընըն իմտատընա գօշտըղընտա, անըն վէքիլի այագ Թագը-

ՄԻՍԻՍԻՆ ՔԷՕՓՐԻՒՍԻ

իլէրի կէօթիւրի։ լմէմէսի օլապիլիր։ Միսիսին զըրա'աթ նօգթա ի նազարընտան պէօյիւք պիր խըթիգապալը վար տըր տէնիլէպիլիր իսէ տէ. եազըգ քի եէրլիլէր պու խուսուստա թէրագգը էթմէք վասըթալարընտան պիւթիւն պիւթիւն մահրում տըրլար։ Կէնիշ օվալարըն կէօքսիւ իւզէրինտէ պօլ սուլու օլան Ճիհան ըրմազը պիւթիւն պիւթիւն ֆա'իտէսիզ պիր սուրէթտէ ագար կիտէր վէ Պահր ը Սէֆիտէ տէօքիւլիւր ։ 'Աճէպա Վալիտէ Վաթան, քէնտի գօյնընտա սագլանմըշ խազինէլէրտէն տէ իլ իսէ . հիչ օլմազսա Թա գի'աթըն էն զիյատէ գօլայ էլտէ էտիլիր մէվհիպէլէրի օլան կէնիշ վէ թիմարսըզ գալմըշ օվալարտան վէ պօլ սուլարը օլան ըրմագլարտան նէ՞ վագըթ լազըմ օլտըղը մէրթէպէտէ իսթիֆատէ էտէճէք տիր ։

մընա ճիւմլէ Էրմէնիլէրի գըրմազա միւսա'ատէ էյլէտի, վէ ճիւմլէսի տէ գըրըլտըլար ։ Իշթէ սէվկիւլիւ օղլանլար վէ գըզլար, նէճիպ, վաթանփէրվէր վէ գարտաշփէրվէր պիր մէ"մուրըն վաթանա նէ պէօյիւք էյիւլիք էտէպիլիր իտիկինի, վէ պունու 'ոքսի օլարագ գօրգագ վէ քէօթիւ պիր մէ"մուրըն տախի նէ՛ պէօյիւք խարապիյէթի մուճիպ օլտըղընը կէօրիւյօրսընըզ ։ Իմտի էյի մէ'մուրլարըն սայըսըն'ը չօղալթմասընը վէ պիզիմ կիւրիֆթար ը մէշագգաթ օլան վաթանըմըզըն պախթընը տախի անլէրին էլլէրինէ թէսլիմ էյլէմէսինի Ալլահտան տիլէյէլիմ։ 'Ա.յնի վագըթտա սիզին Միսիսաէքի սահիպսիզ գարտաշլարընըզ վէ գըզ գարտաշլարընըզ իչիւն տախի տու'ա էթմէյի ունութմայընըզ ։

ԿԻԼԻԿԻԱԼԸ

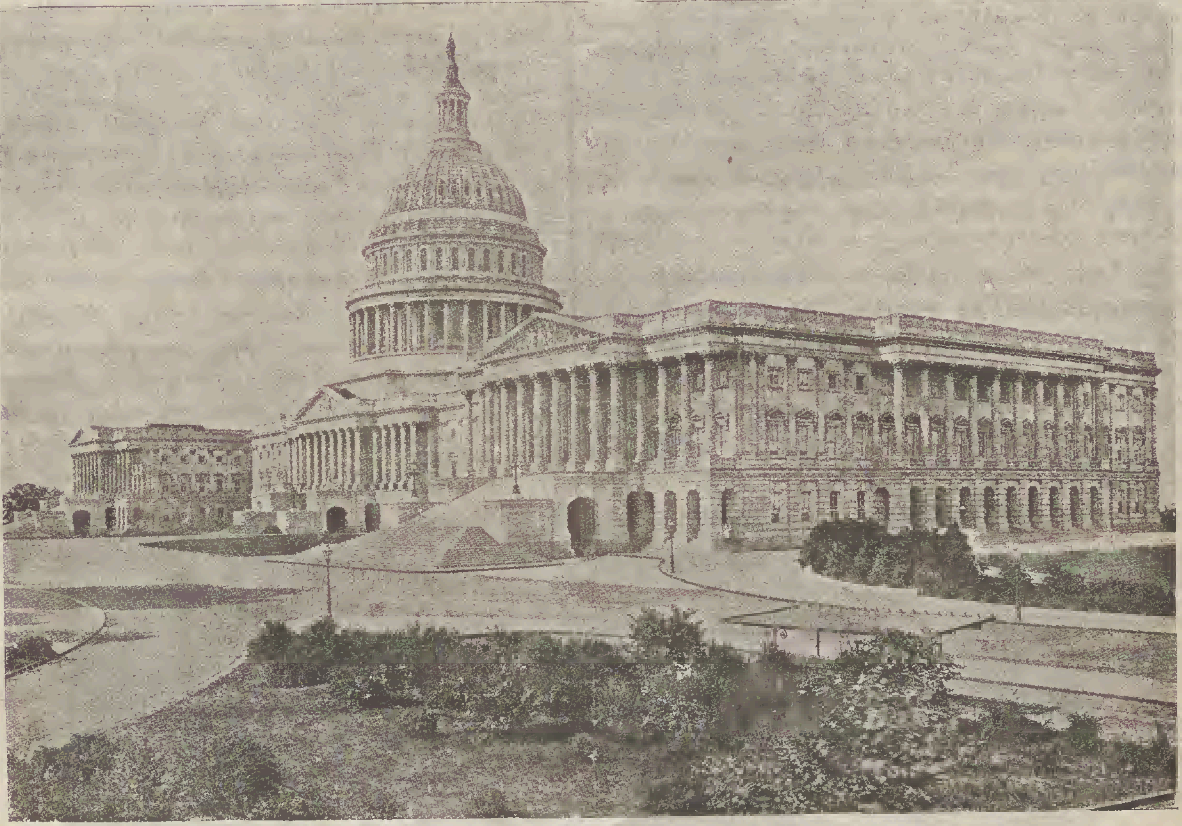

ՈՒԱՇԻՆԿԹԸՆԸՆ ՔԷՓԻԹԸԼ ՆԱՄ ՀՈՒՔՈՒՄԷԹ ՍԷՐԱՅԸ

ՏԷՕՅՈՒԼՄԷՔ ԻՍԹԷՄԷՅԷՆ ՋՕՃՈՒԳ

Շիմտի չօճուգլարա՝ վալիտէմին պիր տուլ գատըն, վէ պէօյիւք սէպաթ վէ պէլլի պիր սիրէթ վէ սըտգ ը թամամ սահիպի պիրիսի իտիյինի սէօյլէյէ պիլիրիմ։ Պիր չէյ սէօյլէտիյինտէ մութլագա անըն իճրաընը թալէպ էտէր իտի իսէ տէ, եինէ տէ պիր գուզու կիպի մուլայիմ թապի՛աթլը իտի։ Պիր տէֆ՛ա կիւզ մէվսիմինտէ, օնպէշ եաշընտա օլտըղըմ վագըթ հավլիտէ օյնատըղըմ սըրատա աղըր պիր տիրէք գալտըրմաղը թէճրիպէ էթմէքտէ իտիմ։ Օն իքի եաշընտաքի գարնտաշըմը տախի եարտըմա չաղըրտըմ իսէ տէ, օ եէրինտէն գըմըլտանմայըպ ուզերիմէ կիւլտիւ, պէն իսէ կէօզլէրիմի փութլաթմազ տէրէճէսինտէ չալըշըպ չապալամագտա իտիմ։ Նիհայէթ տարըլտըմ, գըզտըմ վէ ղազապլանարագ էլիմէ պիր տէյնէք ալտըմ վէ գարնտաշըմա վուրմաղա պաշլատըմ։ Պու էօյլէ պիր չէյ իտի քի վալիտէմ անա մուսա՛ատէ էթմէյէճէք իտի, զիրա օ՝ պիր չօճուղըն պաշգա պիր չօճուղը տէօյմէսինի իսթէմէզ իտի։ Վալիտէմիզ կիւրիւլթիւյիւ իշիթտիյինտէ օտատան տըշարը չըգտը վէ գարնտաշըմը էյիճէ տէօյտիւ, վէ օ, տիրէյի եէրինէ գօմազ իչին պանա եարտըմ էյլէմէսինի էմր էթտի, վէ պանա տախի՝ «Շիմտի էվլատըմ, գարնտաշընը տէօյտիւյիւն իչիւն պէն տէ սէնի գամչը իլէ տէօյէճէյիմ,» տէտի։

Զօգտան վալիտէմտէն տայագ եէմէմիշ օլուպ քէնտիմի պէօյիւմիւշ հիսս էտիյօր իտիմ։ Զինէմ ուզէրինտէ այվա թիւյիւ պիթմիշ օլարագ՝ չօգ կէչմէզտէն պիր սագալըմ օլաճաղը ումիտիյլէ թէքէպպիւր էթմէքտէ իտիմ։ Հագիգաթ պու իտի քի պաշըմ էփէյի չիչմիշ իտի, հալպու քի պէն քէնտի հատըմը թանըմալը իտիմ։ Տահա տայագ եէմէք հագգընտա թասալվուրըմ եօգ իտի։ Վալիտէմին գօտըղը գանունլարըն պիրիսինէ գարշը իշլէմիշ իտիմ իսէ տէ, գըզմամա վէրիլէն սէպէպիյէթ տախի պիր չօճուղըն թէհամմիւլինտէն ուսթիւն իտի։ Տօղրու տըր քի էկէր գափույա գատար պաշ ատըմ կիթմիշ վէ վալիտէմիզէ սէօյլէմիշ օլսա իտիմ՝ մէսէլէյի օ հալլ էտէր, վէ իսթէտիյիմ չէյի գարնտաշըմա եափտըրըր իտի։ Պէօյլէ էտէճէք եէրտէ սալահիյէթիմ վար զաննէթմիշ վէ գանունը էլիմէ ալարագ՝ վալիտէմիզին մուսա՛ատէ էթմէյէճէյինի պիլտիյիմ պիր չէյի իճրա էթմիշ իտիմ։

«Վալիտէ, պէնի տէօյմէյէճէքսինիզ,» տէտիմ ։

Վալիտէմ «Տէօյէճէյիմ էվլատըմ,» տէտի, վէ նիյէթի. կէօզլէրինտէն պէլլի օլտըղը հալտէ պանա եագլաշտը ։ Անըն էօնինտէն գաչտըմ, վէ օլ գատար ֆէնա պիր չօճուգ օլտում քի արգամը էվէ վէ վալիտէմէ չէվիրտիմ, վէ տէօրթ միլ կիթտիքտէն սօնրա, պէշ տօլար այլըգլէ, իշկիւզար, իտարէճի վէ հալը վագթը եէրինտէ օլան պիր չիֆթճինին եանընտա կիրտիմ ։ Էվիմիզտէ նէ վագը' օլտըղընը վէ վալիտէմին պէնի նասըլ թահրիք էյլէտիյինի անա հիքեայէ էթտիմ ։ Օ պանա եանըլըշ էթմիշ օլտըղըմը, վէ էվէ 'ավտէթ էթմէմ կէրէք իտիյինի պէյանըլէ՝ պէնիմ իլէ կէլիփ պէնիմ մէնֆա'աթըմա օլարագ վալիտէմին 'ինտինտէ թէվասսութ էտէճէյինի վա'տ էյլէտի ։ Պէն օլ վագըթտա վալիտէմէ գարշը օլ գատար տարըլմըշ իտիմ քի անըն նասիհաթընը գապուլ էտէմէզ իտիմ ։ Իշէ պաշլատըմ իսէ տէ, խիւրէյիմ գըրըգ իտի. իշթիհամ քէսիլտի վէ ույույամազ իտիմ ։ Հալիմ կիւնտէն կիւնէ տահա ֆէնա օլուր իտի իսէ տէ, պիւթիւն վագըթ վալիտէմին պէնիմ արգամտան ատէմ կէօնտէրէճէյինի, պէնի 'աֆվ էտէճէյինի վէ պէնի «պիլաշարթ» գապուլ էտէճէյինի ումիտ էտէր իտիմ, ամմա անտէն պիր շէյ իշիթմէտիմ ։ Պէնիմ էվէ, վալիտէյէ՝ էվին վէ վալիտէնին պանա միւհթաճ օլտըղընտան զիյատէ միւհթաճ օլտըղըմ հագգընտա տիւշիւնմէյէ պաշլատըմ. պու էօյլէ պիր տէրս իտի քի անը չօգ չօճուգլար արթըգ վագըթ կէչմիշ օլանտա գատար էօյրէնմէզլէր ։ Հաֆթանըն սօնընտա, Ճումա էրթէսի սապահը, պէնի իւճրէթլէ թութմըշ օլան էֆէնտիմէ՝ էվէ կիթմէյէ արզու էյլէտիյիմի սէօյլէտիմ ։ Օ պէնի պու խուսուստա թէշվիգ էթտի, վէ պէնիմ իլէ կէլմէյի քէրիմանէ թէքլիֆ էյլէտի իսէ տէ, պէն եալընըզ կիթմէյի տահա էյի սայտըմ ։ Հաֆթալըղըմը վէրտի, լաքին պէն օ փարատան իքրահ էտէր իտիմ ։ Էվէ եագլաշտըգճա օլ փարա ճէպիմէ գօնուլմըշ գուրշուն կիպի աղըրլաշըր իտի, նիհայէթ անը ճէպիմտէն տըշարը չըգարարագ օրատաքի օրմանա գատար աթտըմ ։ Էվէ չապըգ եէթիշէմէտիմ. տէօրթ միլլիք եօլ իտի, վէ պէն տէօրթ սա'աթտան պէրու եօլա չըգմըշ իտիմ. օլ սա'աթլար նէ մէշագգաթլը սա'աթլար իտի ։ Թէրէտտիւտ էթտիմ. կէրի տէօնտիւմ. գարար վէրտիմ. թէքրար գարարա կէլտիմ ։ Տէրունիմտէ էյի պիր շէյ՝ «Էվէ կիթ վէ վալիտէնտէն 'աֆվըգ տիլէ վէ անա միւթի' օլ,» տէր իտի. լաքին զաննէտէրսին պաշգա պիր շէյ՝ «Էվվէլա պէն էօլմէլի իմ,» տէր իտի ։

«Միւսրիֆ օղլուն» հալինտէ պուլունմըշ օլմայանլար՝ օլ էվէ տօղրու օլան եօլճըլըղըն նէ գատար ղայրէթէ միւհթաճ օլտըղընը վէ նէ գատար ուզուն սիւրէճէյինի պիլմէզլէր ։ Պէն տախի արթըգ իլէրի կիտէմէյէճէյիմի հիսս էթտիյիմտէ՝ տիզ իւսթիւնէ կէլիփ տու'ա էտէր իտիմ, վէ օլ տու'ա պանա տա'իմա եարտըմ էտէր իտի ։ Եավաշ եավաշ տէրունիմտէ տահա զիյատէ սէպաթ հիսս էտէր իտիմ ։ Էվէ տօղրու օլան օլ սօն եիւզ ատըմլըգ եօլ պանա պիր միլ գատար ուզուն կէօրիւնտիւ ։ Էկէր կէճէ օլմուշ վէ հիչ ըշըգ եագըլմամըշ օլուպ տա պէնի քիմսէ կէօրմէյէճէք օլսա իտի, նէ գատար սէվինէճէք իտիմ, լաքին Նօյեմպերին կիւնէշլի կիւզէլ պիր կիւնիւ իտի ։ Ա՜հ, փարլագ նուր միւճրիմ գալպի նա'սըլ գարա կէօսթէրիր ։ Տէնիզտիյի իւզրէ՝ սապահ աղարմազտան էվվէլ օլան սօն սա'աթ էն գարանլըգ սա'աթ տըր ։

Սէս իշիտիլէճէք տէրէճէտէ էվէ եագլաշտըղըմտա վալիտէմին «Եա Յիսուս, ճանը սէվէն, Սըղընտըմ գուճաղընա» տէյիւ թէրէննիւմ էթմէքտէ օլտըղընը իշիթտիմ ։ Ախ օլ իլահի, գալպիմտէ ալթիւսթ օլմուշ նէ գատար հիսսիյաթ ույանտըրըր, վէ պանա նէ գատար միւնասիպ կէլիր իտի ։ Ումիտ վէ հիճապ հիսսի տէրունիմտէ միւճահէտէ էյլէտիլէր, լաքին չիւքրլէր օլսուն Ալլահա քի թամամ պիզիմ մութպախըմըզըն գափուսը էօնիւնէ վասըլ օլտըղըմ սազիզէտէ վէ վալիտէմին օրատա սօֆրայը տիւզէլթմէքտէ օլտըղը սըրատա ումիտ ղալէպէ չալտը ։

Վալիտէմ պանա պիւթիւն 'էօմրիւմտէ իշիթմէտիյիմ թաթլը պիր սէսլէ՝ «Սապահլար խայր օլսուն, էվլատըմ. իչէրի կէլ, պույուր չու սանտալիյէյէ օթուր, ումարըմ քի էյի սին էվլատըմ» տէտի ։ Օլ էվլատըմ քէլիմէսի պանա նէ գատար աղըր կէլիր վէ քէտէրի մուճիպ օլուր իտի, զիրա պէն «էվլատ» թէսմիյէ օլունմաղա լայըգ տէյիլ իտիմ ։ «Զօգ էյի իմ. մէմնուն ըմ» տէտիմ իսէ տէ, «վալիտէ» տէմէյէ ճէսարէթ էթմէտիմ, վէ սօնրա «Հէփինիզ տէ րահա՞թ մը սընըզ,» տէյիւ սու'ալ էթտիմ ։ Վալիտէմ ճէվապէն «Րահաթըզ, մէմնուն ըմ, էվլատըմ,» տէտի, վէ կէօյա քէնտիսինէ պիր գօնշու զիյարէթէ կէլմիշ տիր կիպի խօշ պիր թարզ իլէ սէօյլէմէյէ տէվամ էյլէտի ։ Քէնտիսինէ գապահաթըմը վէ հիսս էթտիյիմ հիճապը իգրար էթմէք իսթէտիմ իսէ տէ, նէ'րէտէն վէ նա'սըլ պաշլայաճաղըմը պիլմէզ իտիմ ։ Սօֆրա հազըր իտի վէ վալիտէմ պիր միւսաֆիրէ էտիլէճէք հիւրմէթ վէ նէզաքէթլէ պէնի թա'ամա տա'վէթ էյլէտի ։

Սօֆրայա օթուրտըղըմըզտա վալիտէմ պանա «Պիր տուա էտէ՞ր մի սին,» տէտի։ Ա՛հ, պու չէյ տէհշէթլի իտի. իքի սէնէտէն պէրու տուա էթմէյէ ալըշմըշ իտիմ իսէ տէ, քէլիմէլէր պօղազըմա թըգանըրլար իտի։ Նէյէմէզ իտիմ. զաթէն տօյ մուշ իտիմ։ Վալիտէմ «Ումարըմ քի էյի սինիզ,» տէտի։ «Էվվէթ էյի իմ» տէյիւ ճէվապ վէրտիմ։ Թա՛ամ խիթամ պուլտըզտա, «Վալիտէմ, սիզին իչիւն նէ՞ իչ էթմէմի իսթէրսինիզ,» տէտիմ։ Օ ճէվապէն՝ «Հիչ. պէնի զիյարէթէ կէլէնլէրտէն պէ. նիմ իչիւն պիր չէյ էթմէլէրինի պէքլէմէմ,» տէ. տի։ «Լաքին վալիտէ, պէն էվէ 'ավտէթ էթտիմ վէ չալըշմագ վէ էթտիյիմ 'ազրտըզըըը թէրք էթմէք իսթէրիմ,» տէտիմ։ Վէ վալիտէմ քէմալը սէպաթլէ՝ «Փէք էյի էվլատըմ. սէնին իլէ րիյասըզ օլմագ իչիւն տէյէյիմ քի՝ էկէր չիմտի տէօյիւլմէք իսթէրսէն էվտէ գալապիլիրսին, եօզսա բուպաարընը ալըպ կիտէպիլիրսին,» տէտի։ Պիրտէն այաղա գալգտըմ, փալթօմը վէ հէլէյիմի չըգար. տըմ, վէ եիւզիւմի սանտալյէնին արգասընա վէ սըրթըմը վալիտէմէ չէվիրմիշ օլարագ տիզ իւսթիւ կէլտիմ վէ՝ «Վալիտէ, տէօյիւլմէք վէ էվտէ սէնին իլէ գալմագ իսթէրիմ. տէյնէյի ալ վէ պէնի տէօյ,» տէտիմ։ Վալիտէմ տէրհալ աղլամաղա պաշլատը վէ պէնի գօլլարը իչինէ ալարագ՝ «Էվէրիր, էվլատըմ, տուա էտէլիմ,» տէտի վէ տուա էթմէյէ պաշլատը։ Ա՛հ, օլ տուա, օլ տուա։ Օլ տուա սէմավի պիր ահէնքլէ քէսպ ի ճէլալէթ էթմիշ օլան էսքի պիր իլահի կիպի հալա րուհըմտա 'աքս էթմէքտէ տիր։ Օլ վագըթ թէքրար խանէյէ վէ վալիտէյէ մալիք օլտում, վէ պու 'էօմրտէ պիր չօճուգ նէ գատար մէս'ուտ օլապիլիր իսէ՝ օլ գատար մէս'ուտ իտիմ։ Շիմտի չօճուգլար, օլ էթտիյիմ գապահաթ իչիւն պու կիւնէ գատար ութանըրըմ, լաքին վալիտէմ հագգընտա օլ գատար իֆթիխար էտէրիմ քի պու հիքեայէյի սիզէ սէօյլէմէք իսթէտիմ։

• •⁂• • –

Եայլալար

Եիւճէ տաղլար գուճաղընտա,
Սըգ օրմանլար պուճաղընտա,
Պաղ. պաղչէլէր օճաղընտա,
Ա՛խ, նէ՛ կիւզէլ օ եայլալար։

Եիւճէ չամլար կէօլկէլէրի,
Սէրին, սէրին տէրէլէրի,
Խաֆիֆ էսէր ճէմ եէլլէրի,
Սէֆալը տըր օ եայլալար։

Ջաղլայարագ ագան սուլար,
Եիւրէքլէրի ֆէրրահ գըլար,
Հէր քէօշէտէ վար պիր փունար,
Սօղուգ սուլու օ եայլալար։

Սապահլայըն գալգսան էրքէն,
Ճէմի՛ գուշլար էօթիւշիւրքէն,
Նաղմէ չըգար հէր քէօշէտէն
Ջօգ քէյֆլի տիր օ եայլալար։

ՕՎԱՃԸԳ ՎԱՏԻՍԻ

Արգատաշլը զիյաֆէթլէր,
Խաֆիֆ, սէրպէսթ գըյաֆէթլէր,
Շագա, շէնլիք, մէսէրրէթլէր,
Էյլէնճէլի օ եայլալար։

Եազըն սըճագ կիւնլէրինտէ,
Արգատաշըն պօլ եէրինտէ,
Սօղուգ սուլար պաշլարը՝ տա,
Է՜հ, սէվիլիր օ եայլալար։

Գր. Հ. Գայուստեան

ՉԻՉԷՔԼԵՐ

(Մարկարեթ Ուորնըր Մորլի)
(19ընճը նուսխատէն թէրճիւմէ)

Կէլինճիք չիչէյի թօխումընտան կէլինճիք չիչէյի, նօհուտտան՝ նօհուտ նէպաթը, վէ սարմաշըգ թօխումընտան՝ պիր սարմաշըգ ֆիլիզլէնիր․ աւլա եանըլըշլըգ օլմազ, վէ գարփուզ չէքիրտէքինտէն կէլինճիք չիչէյի, եախօտ զանպագ թօխումընտան գարփուզ քէօքլէնի պիթմէզ։ Լաքին պէյազ սարմաշըգ թօխումընտան գըրմըզը չիչէքլէր, վէ գըրմըզը մինա չիչէյի թօխումընտան գըրմըզըլը պէյազլը չիչէքլէր իլէրի կէլէպիլիրլէր։ Էկէր 'այնի ճինս չիչէյին գըրմըզը վէ պէյազ ճինսլէրինի եանեանա թիմար էտէճէք օլսագ, անլէրտէն հասըլ օլան թօխումլար պիզէ գըրմըզըլը պէյազլը չիչէքլէր վէրէպիլիրլէր։ Էկէր ֆարգլը րէնքլէրտէ օլան պիթօնիա ֆիտանլարընը պիրլիքտէ պէօյիւտէճէք օլսագ, անլէրին թօխումլարը պիզիմ իսթէտիյիմիզ կիպի չիչէք վէրմէզ, լաքին պէյազընըն թօխումլարը գըրմըզը վէ պէյազ եախօտ գարըշըգ րէնքտէ թօխումլար վէրիրլէր։ Չիչէքլէր պաշգէտէ պուլունան ճիւմլէ պիթօնիա չիչէքլէրինին րէնքլէրիյլէ եօլ եօլ եախօտ պէնէքլի օլմազա տահա զիյատէ մէյեալ պուլունաճագլար տըր։ Կէօրիւնիւր քի, չիչէքլէր պիրիպիրլէրինէ 'աճա"իպ պիր թարզտա թէ"սիր էտէրլէր, վէ օլ վէճհլէ անլէրին թօխումլարը օլ ճինստէն եանլարընտա նէշվ ու նէմա պուլմագտա օլան չիչէքլէրին խուսուսի խասսիյէթլէրինի ալըրլար։ Պու 'աճա"իպ գապիլիյէթլէրինի անլամագ իչիւն պիզիմ թօխում իւզէրինէ օլան միւթալա'ամըզը քեաֆի սայալըմ, օ խուսուստա էփէյի պահս էթտիք․ վէ շիմտի նէֆս թօզընը թէֆթիշ էտէլիմ։ Լաքին էվվէլա փէք տիգգաթլէ պիր չիչէյի թէֆթիշ էթմէմիզ կէրէք տիր։

Պու մագսատէ չօգ մուվաֆըգ կէլէն պիր սարմաշըգ չիչէյինի ալալըմ։ Անըն րէնքլի գըսմը, քեասէսի եախօտ ֆէնն թա'պիրիյլէ տէնիլտիյի իւզրէ եափրագլարտան թէշքիլ օլունան քեասէսի տախիլի նազիք 'ուզվընը իհաթէ էտէր։ Պու 'ուզվըն պիր գըսմը եափրագլարըն քէօքիւնէ գատար էնէր, վէ անլէրի գօփարտըղըմըզտա անլէր տախի պիրլիքտէ գօփարլար։ Նէպաթըն զիւքիւրիյէթ ալէթի տէնիլէնլէր ինճէ պէյազ նէպաթ թէլլէրի օլուպ՝ նէֆս թօզու թօրպալարընըն սափլարը տըրլար վէ նէֆս թօզու պունլարըն ուճընտա սապիթ գըլընմըշ տըր։ Հէր պիր նէֆս թօզու թօրպասը իքի թօրպաճըգլարտան միւրէքքէպ տիր, վէ նէֆս թօզու քէմալէ էրտիյինտէ թօրպաճըգլար աչըլըր վէ թօզ տէօքիւլիւր։ Զիւքիւրիյէթ ալէթինին էն մուհիմմ գըսմը նէֆս թօզու օլտըղընտան չիչէքլէրտէն պա'զըլարընըն սանքի նէպաթ թէլինտէն սափլարը եօգ տըր։ Թօխումը օլաճագ օլան հէր պիր նէպաթըն նէֆս թօզու պուլունմասը կէրէք տիր, չիւնքի զիւքիւրիյէթ ալէթինին մուհիմմ գըսմը անճագ նէֆս թօզու տըր։

Սարմաշըգ չիչէյինին եափրագլարընը վէ զիւքիւրիյէթ ալէթինի գօփարաճագ օլսագ մէյտանտա էհէմմիյէթսիզ պիր գըսմ գալըր։ Օրթատաքի տիք տուրան սափը չօգ մուհիմմ օլուպ՝ անա չիչէքլէրին իւնասիյէթ ալէթի տէնիր։ Անըն ալթընտա գալընճա վէ եուվարլագ գըսմընտա թօխում զարֆը պուլունուր։ Թօխում զարֆընտան եօգարըտա ինճէ վէ պէյազ պիր սափ, պիր գըլըճըգ, տիքինէ տուրմըշ տըր վէ անըն եուվարլագ ուճընա չիչէյին իւնասիյէթ ալէթինին թէփէսի տէնիլիր վէ պու անըն մուհիմմ գըսմը տըր։ Սափ պիրինտէն օլ պիրինէ կէչմէք իչիւն տար պիր կէչիտ օլուպ՝ չիչէքլէրտէն պա'զըլարընտա պուլունմազ։ Թօխում վէրմէք իչիւն հէր պիր չիչէյին իւնասիյէթ ալէթինին պու թէփէսի վէ թօխում զարֆը պուլունմասը կէրէք տիր։ Էկէր սարմաշըգ չիչէյինին թօխում զարֆընը եօգարըտան աշագը իքիյէ պէօլէճէք օլսագ օրատա ալթը տանէ թօխումա պէնզէր քիւչիւք շէյլէր կէօրիւրիւզ․ պունլար եումուրթալար տըր, վէ էկէր պիզ չիչէյի պու եօլ իլէ թէլէֆ էթմիշ օլմասա իտիք՝ անլէր պիր կիւն թօխում օլաճագլար իտի։ Լաքին եումուրթա քէնտի պաշընա թօխում տէյիլ տիր․ հիչ պիր եումուրթա քէնտի քէնտինէ գալսա թօխում օլմայաճագ իտի։ Զաննը էտէրսին նէպաթ քէնտի տէրունինտէքի պիր հայաթ իլէ իքթիֆա էթմէզ, վէ թօխումլար հասըլ էթմէք իչիւն քէնտիսինտէն տըշարըտաքի պաշգա պիր հայաթ իլէ պիրլէշմէք իսթէր։ Պու թօխումլար անըն էվլատը տըրլար, վէ անըն եումուրթալարը եալընըզ պաշլարընա հայաթա մալիք օլմայըպ՝ սա"իր պիր հայաթըն սիհր իլէ կիպի տօգունմասը քէնտիլէրի ույանտըրընճըյա գատար պէքլէրլէր։

Իշթէ պու հայաթ նէֆս թօզու տըր։ Նէպաթըն իւնասիյէթ ալէթինի նէպաթ իչիւն վալիտէ խըտմէթինի իճրա էտէն գըսմը թէսմիյէ էտէպիլիրիզ․ զիրա էվլատը եախօտ եումուրթալարը օլան թօխումլարը պէօյիւտէն օ տըր։ Իշթէ պու իւնասիյէթ ալէթի քէմալէ վասըլ օլտըգտա եաշ վէ եափըշգան օլուր։ Նէֆս թօզունա նէպաթըն փէտէրի տէյէպիլիրիզ, վէ պու թօզ իւնասիյէթ ալէթինին իւզէրինէ օթուրուր, եախօտ եանընտաքի սա"իր նէպաթըն նէֆս թօզու չիչէքտէն չիչէյէ կիտէն արըլարըն վէ պէօճէքլէրին գօլլարը վէ սա"իրէ իւզէրինէ օթուրարագ եախօտ րիւզկեար վասըթասըյլէ կէօթիւրիւլէրէք իւնասիյէթ ալէթինին թէփէսինէ օթուրուր։ Պու ինճէ թօզ եափըշգան իւնասիյէթ ալէթինին թէփէսինէ օ-

թուրտըգտա օրատա գալըր ։ Նէֆս թօղու տանէսի նէպաթտան չօղու իւզէրինտէ օլ գատար քիւչիւք օլուր քի, խուրտէպինլէ անճագ կէօրիւլէպիլիր իսէ տէ, պու տախի եաղ վէ սա՞իր մատտէ իլէ տօլու քիւչիւք պիր թօրպա տըր, վէ փէք քիւչիւք իքի տիրի ճիսմլէրի հավի տիր ։ Զօգ 'աճա՞իպ իսէ տէ, պու տիրի ճիսմլէր իչինտէ հայաթ պուլունուր, վէ եումուրթա պիր թօխում օլմագ իչիւն անը քէնտի հայաթը իւզէրինէ զամմ էթմէլի տիր ։ Իշթէ խուրտէպինլէ կէօրիւլէն պու զէրրէլէր իչինտէ նէպաթըն գիւքիւրիյէթ ալէթինին սըրրը մէվճուտ տըր ։ Զիչէքլէրին գօզուսը վէ րէնկի խուսուսընտա տա նէպաթըն սըրրը օրատա տըր, ամմա եալընըզ եաշամագ վէ նէպաթ օլմագ իչիւն եինէ նէֆս թօղու տա քեաֆի տէյիլ տիր ։ Քէնտի խըտմէթլէրինի պաշա չըգարմագ իչիւն եումուրթատա վէ նէֆս թօղունտա պուլունան իքի հայաթլարըն տախի հէր հալտէ պիրլէշմէլէրի կէրէք տիր ։ Լաքին նէֆս թօղունըն տանէսի չօգ քէրրէ իւնասիյէթ ալէթինին թէփէսի իչինտէն կէչէճէք գատար քիւչիւք տէյիլ տիր, ամմա իւնասիյէթ ալէթինին նէհիաքըլըղը անը չիչիրիր, վէ անըն իքի տիրի ճիսմլէրինտէն պիրիսի, պիր փարմաղըն էլտիվէն իչինէ կիրտիյի միսիլլու, իւնասիյէթ ալէթինին թէփէսինէ տօղրու կիտէր վէ օլ եօլ իլէ թօխում զարֆընա էնէր ։ Պու գըսմը զիյատէ ուզանարագ թօխում զարֆընա գատար եէթիշիր, վէ օրայա եէթիշտիյինտէ տիրի ճիսմի հավի պուլունան զար եըրթըլըր վէ օլ տիրի ճիսմ եումուրթանըն իչինէ կիրէր ։ Նէֆս թօղունըն պու տիրի զէրրէսի եումուրթա իլէ պիրլէշտիյինտէ, եախօտ ֆէնն թա'պիրիյլէ աշօյլէյէրէք պու տիրի ճիսմ եումուրթայը մահսուլտար գըլտըղընտա «իր թէպէտտիւլ վագը' օլուր ։ Եումուրթա պէօյիւր վէ անըն իչինտէ պիզիմ թօխումտա կէօրտիւյիւմիւզ նէպաթ թէշքիլ օլունուր ։ Եումուրթա 'աճա՞իպ թարզտա քէնտիսինտէ վալիտէ նէպաթ թասավվուրընը հավի տիր ։ Նէֆս թօղու անա հայաթ վէրտիյինտէ վալիտէ օլմագ իչիւն հէր հանկը եախօտ հէր խասսիյէթ անըն վասըթասըյլէ անա կէչէր ։ Լաքին եումուրթա քէնտիսինէ հայաթ վէրէճէք օլուրսա՝ նէֆս թօղու տախի պապա նէպաթ խասսիյէթլէրինի անա նագլ էտէր ։ Գըրմըզը մինա չիչէյինին եումուրթասընտա վէ նէֆս թօզընտա գըրմըզը պիր չիչէք գապիլիյէթի պուլունտըղը կիպի պէյազընտա տախի պէյազ չիչէք խասսիյէթի վար տըր ։ Էկէր պիր արը պունլարըն պիրիսինտէն օլ պիրինէ կէչտիյի վագըթ՝ պէյազըն նէֆս թօզընտան գըրմըզըյա, վէ եախօտ գըրմըզըտան պէյազա նագլ էտէրսէ, պէյազըն իւնասիյէթ ալէթի գըրմըզընըն նէֆս թօզընը չարչապուգ գապուլ էտէր վէ պու եօլ իլէ իլէրի կէլէն թօխումտան րէնք րէնք չիչէքլէր հասըլ օլուր, վէ պէյազ եախօտ գըրմըզը չիչէքլէր եախօտ իքիսինի պիրլիքտէ հասըլ էտէճէք տիր ։

(Տէվամը)

ԶՕՃՈՒԳԼԱՐ ՄԻՆՊԵՐԻ

ՊԻՐ ՉԻՀ ՏԱՄԼԱՍԸ

(Վէր. Է. Հ. Պայնկթըն)

Էկէր սիզտէն թապի'աթտա Ալլահը կէօսթէրէճէք պիր շէյ ինթիխապ էթմէնիզ րիճա օլունաճագ օլսա իտի, չօգլարընըզ կիւնէշի սէչէճէք իտինիզ ։ Սա՞իրլէր՝ Ալլահ պիր տաղ, պիր տէնիզ եախօտ պիր պէօյիւք աղաճ կիպի տիր, տէյէճէքլէր իտի ։ Նիհայէթ պէօյիւք վէ ճէլիլ պիր շէյ ինթիխապ էթմէյէ մէյեալ պուլունաճագ իտինիզ ։

Լաքին Ք. Մուգատտէստէ պիր եէրտէ Ալլահ չիհէ թէշպիհ էտիլմիշ տիր ։ Եազըն սապահ միւմքին օլտըղը գատար էրքէն, տըշարը սահրայա չըգընըզ, վէ օրատա պիր չիչէյին եախօտ օթուն տալը իւզէրինտէ պիր տամլա չիհ պուլապիլէճէքսինիզ, վէ անա պագտըղընըզտա՝ Ալլահըն օլ չիհ տամլասը կիպի օլտըղընը խաթըրընըզա կէթիրինիզ ։

Օլ չիհ տամլասը նէ գատար փագ տըր ։ Օգեանօսըն սույընտա թուզ վար տըր, եաղմուր սույընտա հավատա չալգանան թօզտան պիր մըգտար պուլունուր. պիր չօգ ըրմագլարըն կէօլլէրի պիրազ պուլանըգ տըրլար, վէ մէնպա'լար վէ տէրէլէր հէր նէ գատար պէրրագ կէօրիւնիւրլէր իսէ տէ, քիմեակէրլէրին պէյանընա կէօրէ, իչլէրինտէ մա'տէնի վէ սա՞իր մատտէլէրին մահլուլընը հավի տիրլէր ։ Լաքին չիհ տամլասը Ալլահըն գուտսիյէթինէ միւշապիհ օլան պիր փագլըգլէ քեամիլէն փագ տըր ։

Հէմ օ էնտիյի վագըթ ասլա զարար վէրմէզ ։ Եաղմուր պա'զէն ֆիտանլարը եաթըրըր, ըրմագլար վէ սէյլլէր չօգ տէֆ'ա զարարը մուճիպ օլուրլար, վէ տէնիզ չօգ շէյլէր խարապ էյլէր, ամմա չիհ տամլասը օ սու տըր քի Սէմավի Փէտէրիմիզին լէթաֆէթի կիպի էն միւլայիմ թէմասլէ էնէր ։

Ալլահ կիպի սաքին պիր թարզտա կէլիր ։ Սիզ անըն կէլմէսինի հէմ տէ զա՞իլ օլմասընը կէօրէմէզսինիզ, վէ օ տօգունտըղը եէրի սէրինլէտիր ։ Օ սանքի փէք զիյատէ լազըմ օլտըղը վագըթտա, սըճագ եազ մէվսիմինտէ կէլիր ։ Իմտի եարըն անա պագընըզ, վէ հէր նէրէյէ կիտէր իսէնիզ՝ Ալլահ վէ չիհ տամլասը կիպի փագ, միւլայիմ թապի'աթլը վէ պէրէքէթէ սէպէպ օլմանըզ իչին տուա էտինիզ ։

ՌՈՒՀԱՆԻ ՀԱՅԱԹԸՆ ԷՀԷՄՄԻՅԷԹԻ

Տր. Ճօրճ Ռ–օշպըրն

1.

«Ֆագաթ տէրիմ քի՝ Ռուհլէ եւրիւյիւնիզ, վէ թէն շէհվէթի իճրասընտա պուլունմայընըզ։» Գաղ. 5. 26։

Էկէր միլեօնլարճա ատէմլէրին եալընըզ խարիճի հայաթլարընա վագըֆ օլսա իտիք, անլէրին գըսմէթ ու գատէրինէ տա"իր ղայէթ պէտպինանէ վէ ղայէթ մէ"յուսանէ պիր ֆիքր փէյտա էթմէքլիք՝ գօլայ վէ սայքի զարուրի օլուր իտի։ Պիզիմ Գօլէճին պաղչէսինտէ տէֆ'աթլէ կէօրտիւյիւմ պիր մէնզարէյի, եա'նի սիյահ զարընճալարըն պիր շէհրինի քէմալը տիգգաթ վէ մէրագլէ սէյր էտէն պիր թագըմ չօճուգլարը տէրխաթըր էթմէքսիզին, գալապալըղը պիր շէհրին սօգագլարը իւզէրինէ պագամամ։ Օրատա տախի շէվգ ու շէթարէթին 'այնի մէնզարէսի, 'այնի թէլաշ վէ 'աճէլէ վէ զահիրէն 'այնի զահմէթ վէ մէշագգաթ վար տըր։ Եէկեանէ ֆարգ շու տըր քի ատէմլէր զարընճալարտան տահա պէօյիւք տիրլէր։ Ատէմլէրին սա'յ ու ղայրէթլէրի տախի զարընճալարըն սա'յ ու ղայրէթլէրի միսիլլիւ պօշ վէ պիհուտէ կէօրինիւրլէր։ Վէ էկէր կէօրինէնտէն պաշգա պիր շէյ եօգ իսէ, ֆիլ հագիգա օլ սա'յ ու ղայրէթլէր պօշ վէ պիհուտէ տիրլէր։

Վէլաքին պիր տէֆ'ա պու ատէմլէրին ահվալընա վագըֆ օլուր իսէն, մէս"էլէ պիւսպիւթիւն տէյիշիր։ Հէր ատէմտէ կէօրինմէզ պիր շէյ վար տըր քի այրը պիր շախսիյէթ թէշքիլ վէ անը միւնֆէրիտ պիր ատէմ էտէր. Էօյլէ պիր ատէմ քի քէնտիսինէ մախսուս պիր 'էօմր կէչիրիր վէ քէնտիսինին գըսմէթ ու գատէրինի քէնտի էլիյլէ եափար։ Գապիլ քի սօգագտա սանա իքի ատէմ րասթ կէլիր. հէր իքիսի տախի քեամիլէն պիրիպիրլէրինէ պէնզէրլէր իսէ տէ, պէլքի պիրի սօն տէրէճէ պէտպախթ, տիկէրի տախի 'այնի տէրէճէտէ մէս'ուտ վէ պախթիյար տըր։ Թարլալարտա իքի չիֆթճիյէ րասթ կէլիրսին։ Զահիրտէ պունլարըն հէր իքիսի տախի 'այնի մէշագգաթլը հայաթը կէչիրմէքտէ տիրլէր։ Լաքին գապիլ քի պիրի մուրտար վէ մէ"յուս պիր հայաթ կէչիրմէքտէ օլտըղը հալտէ, տիկէրի շատ ու խէնտան տըր։ Հայաթըմըզըն կէչիրիլմէսի տէյիպ տէյմէմէսի՝ հայաթըն նէվ'ինէ պաղլը պիր մէս"էլէ տիր, վէ հայաթըն նէվ'ի տախի խարիճի ահվալա տէյիլ, անճագ ատէմին քէնտիսինէ մէնութ վէ միւթէվագըֆ պիր շէյ տիր։

Էկէր ատէմլէրին խարիճի ահվալընը վէ զահիրտէ անլէրին մագսէտսիզ վէ իւմիտսիզ զահմէթ վէ մէշագգաթլարընը կէօրէրէք միւթէ"էսսիր օլույօր իսէք, հագիգի պաթընի հայաթա վագըֆ օլտըղըմըզտա տահա նէ՛ գատար զիյատէ հայրէթէ կէլմէլիյիզ։ Քէօր մէխանիքի գուվվէթլէրտէն սէվգ ու թահրիք օլունույօրլար կիպի կէօրինէն ատէմլէրէ պիր գալապալըգ նազարըյլէ տէյիլ, անճագ ֆէրտլէր նազարըյլէ պագտըղըմըզ զէման ինսանի հայաթըն շան ու ճէլալընը, հիւսն ու լէթաֆէթինի կէօրէ պիլիրիզ։ Սատէճէ սօգագտա կէօրտիւյիւմիւզ ատէմ՝ անճագ միւթէհարրիք պիր մաքինա օլա պիլիր։ Լաքին անըն իլէ պիլիշ թանըշ օլտըղըմըզտա, անըն մէվգը'ի հէր նէ տէ օլսա, գարշըմըզտա՝ տիրի պիր ճան պուլուրըզ. պիր ճան քի քէնտիսինէ մախսուս իւմիտ վէ գօրգուլարը, մէսէրրէթ վէ քէտէրլէրի վար տըր։ Անըն հայաթընըն սըրրը՝ կէօրինիւր վէ կէչիճի շէյլէրտէ տէյիլ, անճագ րուհըն քէնտիսինտէ, կէօրինմէզ վէ էպէտի շէյլէրտէ տիր։

Իշթէ պու սէպէպտէ մէյտանի տիր քի հէր իքիսինին ահվալը 'այնի օլսալար պիլէ, չօգ տէֆ'ա եէքտիկէրինէ քիւլլիյէն զըտտ էվսաֆը ախլագիյէ թէշէքքիւլ էտէ պիլիր։ Հայաթըմըզըն պիզճէ վէ տիւնեաճա հա"իզ օլտըղը գըյմէթ ու էհէմմիյէթ Ալլահըն պիզէ ինսան էյլէմիշ օլտըղը իգթիտար վէ մէզիյեէթլէրի գուլլանմամըզըն թարզընա մէնութ տըր։

Իշթէ էսաս ը քէլամըմը իշպու էսպապ ու միւթալա'աթա մէպնի ինթիխապ էյլէմիշիմ տիր։ Արզում գուլագլարընըզը շու խուսուսլէ էյի տօլտուրմագ տըր քի, սիզին հէր պիրինիզին էվսաֆը թէշէքքիւլ էթտիյի զէմանտէ, սիզի կէօրինմէզ վէ էպէտի Զաթա րապթ էտէն իգթիտար ու իսթի'տատլարընըզը ղայէթ տիգգաթլէ գուլլանմանըզ վաճիպ տիր։

Ռուհլէ եւ-րիւ-յիւ-նիւ-զ. Մէվզու'ը պահսըմ րուհանի հայաթըն էհէմմիյէթի տիր։

Ա. Էվվէլ էմրտէ րուհանի հայաթ տէմէքլէ նէ՞ անլարըզ տէյիւ սօրարըզ։ 'Ումումէն սէօյլէյէրէք տէյէ պիլիրիզ քի րուհանի հայաթ՝ րուհըն քէնտիսինին րուհանի 'ալէմ իլէ օլան միւնասէպէթինտէ ֆա'ալիյէթի տիր։ Րուհանի հայաթ՝ հէմ կէօրիւնմէզ վէ էպէտի Զաթըն հուզուր վէ հագիգաթընըն պաթընի հիսսինի հէմ տէ Ալլահը վէ շէրի'աթընը թանըմամըզա վասըթա օլան 'ագլի գուվվէթլէրի վէ Ալլահը վէ սէմավի մէլէքիւթիւնիւ սէվմէմիզէ վասըթա օլան տույղուլարը միւհթէվի տիր։ Էն 'ալի Խրիսթիյան թէսավվուրընա կէօրէ, րուհանի հայաթ Ռուհ իւլ Գուտսըն տա"իմա վէ մութլագ սուրէթտէ ինսանըն րուհընը իրշատ վէ իտարէ էյլէմէսի տիր։

Հայաթլարըմըզ չօգ Թարաֆըը վէ զանն էթտիյիմիզտէն զիյատէ 'ուզատըլը օլտըղընտան բուհանի հայաթըն իչպու իզահընը՝ հայաթըմըզըն սիկլը տահա մա'րուֆ Թարաֆլարը իլէ մու'այէն սուրէթտէ Թաթպիգ ու մուգայէսէ էթմէզ իսէք, անը անլամագըըզտա միւշքիլաթ չէքէրիզ:

Ինսանըն տօղտուղը կիւնիւնտէն վէֆաթը կիւնիւնէ գատար էլինտէն գուրթուլամատըղը հայաթ՝ ճիսմանի հայաթ տըր քի պունա քէնտիսի կիպի պիլճիւմլէ հայվանլար տախի մալիք տիրլէր: Ճիսմանի հայաթըն իշթիհա վէ արզուլէրինի հաքիմանէ վէ մու'թէտիլ սուրէթտէ իգնա' էթմէքտէն մահզուզ վէ միւթէլէզզիզ օլտըղըմըզ հալտէ անըն մարազ ու 'իլլէթլէրի տախի պիր չօգ զահմէթ ու մէշագգաթլարը մուճիպ օլուր: Նէ գատար չօգ ատէմլէր վար տըր քի քէնտիլէրին գուվվէթ վէ իգթիտարլարընը չօգճա պու արզու վէ իշթիհալարընը իգնա' էտէճէք վասըթալարը էլէ կէչիրմէյէ չալըշմամագ սուրէթիյլէ գուլլանմագտա տըրլար: Ճիսմանի հայաթ զէվգ ու էլէմլէրիմիզին մէնպա'ը վէ սա'յ ու ղայրէթլէրիմիզին հէտէֆի մագամընտա էլպէթթէ պիհագգըն նազարը տիգգաթըմըզըն պիր գըսմը մուհիմմինի ճէլպ էտէր վէ պաշգա սուրէթտէ օլմասը միւմքինսիզ տիր: Լաքին հէր նէ տէ օլսա, ճիսմանի հայաթ Թապի'աթըմըզըն գըսմը սիւֆլասը տըր: Կէրչի բուհ պուտիւնեստա անտէն վարէսթէ օլամազ իսէ տէ, անա Թէֆէվվիւգ էթմէսի վէ անա հաքիմ օլմասը մուգթազի տիր:

Հայաթըմըզըն տիկէր պիր ճիհէթի տախի վար տըր քի ճիսմանի ճիհէթի կիպի 'ումումի օլուպ էհէտտի իխթիյարըմըզտա տէյիլ իսէ տէ, տահա նիւքսէք պիր տէրէճէյէ 'ա'իտ տիր, վէ բու'ըն 'ագլի վէ ախլագի գուվվէթլէրինին ֆա'ալիյէթինի իսթիլզամ էտէր: Պու տախի ինսի վէ իճթիմա'ի Թէսիրլէ օլունան հայաթ տըր: Հէր ատէմ տօղուշընտան, ճէմ'իյէթի պէշէրիյէտէ պիր ազա Թութար: Պիր 'ա'իլէնին ա'զասը տըր: Հուգուգ վէ վէզա'իֆի վար տըր քի պունլար սա'իր ատէմլէր իլէ օլան միւնասէպաթընըն սէմէրէսի տիրլէր: Նէ գատար չօգ ատէմլէր վար տըր քի իչպու տահա ալի ինսի հայաթա քէնտիլէրի իլէ պէրապէր խօտպինլիք անճագ հայվանի հայաթա 'ա'իտ օլան խօտփէրէսթանէ հըպպը նէֆս կէօթիւրիւրլէր: Պիզ ճէմ'իյէթի պէշէրիյէյէ օլան հագիգի միւնասէպաթըմըզա տա'իր նէֆսիմէտարքէարանէ պիր ֆիքր փէյտա էթմէյէ պաշլայըպ տա սա'իրլէրին ըէֆահիյէթ վէ մա'մուրիյէթի իչիւն չալըշտըղըմըզտա, պէօյիւք պիր ատըմ աթմըշ օլուրըզ:

Քէզալիք 'ագլի հայաթըմըզ տախի վար տըր քի հիչ շիւպհէ եօգ քի ինսանի սա'իր հէր մախլուգլէրտէն ազ չօգ մուհիմմ իչ կէօրիւր իսէ տէ, պու այրը պաշընա Թէրգիյէ վէ Թէվսի' էտիլէպիլիր: Պու հայաթըն նէ օլտըղընը ճիւմլէմիզ տախի րա'նա պիլտիյիմիզ կիպի հէփիմիզ տախի գըսմէն անըն 'ալի մահիյէթ վէ Թապի'աթընը Թագտիր էտէրիզ: Լաքին փէք ինթիմալ քի պիզտէն անճագ փէք ազըմըզըն անըն Թահտիտաթընա տա'իր պիլէ պիր Թէսավվուրըմըզ եօգ տըր: Հայաթը սալթ 'ագլի օլան ատէմ պիր ճիւմուտէ (պուզ ատամը) գատար աղղուզ վէ լէթաֆէթսիզ տիր: Նէ Ալլահըն նէ տէ ատէմլէրին տօսթու տըր: Անըն հայաթը տախի պիր ճիհէթլէ, սալթ հայվանի հայաթ գատար գուսուրլը տըր: Կէրչի կէօրինմէզ վէ էպէտի ումուրա տա'իր տէյիլ ու պիւրհանլար իրատ վէ ալ'յանը միւթալա'ա էտէպիլիր իսէ տէ, պու չէյլէրտէն հիսսէսի եօգ տըր, վէ պահսըն էթտիյիմիզ պու րուհանի հայաթըն նէ օլտըղընա տա'իր ասլա պիր չէյ անլամազ:

ՄԷՎԱՏՏԸ ՄՈՒՆՏԷՐԻՃԷ

Կիրիտ ահվալը	Հ. Մ. Ա.	523
Իճիլի քիլիսէլէր Միւթէ'ալլիմ խատէմէ	,, ,, ,,	524
Տու'ա սա'աթլարը		526
Էվտէ շիւքրանիյէթ կիւնիւ		528
Թէք խաթթըը շմէնտըֆէր		529
Տուրպին մաքինա		529
Կէնճլիքտէ պոյունտըրըգ	Ե.....ֆէ	530
Տօնէ գարշը միւճատէլէ		533
Մուվաֆֆագ վէ մէս'ուտ օլմագըը. ղըն էսասը	Բ. Տօփլեան Նէլրօ	536
Միս Գօրինա Շաթըգ	Ա. Ջ. Նըշանեան	537
Թուրսուս գօլէճի	Վեր. Ա. Ա. Շէրանեան	539
Պիր միւպէշշիր ի ղարիպին գիյարէթի	Յ. Մ. Ն.	540
Ուրֆատա աճըգ	Հովէդ Խոջէ	540
Ալպուսթան	Յովհան Յ. Յ. Փէօքճէեան	541
Թէքզիպաթ	Գր. Փէշէճեան	542
Շու'ունաթ ը սիյասիյէ		542
Րուհանի հայաթըն էհէմմիյէթի	Տր. Ռօպերթ	555

Ա. Յ. ՊՕՅԱՃԵԱՆ ՄԱԹԲԱ'ԱՍԸ

ՉԻՆՃԱՆՃԸԼԱՐ ՅՕՔՈՒՇՈՒ